

Projekti CEJ Convergence

Forcimi i Qeverisjes Gjithëpërfshirëse në Elbasan Kuatridhe i unifikuar

Shtojcat – Pjesa I

**Mjete të posaçme të Pjesëmarrjes
Publike të bazuar në Vlerësimin e
Nevojave të Bashkisë së Elbasanit**

Mjete të perfshirjes publike të përshtatura bazuar në Vlerësimin e Nevojave të Bashkisë së Elbasanit

Paketa e Mjeteve të hartuara dhe të personalizuar bazuar në Vlerësimin e Nevojave të Elbasanit:

- 1) Plani vjetor i konsultimit publik të Bashkisë
- 2) Plani i komunikimit me tre faza
- 3) Model i Partneritetit / Memorandumit të Mirëkuptimit
- 4) Shembull për planifikimin e hapave të konsultimit
- 5) Udhëzues operativ ndërdrejtorial për konsultime publike
- 6) Formularë me shkrim për dhënien e mendimeve (në format digjital dhe të printueshëm)
- 7) Shënim shpjegues për regjistrin elektronik për njoftimet publike dhe konsultimet
- 8) Këshilla për moderim (për seancat dëgjimore publike)
- 9) Modeli i mekanizmit të reagimeve
- 10) Treguesit kryesorë të performancës në pjesëmarrjen publike

PLANI VJETOR I KONSULTIMIT PUBLIK

BASHKIA E ELBASANIT

Viti:	2026
Njësia përgjegjëse:	Sekretariati i Këshillit Bashkiak
	- Alba Papa , pozicione
	- Selena xxxx , xxxx
Njësitë kontribuese:	Emrat e drejtorëve pjesëmarrës këtu
Përfunduar më:	31.01.2026
Miratuar më:	16.02.2026

Objektivat e planit të konsultimit publik

1. **Forcimi i koordinimit në të gjithë bashkinë:** Sigurohuni që të gjithë drejtorët të planifikojnë dhe zbatojnë konsultimet në një kalendar vjetor të unifikuar, duke zvogëluar mbivendosjet, vonesat dhe praktikatat e izoluar apo ad hoc.
2. **Garantimi i pajtueshmërisë ligjore dhe konsistencës procedurale:** Të gjitha konsultimet publike (VNM, VSM, politikat lokale, buxheti me pjesëmarrje, etj.) të jenë në përputhje me kërkesat ligjore të BE-së dhe kombëtare dhe procedurat standarde komunale.
3. **Integrimi të gjitha proceset e konsultimit në një sistem vjetor:** Kombinoni konsultimet që lidhen me VNM-në me konsultimet lokale për politikat, buxhetin, mjedisin dhe planifikimin për të koordinuar rrjedhat e punës dhe për të shmangur fragmentimin.
4. **Përmirësoni cilësinë, transparencën dhe ndjekjen e proceseve pjesëmarrëse:** Jepni standarde të qarta për përgatitjen dhe dokumentimin e secilës fazë të procesit të konsultimit.
5. **Përmirësoni aksesin dhe përfshirjen për të gjitha grupet e komunitetit:** Sigurohuni që konsultimet të jenë të parashikueshme, të arritshme dhe gjithëpërfshirëse për të rinjtë, gratë, të moshuarit, komunitetet romë/egjiptiane, banorët e zonave rurale, bizneset, OSHC-të dhe diasporën përmes njoftimit të hershëm dhe kanaleve të larmishme të pjesëmarrjes.

Public Participation Process

A comprehensive guide to engaging citizens in policy-making and project development

Identify & Define

Establish clear objectives, scope, and stakeholders. Define what decisions citizens can influence and set transparent boundaries for participation.

Inform & Engage

Share information through multiple channels. Host public meetings, workshops, and online forums to reach diverse community members and ensure accessibility.

Consult & Listen

Actively gather input through surveys, focus groups, and deliberative sessions. Document concerns, ideas, and preferences from all participants.

Collaborate & Decide

Work together to develop solutions. Integrate community feedback into decision-making and explain how input influenced final choices.

Implement & Report

Execute the plan with ongoing communication. Share progress updates, evaluate outcomes, and maintain accountability to participants throughout implementation.

Kalendari vjetor i konsultimeve

Në vitin 2026, Bashkia e Elbasanit planifikon të zhvillojë procese konsultimi publik në sektorë dhe fusha të ndryshme politikash. Një përmbledhje e këtyre konsultimeve është dhënë në tabelën e planit vjetor më poshtë.

Jo.	Procesi i planifikuar (plani lokal/VNM/PB)	Drejtoria Përgjegjëse/Kryesuese	Periudha e parashikuar e konsultimit	Baza ligjore për procesin e konsultimit	Lloji i pjesëmarrjes (Dëgjim publik, online, grupe fokusi, anketë, hibrid etj.)	Ku
1	Buxheti afatmesëm i bashkisë			Ligji xxxxx		
2	VNM per Projektin e Infrastrukturës			Ligji xxxx		
3	Plani Lokal i Veprimit Mjedisor			Politika lokale		Bashkia e Qytetit
4	Amendamentet e Planit Territorial			Ligji xxx		Vetëm në internet
5	Plani i Shërbimeve Sociale			Vendimi i këshillit bashkiak xxx		
7	Strategjitë e Klimës/Mjedisit			xxxxxx		Fshati xx,xx ,xx Bashkia e qytetit xxxxx
8	...			...		
9	...					

Si mund të mbliidhet informacioni i kërkuar për tabelën në mënyrë efektive, me përpjekje minimale dhe brenda një afati të shkurtër kohor?

Në rast se bashkia nuk ka një sistem të brendshëm SharePoint, mund të ndiqni këto hapa:

1. Dizajnoni tabelën në një dokument Excel.
2. Konvertojeni atë në një skedar online (për shembull, duke e hapur si një Google Sheet, duke e ngarkuar në Microsoft Teams ose duke përdorur një platformë tjetër me të cilën ndiheni me komod).
3. Ndani linkun e skedarit me të gjithë drejtorët dhe njësitë e tjera përkatëse.

4. Kërkojini secilës drejtori të plotësojë tabelën bazuar në planifikimin e drejtorisë së tyre përkatëse.
5. E rëndësishme: Vendosni një afat të qartë dhe dërgoni përkuqtesa nëse është e nevojshme.
6. Pasi të gjithë drejtorët të kenë futur informacionin e tyre, shkarkoni dokumentin, kopjoni tabelën dhe ngjiteni atë në këtë dokument.
7. Publikoni planin vjetor në faqen tuaj të internetit

KËSHILLË

Për shkak të natyrës së paparashikueshme të proceseve të Vlerësimit të Ndikimit Mjedisor (VNM), është e kuptueshme që bashkia mund të mos e dijë në fillim të vitit se cilat VNM do të zhvillohen ose kur do të zhvillohen ato. Sugjerimi ynë është si më poshtë:

1. Koordinohuni me Agjencinë Rajonale të Mjedisit (ARM) dhe përfshini në planin vjetor çdo proces të VNM-së që është tashmë i njohur.
2. Gjatë vitit, edhe nëse një proces i VNM-së nuk është përfshirë në plan, sapo të merret njoftimi nga ARM-ja, ekipi bashkiak mund të aktivizojë strukturat e brendshme dhe të ndjekë mjetet e ofruara në këtë Pakete Mjetesh për të organizuar dhe menaxhuar procesin e konsultimit publik.

Dokumentacioni për zbatimin e Planit Vjetor

Për çdo konsultim, njësitë përgjegjëse dhe të emëruarit përgatisin:

Shënim: Ju lutemi të merrni në konsideratë zëvendësimin e informacionit të kërkuar në këtë tabelë me emra dhe data të sakta. Kjo e bën angazhimin dhe koordinimin më të lehtë dhe më efektiv.

Dokumenti i kërkuar	Përgatitur nga	Verifikuar nga	Afati i fundit
Njoftim publik	Drejtorja Kryesore (përmbajtja e draftit)	Zyrtar konsultimi	Kështu fillon hapja e konsultimit . Si e tillë, data duhet të llogaritet siç duhet sipas kohës kur dokumenti përfundimtar duhet të finalizohet dhe miratohet. Afati kohor duhet të kontrollohet në legjislacionin përkatës dhe duhet të planifikohet në përputhje me rrethanat.
Përmbledhje jo-teknike	Drejtorja Kryesore	Zyrtar konsultimi	Para njoftimit të pare publik
Lista e pjesëmarrjes	Organizatori	Organizatori	Dita e ngjarjes

Përmbledhje e komenteve	Mbajtës procesverbali	Të gjitha njësitë dhe ekipet e përfshira	Brenda 7 ditëve pas mbylljes së periudhës së konsultimit
Dokument mbi komentet e adresuara / të paadresuara	Ekspertë/Drejtorja Kryesore	Njësia Përgjegjëse Zyrtar konsultimi	xxxxx
Procesverbali i seancës dëgjimore publike		I gjithë ekipi	Brenda 7 ditëve pas konsultimit, mbyllet seanca publike dëgjimore
<i>... Ju lutem shtoni sipas nevojave dhe aktiviteteve të planifikuara të konsultimit</i>			

PLAN KOMUNIKIMI ME TRE FAZA

SHEMBUJ

Ky mjet ndihmon bashkinë të dërgojë 3 njoftime të përsëritura për konsultim për të siguruar aksesueshmëri dhe njoftim të hershëm. Ai ndihmon bashkinë të ofrojë informacion në kohë, të përsëritur dhe të lehtë për t'u kuptuar në lidhje me takimet dhe proceset e ardhshme të konsultimit duke përdorur mediat sociale, faqen zyrtare të internetit dhe strukturat e komunitetit.

Çdo valë mund të përshtatet për VNM-në dhe politikat lokale, si dhe për çdo iniciativë tjetër që kërkon angazhim publik.

PROPOZIME

Faza 1 – Njoftim i hershëm (para hapjes zyrtare të periudhës së konsultimit)

Qëllimi: Informimi i hershëm, rritja e ndërgjegjësimit, caktimi i kohës për përgatitje.

Kanalet e komunikimit: Faqja e internetit e bashkisë, mediat sociale, njësitë administrative dhe strukturat komunitare.

NJOFTIM PUBLIK

(kur sekretariati e di periudhën/ose më mirë datat e procesit të konsultimit)

Bashkia e Elbasanit njofton të gjithë qytetarët e saj, grupet e komunitetit dhe aktorët e interesuar se emri i dokumentit së shpejti do të jetë i hapur për konsultime midis kohës këtu.

Bashkia ju fton të gjithëve të merrni pjesë aktive!

Pse është e rëndësishme kjo? Kërkoni një fjali nga drejtoria kryesore për ta bërë këtë përgjigje specifike për secilin njoftim!

Si të merrni pjesë: Shkruani këtu llojin e konsultimit (Seancë dëgjimore / Komente me shkrim / Formular online etj.)

Dokumentet: do të jenë të disponueshme në <https://elbasani.gov.al/> ose në regjistrin elektronik xxxx (ju lutemi përdorni faqen e duhur të internetit në përputhje me rastin tuaj)

Kontributi juaj do të ndihmojë në formësimin e vendimit përfundimtar.

Faza 2 – Kujtesë në mes (në hapjen zyrtare të procesit të konsultimit)

Qëllimi: Sigurimi i shtrirjes së gjerë dhe dhënia e qytetarëve mjetet për të marrë pjesë.

Kanalet e komunikimit: Faqja e internetit e bashkisë, mediat sociale, email-i, njësitë administrative dhe strukturat komunitare, partnerët etj.

NJOFTIM

Konsultim publik për të shkruar këtu emrin e dokumentit që do të kalojë në konsultim.

Konsultimi për xxxxx është zyrtarisht i hapur! Presim pjesëmarrjen tuaj aktive!
Si të merrni pjesë: Merrni pjesë në takimin publik në datën dhe vendin e caktuar / Dorëzoni komente me shkrim këtu (zgjidhni njëren nga këto opsione në përputhje me rrethanat ose të dyja nëse është ky rasti)

Ju lutem: Rishikoni përmbledhjen jo-teknike dhe aksesoni dokumentet këtu: futni lidhjen
Të gjithë qytetarët janë të mirëpritur! Ju lutemi ta ndani këtë njoftim për të na ndihmuar të arrijmë më shumë njerëz.

Faza 3 – Thirrja e Fundit (3 ditë më parë)

Qëllimi : Maksimizoni pjesëmarrjen përmes një kujtese të shkurtër, miqësore dhe të thjeshtë.
Kanalet : Të gjitha më sipër dhe shtoni grupe dhe kontakte në WhatsApp

MESAZH

THIRRJE PËRFUNDIMTARE – Konsultim Publik mbi emrin e dokumentit (për seancat dëgjimore publike)

Bashkohuni me ne në xxx.xxx.xxx, në xx:xx në xxxxxx
Zëri juaj është i rëndësishëm: qytetarët nga të gjitha lagjet, zonat rurale, të rinjtë dhe grupet e komunitetit inkurajohen të marrin pjesë. Nëse nuk mund të merrni pjesë, ju lutemi të paraqisni komente me shkrim këtu: xxxxxx
Presim me padurim të dëgjojmë pikëpamjet tuaja.

THIRRJE PËRFUNDIMTARE – Konsultim Publik mbi emrin e dokumentit (vetëm për konsultim online)

Kanë mbetur edhe 3 ditë për t'u bashkuar me procesin tonë të konsultimit dhe për të dhënë komentet tuaja! Zëri juaj është i rëndësishëm: qytetarët nga të gjitha lagjet, zonat rurale, të rinjtë dhe grupet e komunitetit inkurajohen të marrin pjesë. Ju lutemi të dërgoni komente me shkrim këtu: xxxxxx
Presim me padurim të dëgjojmë pikëpamjet tuaja.

KËSHILLË

Përfshirja e njësive të komunikimit dhe PR të bashkisë në hartimin e shembujve vizuale të gatshme për përdorim. Kjo do të krijojë qëndrueshmëri vizuale dhe do të tërheqë vëmendjen, ndërkohë që do të lehtësojë një koordinim më të shpejtë dhe më të unifikuar të procesit të njoftimit. Përveç kësaj, forcon imazhin e bashkisë si një institucion profesional në komunikimin dhe shtrirjen e saj me publikun.

PLANIFIKUESI I HAPAVE TË KONSULTIMIT

(Korniza e planifikimit të brendshëm për konsultime publike)

Qëllimi dhe logjika e këtij mjeti

Ky shembull mbështet përgatitjen dhe koordinimin e strukturuar të brendshëm të proceseve të konsultimit publik. Ai plotësohet për çdo konsultim të listuar në planin vjetor të konsultimit dhe proceset e reja të paplanifikuara pjesëmarrëse. Ai siguron që hapat e njoftimit, logjistikës, lehtësimit, dokumentimit dhe reagimeve të planifikohen paraprakisht dhe të zbatohen në mënyrë të vazhdueshme.

Planifikuesi i hapave të konsultimit është ndërtuar rreth një logjike praktike koordinimi që siguron që proceset e konsultimit janë të strukturuar, të qëndrueshme dhe të menaxhuara profesionalisht.

Mjeti ndjek një logjikë të qartë renditjeje të veprimeve nga përgatitja deri te reagimet, duke siguruar që asnjë hap thelbësor të mos anashkalohet. Ai promovon koordinimin ndërdrejtorial duke caktuar qartë përgjegjësitë dhe duke përafruar afatet kohore midis njësive të përfshira në proces.

Ai përfshin konsiderata të gatishmërisë logjistike, duke përfshirë përzgjedhjen e vendit, kohën, aksesueshmërinë dhe përgatitjen e dokumentacionit, për të parandaluar dobësitë operacionale që mund të ndikojnë në cilësinë e pjesëmarrjes.

Planifikuesi integron njoftimin, lehtësimin dhe reagimet si komponentë të ndërlidhur të një procesi të vazhdueshëm, në vend të aktiviteteve të izoluar. Kjo zvogëlon boshllëqet procedurale dhe mospërputhjet midis departamenteve.

Duke strukturuar konsultimin si një fluks pune i brendshëm i koordinuar, mjeti forcon bashkëpunimin ndërdepartamental, përmirëson profesionalizmin institucional dhe kontribuon në procese më të larta dhe më të besueshme të pjesëmarrjes së publikut.

Informacion bazë

Artikull	Përshkrimi
Titulli i Dokumentit të Draftit	
Lloji i procesit	☐ Planifikim Vendor ☐ VNM ☐ Buxhetim Pjesëmarrës ☐ Strategji ☐ Të tjera
Drejtoria Përgjegjëse	
Drejtoria Mbështetëse	
Baza Ligjore	☐ Ligji 139/2015 ☐ Ligji 146/2014 ☐ VSM ☐ Tjetër
Periodha e Konsultimit	Nga: ____ Për në : ____
Koordinatori përgjegjës i publikimit	
Personi i kontaktit (nga një drejtori ose njësi përkatëse)	

Përgatitja para konsultimit

Hapi	Veprim	Njësia përgjegjëse	Afati i fundit	Statusi
1	Dokumenti draft i finalizuar për konsultim			☐
2	Përmbledhje jo-teknike e përgatitur			☐
3	Rishikimi ligjor përfundoi			☐
4	Afati kohor i konsultimeve është dakordësuar			☐
5	Hartimi i palëve të interesuara është përfunduar			☐
6	Lista e synuar e shtrirjes së aktiviteteve është përgatitur			☐
7	Vendi i identifikuar dhe i rezervuar (nëse është fizik)			☐
8	Konsideratat e aksesueshmërisë të kontrolluara (qasja, qartësia gjuhësore)			☐

Hapi	Veprim	Njësia përgjegjëse	Afati i fundit	Statusi
9	Moderatori u identifikua			☐
10	Materialet e komunikimit të përgatitura			☐

Njoftimi dhe komunikimi

Hapi	Veprim	Njësia Përgjegjëse	Afati i fundit	Statusi
1	Dokumenti draft i ngarkuar në Regjistrin Elektronik (Nëse është e aplikueshme)			☐
2	Publikimi i faqes në internet përfundoi			☐
3	Njoftimi u publikua në rrjetet sociale			☐
4	Shtypi/media e informuar			☐
5	Ftesa të drejtpërdrejta të dërguara te palët e interesuara			☐
6	Njësitë administrative dhe strukturat komunitare të informuara			☐

Rishikimi pas konsultimit

Hapi	Veprim	Njësia Përgjegjëse	Afati i fundit	Statusi
1	Komente me shkrim të përpiluara			☐
2	Komentet u shqyrtuan dhe u analizuan			☐
3	Matrica e përgjigjes e përgatitur ("Ju thatë - Ne e bëmë")			☐
4	Rregullimet e integruara në draft			☐
5	Përmbledhja e reagimeve u publikua			☐
6	Dokumenti përfundimtar i paraqitur për miratim			☐

Lista e kontrollit të koordinimit

Gjëra të rëndësishme	Statusi (kontroll)
✓ Të gjithë drejtorët përkatës të informuar	
✓ Njësia e komunikimit e përfshirë	
✓ Pajtueshmëria ligjore e verifikuar	
✓ Konsultim i respektuar i afatit kohor	
✓ Dokumentacion i arkivuar	
✓ Reagimet u publikuan	

Shënim! Për një zbatim të duhur dhe kuptimplotë të pjesëmarrjes publike në Bashkinë e Elbasanit, të gjitha pikat kryesore në këtë listë kontrolli duhet të shënohen si të përfunduara (v) përpara se të finalizohet procesi i konsultimit. Nëse ndonjë veprim ose rezultat i listuar mbetet i pakontrolluar, njësia përgjegjëse duhet ta rishikojë procesin dhe të sigurojë përfundimin e tij. Ndërsa pikat kryesore specifike mund të ndryshojnë në varësi të llojit dhe fushëveprimit të konsultimit, hapat e përfshirë në këtë model përfaqësojnë kërkesat minimale procedurale.

SQARIME SHITESË

- Pronësia e planifikuesit të hapave të konsultimit**

Koordinatori i Konsultimit është pronari operativ i shembullit dhe përgjegjës për mirëmbajtjen e planifikuesit të konsultimit. Drejtoria përgjegjëse, njësia e komunikimit dhe aktorët e tjerë të përfshirë ofrojnë kontributet e nevojshme sipas kompetencave të tyre përkatëse.

Koordinatori siguron që mjeti të plotësohet siç duhet, të përditësohet rregullisht gjatë procesit dhe të arkivohet sapo të finalizohet procedura e konsultimit.

Koordinatori aktivizon planifikuesin menjëherë pasi drejtoria përgjegjëse përgatit draftin e dokumentit dhe njofton zyrtarisht se duhet të fillojë procesi i konsultimit.

- Në këtë moment, kush bën çfarë?**

Drejtori zotëron përmbytjen, koordinatori zotëron procedurën dhe njësia e komunikimit siguron dukshmërinë publike.

Koordinatori i *konsultimit* është përgjegjës për plotësimin e seksioneve strukturore të mjetit, duke përfshirë: informacionin bazë, bazën ligjore, afatin kohor, strukturën e listës së kontrollit të njësive përgjegjëse etj. Koordinatori mirëmban planifikuesin dhe integron të dhënat e marra nga njësitë e tjera.

Drejtorja *përgjegjëse* (njësia që përgatit draft-dokumentin për konsultim) ofron kontributet thelbësore, duke përfshirë: statusin e draft-dokumentit, kontributet e hartëzimit të palëve të interesuara, afatet teknike, formatin e kërkuar të konsultimit, afatin kohor për shqyrtimin e komenteve etj. Drejtoria

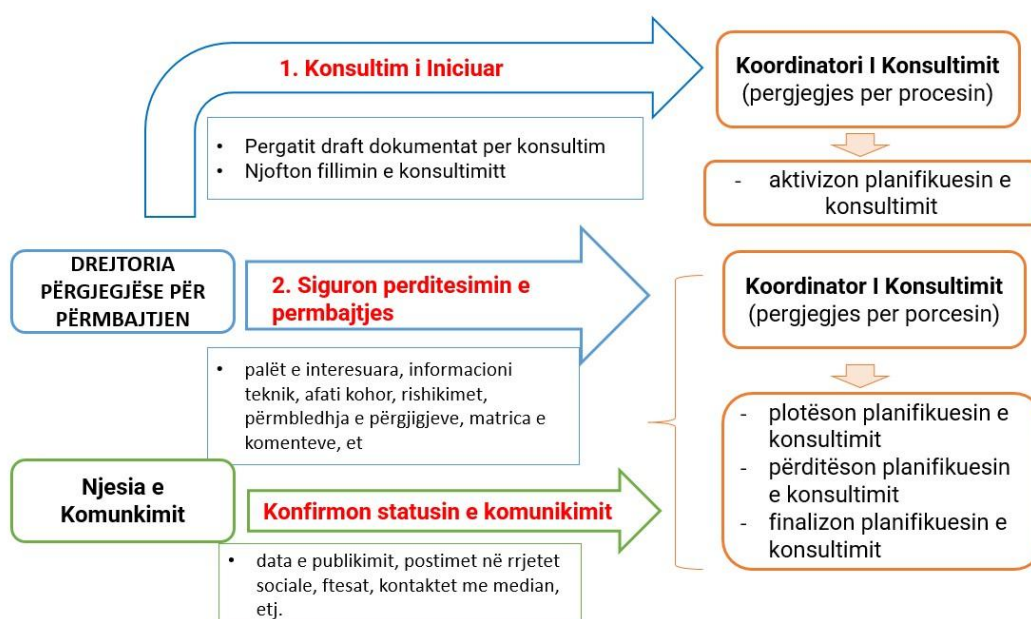
cakton një person përgjegjës i cili ndjek listën e kontrollit dhe koordinohet me njësitë e tjera, duke përfshirë njësitë e komunikimit dhe administrative, për të siguruar që planifikuesi i hapave të konsultimit të zbatohet.

Njësia e *komunikimit* kontribuon dhe konfirmon elementët që lidhen me komunikimin, siç janë data e publikimit të njoftimit për konsultim, njoftimi në mediat sociale, ftesat e dërguara palëve të interesuara, veprimet e informimit mediatik etj.

Rregulla e Artë: Një person e përditëson mjetin.

Aktore te ndryshem japin kontributin e nevojshëm, por planifikuesi nuk keshillohet të qarkullojë mjetin për redaktim të pavarur nga persona te ndryshem. Koordinator i Konsultimit ka detyre konsolidimin e mjetit dhe përditëson informacionin.

Fig. 1 : Rolet dhe rrjedha e punës në përfundimin e planifikuesit të hapave të konsultimit

Model i Memorandumit të Mirëkuptimit

E RËNDËSISHME PËR T'U MARRË NË KONSIDERATË!

- ✓ Ky Memorandum Mirëkuptimi nuk duhet të jetë i ndërlikuar ose tepër i detajuar. Për të përmbushur qëllimin e tij, mjafton që Memorandumi të tregojë vullnetin e mirë , angazhimin vullnetar dhe mbështetjen e ndërsjellë midis palëve për të mundësuar dhe forcuar qeverisjen pjesëmarrëse në vendimmarrjen mjedisore.
- ✓ Memorandumi i Mirëkuptimit do të përshtatet sipas modeleve ligjore dhe zyrtare të përdorura nga bashkia. Ai do të përshtatet gjithashtu edhe për partnerin specifik. Ky shembull thjesht ilustron nivelin e rekomanduar të detajeve dhe elementët kryesorë që duhet të përmbajë Memorandumi i Mirëkuptimit në mënyrë që të mbetet i qartë, i lehtë për t'u kuptuar dhe i lehtë për t'u angazhuar nga palët.
- ✓ Përmbajtja mund të specifikohet ose detajohet më tej në varësi të rastit specifik dhe nevojave të bashkëpunimit.
- ✓ Ky model paraqet një Memorandum Mirëkuptimi të bazuar në angazhim dhe bashkëpunim vullnetar. Megjithatë, ai nuk përjashton situatat kur bashkia mund të ketë nevojë të kontraktojë ekspertizë specifike nga të njëjtët aktorë për tema të veçanta që lidhen me konsultimet ose çështjet mjedisore.

MEMORANDUM MIRËKUPTIMI

Mbi bashkëpunimin për pjesëmarrje kuptimplote të publikut në vendimmarrjen mjedisore

Ky Memorandum Mirëkuptimi është lidhur midis:

Bashkia e Elbasanit

Përfaqësuar nga: _____

dhe

Emri i partnerit (organizatë/institucion/individ/biznes/media etj.)

I përfaqësuar nga: _____

Data: _____

1. Qëllimi

Qëllimi i këtij Memorandumi Mirëkuptimi është të përcaktojë bashkëpunimin midis Palëve në mbështetjen e pjesëmarrjes së publikut në procesin e mëposhtëm:

- ☐ Planifikim Vendor
- ☐ Konsultim për VNM-në
- ☐ Buxhetim me Pjesëmarrje
- ☐ Konsultim për Strategjinë / Politikat
- ☐ Tjetër: _____

2. Fusha e bashkëpunimit

Palët bien dakord të bashkëpunojnë në aktivitetet e mëposhtme:

- ☐ Mbështetje për informim dhe komunikim
- ☐ Organizim dhe/ose lehtësim i takimeve publike
- ☐ Angazhim i palëve të interesuara
- ☐ Mbështetje / ekspertizë teknike
- ☐ Informim publik
- ☐ Tjetër: _____

3. Përgjegjësitë

Bashkia e Elbasanit, brenda kushteve të këtij memorandumi, do të:

- Jepni informacion dhe draft dokumente për konsultim
- Koordinoni afatet kohore dhe logjistikën e konsultimeve

Partneri do të:

- Mbështetni aktivitetet e informimit dhe angazhimit
- Kontribuoni ekspertizë ose lehtësim sipas marrëveshjes
- Të veprojnë në përputhje me parimet e transparencës dhe paanshmërisë

4. Kohëzgjatja

Ky Memorandum Mirëkuptimi është i vlefshëm:

- ☐ Për kohëzgjatjen e procesit specifik të konsultimit
- ☐ Nga _____ deri në _____
- ☐ Për konsultimet publike të vitit: _____

5. Dispozitat Financiare

Ky Memorandum Mirëkuptimi nuk krijon detyrime financiare.

6. Dispozitat përfundimtare

Ky Memorandum Mirëkuptimi përcakton një kornizë bashkëpunimi dhe nuk ndryshon përgjegjësitë ligjore të Bashkisë ose të autoriteteve të tjera kompetente.

Nënshkruar nga Palët:

Për Bashkinë e Elbasanit

Emri: _____ Nënshkrimi: _____

Për partnerin

Emri: _____ Nënshkrimi: _____

Udhëzues operativ për drejtoritë për konsultime publike

Qëllimi i këtij mjeti

Ky udhëzues operacional ofron një kuadër të strukturuar koordinimi të brendshëm për proceset e konsultimit publik në Bashkinë e Elbasanit.

Ai sqaron rolet udhëheqëse, përgjegjësitë mbështetëse, përfshirjen e aktorëve të jashtëm dhe mekanizmat e ndarjes së informacionit para, gjatë dhe pas proceseve të konsultimit.

Udhëzuesi zbatohet në të gjitha fazat dhe funksionet e pjesëmarrjes si shtylla kurrizore e koordinimit të brendshëm për: proceset e planifikimit vendor, konsultimet VNM (roli lehtësues i bashkisë), buxhetimin pjesëmarrës, strategjitë dhe politikat sektoriale me ndikime të mundshme në konsultimet mjedisore (VSM).

Logjika e shpërndarjes së roleve kryesore

Funksioni	Njësia kryesore	Njësiti mbështetëse	Aktorë të jashtëm (nëse ka)
Përgatitja e draftit	Drejtoria Përgjegjëse	Ekspertë teknikë	–
Verifikimi i përputhshmërisë ligjore	Drejtoria Përgjegjëse	Njësia ligjore	–
Aktivizimi i konsultimit	Drejtoria Përgjegjëse	Koordinatori i konsultimeve	–
Konsultim për koordinimin e procesit	Koordinatori i konsultimeve	Të gjitha drejtoritë përkatëse	–
Publikimi dhe shtrirja e aktiviteteve	Njësia e Komunikimit	Njësiti Administrative	Media
Angazhimi në nivel lokal	Njësiti Administrative/Strukturat e Komunitetit	Drejtoria	OSHC-të
Lehtësimi i seancave dëgjimore publike	Drejtoria	Koordinatori i Konsultimeve	OSHC-të / Ekspertët
Rishikimi i komentit	Drejtoria Përgjegjëse	Stafi teknik	Ekspertët
Reagime mbi publikimin	Njësia e Komunikimit	Koordinatori i Konsultimeve	–
Arkivimi dhe dokumentimi	Koordinatori i Konsultimeve	Sekretariati	–

Matrica RACI për proceset e konsultimit publik në Elbasan

Një matricë RACI është një mjet për menaxhimin e projekteve që përdoret për të sqaruar rolet dhe përgjegjësitë për detyrat brenda një procesi ose projekti. “RACI – Responsible, Accountable, Consulted, Informed” qëndron për katër lloje përgjegjësish:

R – Responsible/Përgjegjës: personi ose ekipi që kryen punën

A – Accountable/Llogaridhenes: personi ose ekipi që zotëron rezultatin dhe e miraton atë. Vendimmarrësi përfundimtar.

C – Consulted/I konsultuar: njerëz që duhet të konsultohen para veprimit ose vendimit

I – Informed/I informuar: njerëz që duhet të mbahen të informuar. Ata janë të përditësuar rreth progresit ose rezultateve.

Hapat e konsultimit publik	Drejtoria përgjegjëse	Koordinatori i konsultimeve	Njësia e komunikimit	Njësitë administrative	REA (rastet e VNM-së)	OSHC-të / Aktorët e Jashtëm
Përgatitja e draft dokumentit	R/A	Unë	I	I	C (VNM)	C (nëse është kontribut teknik)
Konfirmimi i bazës ligjore	R	C	I	I	C (VNM)	–
Aktivizimi i procesit të konsultimit	R	A	I	I	C (VNM)	–
Përfundimi i planifikuesit të konsultimeve	A	R	R (nga ana e saj)	I	–	–
Ngarkoni në Regjistrin Elektronik	I	C	R/A	I	–	–
Njoftim publik (faqe interneti/media sociale)	I	C	R/A	I	–	–
Shtrirja e synuar e palëve të interesuara	C	R	R	R	R (VNM)	C
Organizimi i seancës dëgjimore publike	R	R/A	C	R	R (VNM)	C
Moderimi i dëgjimit	R	C	I	I	C (VNM)	C/R (nëse janë moderatorët)

Hapat e konsultimit publik	Drejtoria përgjegjëse	Koordinatori i konsultimeve	Njësia e komunikimit	Njësitë administrative	REA (rastet e VNM-së)	OSHC-të / Aktorët e Jashtëm
Mbledhje komentesh me shkrim	R/A	R	I	I	–	–
Rishikimi teknik i komenteve	R/A	I	I	I	C (VNM)	–
Përgatitja e përmbledhjes së reagimeve	R	KA	C	I	C (VNM)	–
Publikimi i përmbledhjes së reagimeve	I	C	R/A	I	–	–
Arkivimi i dokumentacionit	C	R/A	I	I	–	–
Dorëzimi për miratim përfundimtar	R/A	I	I	I	C (VNM)	–

Konsultimi SEA – Matrica RACI

Shembull: Sipas Ligjit Nr. 91/2013 “Për VSM-në”, kur Elbasani përgatit një Plan Hapësinor Vendor ose një plan tjetër që kërkon VSM, Bashkia është autoriteti përgatitës i planit dhe mban përgjegjësinë kryesore për organizimin e konsultimit.

Hapat e Konsultimit te SEA-së	Drejtoria Përgjegjëse (Pronari i Planit)	Koordinatori i Konsultimeve	Njësia e Komunikimit	Njësitë Administrative	AKM / Autoriteti Mjedisor	OSHC-të / Ekspertët
Fillimi i procesit të VSM-së	R/A	C	I	I	C	–
Komisioni / përgatitja e Raportit të VSM-së	R/A	I	I	I	C	C
Përcaktimi afatin kohor të konsultimit	R	KA	C	I	C	–
Ngarko draftin e Planit + Raportin e VSM-së në Regjistrim/Faqja e Internetit	I	C	R/A	I	I	–
Njoftim publik	I	C	R/A	I	I	–

Hapat e Konsultimit te SEA-së	Drejtoria Përgjegjëse (Pronari i Planit)	Koordinatori i Konsultimeve	Njësia e Komunikimit	Njësitet Administrative	AKM / Autoriteti Mjedisor	OSHC-të / Ekspertët
Shtirja e palëve të interesuara	R	R	R	R	C	C
Organizoni një seancë dëgjimore publike	R	R/A	C	R	C	C
Prezantimi teknik i gjetjeve të VSM-së	R/A	C	I	I	C	C
Mblidhni komente me shkrim	R	A	I	I	I	–
Rishikoni komentet mjedisore	R/A	C	I	I	C	–
Integroni konsideratat mjedisore në plan	R/A	C	I	I	C	–
Përgatitja e raportit përmblidhës të konsultimit	R	A	C	I	C	–
Publikoni rezultatet e konsultimit	I	C	R/A	I	I	–
Dorëzo për birësim	R/A	I	I	I	C	–

Matrica RACI – Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor (VNM)

(Kur ARE është autoriteti kompetent)

Sipas Ligjit Nr. 10440/2011 “Për VNM-në”, Agjencia Rajonale e Mjedisit (ARM) është autoriteti kompetent.

Bashkia ka një rol mbështetës dhe lehtësues në nivel vendor.

Hapat e konsultimit publik te VNM-së	REA	Drejtoria Përgjegjëse (Bashkia)	Koordinatori i Konsultimeve	Njësia e Komunikimit	Njësitet Administrative	OSHC-të / Publiku
Fillimi i procedurës së VNM-së	R/A	I	I	I	I	–
Përcaktoni afatin kohor të konsultimit	R/A	C	I	I	I	–

Hapat e konsultimit publik te VNM-së	REA	Drejtoria Përgjegjëse (Bashkia)	Koordinatori i Konsultimeve	Njësia e Komunikimit	Njësitë Administrative	OSHC-të / Publiku
Jepni dokumentacionin e VNM-së	R/A	I	I	I	I	–
Publikimi lokal i njoftimit	C	C	C	R/A	I	–
Ngarko informacionin lokalisht (nëse është e aplikueshme)	C	C	C	R/A	I	–
Informoni palët e interesuara lokale	C	R	R	R	R	C
Organizimi i dëgjimit publik (nivel lokal)	R	C	C	C	R	C
Lehtësoni diskutimin	R	C	-	-	I	–
Pjesëmarrje rekord dhe komente	C	C	-	-	I	–
Dorëzoni të dhënat e mbledhura te REA	R	C	-	-	-	–
Rishikimi i komenteve	R/A	I	I	I	I	–
Vendimi përfundimtar	R/A	C	I	I	I	I

Formularë me shkrim për dhënien e mendimeve (në format digjital dhe të printueshëm)

SHEMBULL

FORMULAR G (në internet)

Përshkrimi:

Bashkia e Elbasanit fton të gjithë qytetarët, grupet komunitare, bizneset dhe organizatat e shoqërisë civile të paraqesin komente me shkrim si pjesë e konsultimit publik. Reagimet tuaja do të shqyrtohen dhe pasqyrohen në procesin përfundimtar të vendimmarrjes.

Shënim: Ky është një formular G që e ndërtoni vetëm një herë në Google Drive dhe për çdo konsultim ndryshoni vetëm emrin e dokumentit.

SEKSIONI 1 — Informacion personal

- Emri dhe Mbiemri (opsional): _____
- Gjinia* (zgjedhje e shumëfishtë)
- Grupmosha* (zgjedhje e vetme)
- Qytet / Fshat / Njësi Administrative* (zgjedhje e vetme)
- Email dhe/ose telefon (i detyrueshëm për ndjekje) _____

Shënim: Ylli () tregon që informacioni është i detyrueshëm. Ju mund t'i modifikoni këto fusha të sugjeruara nëse është e nevojshme; megjithatë, mbledhja e këtij informacioni rekomandohet fuqimisht, pasi ndihmon bashkinë të mbledhë të dhëna mbi proceset pjesëmarrëse dhe t'i analizojë ato më vonë për raportin vjetor të konsultimit publik.*

Ju lutem merrni në konsideratë! Nëse mbledhja e të dhënave për fushat e detyrueshme të mësipërme mund t'i dekurajojë njerëzit nga ndarja e komenteve të tyre, rekomandohet që këto fusha të bëhen opsionale. Prioriteti kryesor është mbledhja e opinioneve dhe reagimeve mbi dokumentin e konsultuar dhe jo informacioni demografik. Prandaj, nëse duhet të përcaktohen prioritete, mbledhja e komenteve duhet të vijë e para, ndërsa të dhënat demografike - megjithëse të dobishme për raportin komunal - duhet të mbeten dytësore.

SEKSIONI 2 — Kategoria e palëve të interesuara*

(Zgjidhni një – për analizën komunale)

- ☐ Qytetar individual
- ☐ Biznes / Sektor privat
- ☐ Organizata e shoqërisë civile
- ☐ Organizatë rinore
- ☐ Shkollë / Universitet
- ☐ Shoqata profesionale
- ☐ Grupi mjedisor
- ☐ Diaspora
- ☐ Media
- ☐ Tjetër (shkruaj) _____

Shënim: Mbledhja e këtyre të dhënave e ndihmon bashkinë të ketë analiza të shkëlqyera të vetë-gjeneruara për raportin vjetor të konsultimit publik.

SEKSIONI 3 — Dokumenti i hapur për konsultim publik

Zgjidhni dokumentin mbi të cilin po komentoni *:

Një listë zbritëse e dokumenteve që po konsultohen aktualisht. Në këtë mënyrë, qytetarët mund të zgjedhin

Shënim: Ky seksion duhet të jetë i qartë dhe i detyrueshëm, pasi bashkia duhet të kuptojë se cilit dokument i referohen komentet. Nëse ky seksion nuk është i detyrueshëm, ekziston rreziku që njerëzit të paraqesin opinione të përgjithshme mbi tema të palidhura. Ky formular nuk ka për qëllim ndarjen e pikëpamjeve të përgjithshme, por më tepër të ofrojë një platformë të strukturuar për mbledhjen e rekomandimeve të synuara mbi dokumente specifike dhe procese konsultimi.

SEKSIONI 4 — Komentet tuaja

Shkruani të gjitha komentet/sugjerimet/rekomandimet tuaja këtu*:

Pse janë të rëndësishme komentet/sugjerimet/rekomandimet tuaja?

A propozoni një zgjidhje apo përmirësim konkret?

NENI 4 — Miratimi*

☒ Unë konfirmoj që informacioni që dorëzoj është i saktë dhe mund të përdoret në mënyrë anonime në raportin zyrtar të konsultimit.

Shënim: personi duhet të shënojë kutinë për të dorëzuar.

SHËMBULL

KOPJE E FORMULARIT TE PRINTUAR

Shënim: Ky shembull është menduar për komunitetet që kanë vështirësi në aksesimin e Formularit Google. Versionet e shtypura të formularit do t'u shpërndahen krerëve të njësive administrative, të cilët më pas do t'ua japin ato qytetarëve të interesuar dhe do të mbledhin formularët e plotësuar. Në fund të procesit të konsultimit, administratorët do t'i dorëzojnë formularët e mbledhur në Sekretariatit e Këshillit Bashkiak.

Bashkia e _____

FORMULAR I PRINTUAR — KONSULTIM PUBLIK PËR ____

_____ (shkruani këtu titullin e dokumentit për të cilin po komentoni)

1. Informacione Personale (opsionale)

Emri dhe Mbiemri: _____

Gjinia: _____

Mosha: _____

Njësia Administrative / Fshati: _____ Email / Telefoni (për kontakt):

2. Kategoria e palëve të interesuara (rrethoni një të):

Qytetar | OSHC | Rini | Biznes | Shkollë | Grup mjedisor | Diasporë | Media | Tjetër:

3. Komentet tuaja

Shkruani të gjitha komentet/sugjerimet/rekomandimet tuaja këtu*:

Pse janë të rëndësishme komentet/sugjerimet/rekomandimet tuaja?

A propozoni një zgjidhje apo përmirësim konkret?

Miratimi:

Unë konfirmoj që informacioni që paraqes është i saktë dhe mund të përdoret në mënyrë anonime në raportin zyrtar të konsultimit.

Nënshkrimi: _____ Data: _____

SHËNIM SHPJEGUES MBI REGJISTRIN ELEKTRONIK PËR NJOFTIMET DHE KONSULTIMET PUBLIKE

Ky shënim është i dobishëm për bashkinë në rastet kur konsultimi publik i një dokumenti kryhet vetëm përmes regjistrit elektronik. Në situata të tilla, është dhe është përgjegjësi e bashkisë të informojë qytetarët se dokumenti është hapur për konsultim (duke përdorur qasjen e komunikimit me tre valë) dhe është një vlerë shtesë për bashkinë t'i mbështesë ata në aksesin dhe kuptimin e regjistrit elektronik.

Si të paraqisni komente me shkrim përmes regjistrit elektronik

Bashkia e Elbasanit ka publikuar titullin e draftit të dokumentit për konsultim publik në Regjistrin Elektronik për Njoftimin dhe Konsultimin Publik, në përputhje me Ligjin Nr. 146/2014.

Ne i ftojmë të gjithë qytetarët, palët e interesuara dhe palët e interesuara të shqyrtojnë draftin dhe të paraqesin komentet e tyre me shkrim brenda periudhës së konsultimit. Regjistri mund të aksesohet këtu: <https://konsultimipublik.gov.al/>

Si të paraqisni komentet tuaja

Ju lutem ndiqni këto hapa:

1. Hyni në Regjistrin Elektronik për Njoftim dhe Konsultim Publik.
2. Kërko titullin e dokumentit draft: Vendors titullin e dokumentit
3. Hapni faqen e konsultimit.
4. Klikoni mbi opsionin "Dërgo koment" (ose funksion ekuivalent).
5. Plotësoni fushat e kërkuara (emri, të dhënat e kontaktit, teksti i komentit).
6. Ngarkoni çdo dokument mbështetës (nëse është e aplikueshme).
7. Dorëzoni komentin tuaj para afatit të fundit.

Afati i Konsultimit

Komentet duhet të dorëzohen deri më datën e caktuar .

Komentet e pranuar pas kësaj date mund të mos merren në konsideratë.

Shënime të rëndësishme

- Komentet me shkrim të paraqitura përmes Regjistrit Elektronik konsiderohen kontribute zyrtare në procesin e konsultimit.
- Të gjitha komentet do të shqyrtohen nga drejtoria përgjegjëse.
- Një përmbledhje që shpjegon se si u trajtuan komentet do të publikohet pas periudhës së konsultimit.

Në emër të Bashkisë së Elbasanit, ju falënderojmë për komentet dhe kontributin tuaj!

Këshilla për Moderim (për Dëgjesa Publike)

Ky mjet ofron udhëzime praktike për individët që moderojnë dëgjime publike dhe seanca dialogu. Ai mbështet lehtësimin neutral, mundësitë e të folurit në mënyrë të ekuilibruar dhe debatin me respekt në proceset e konsultimit komunal.

Cili është roli i moderatorit?

Moderatori nuk është vendimmarrës dhe as avokat i ndonjë pozicioni. Moderatori nuk përfaqëson asnjë palë në rolin e tij. Moderatori përfaqëson integritetin e procesit të konsultimit. Prania e tij ka për qëllim :

- ✓ Siguroni drejtësi dhe neutralitet
- ✓ Lehtësoni diskutimin e strukturuar
- ✓ Sqaroni keqkuptimet
- ✓ Menaxhoni kohën dhe rendin e të folurit
- ✓ Parandalimi i përshkallëzimit të konflikteve
- ✓ Mbajeni diskutimin të përqendruar në temën e konsultimit

Personi nga drejtoria kryesore që fillon konsultimin publik është kundërpala kryesore e moderatorit.

Përpara seancës dëgjimore publike, moderuesi duhet të marrë në konsideratë dy faza:

1. Përgatitja

Në këtë fazë, moderatori duhet të marrë në konsideratë ndërmarrjen e këtyre detyrave:

- ✓ Rishikoni draftin e dokumentit dhe çështjet kryesore
- ✓ Kuptoni fushëveprimin ligjor të konsultimit
- ✓ Sqaroni se cilat aspekte janë të hapura për kontribut
- ✓ Bini dakord për afatet kohore dhe strukturën
- ✓ Përgatitni një axhendë të thjeshtë

2. Vendosja e Tonit

Kjo duhet të sqarohet dhe të vendoset paraprakisht në mënyrë që, në fillim të seancës dëgjimore, moderatori të deklarojë qartë:

- ✓ Qëllimi i konsultimit
- ✓ Fusha e diskutimit
- ✓ Rregullat e angazhimit
- ✓ Kufizimet e kohës së të folurit
- ✓ Sjellje e respektueshme e pritur
- ✓ Vendosni rregulla bazë si:
 - Një person mund të flasi në një kohë
 - Perdorni vetëm gjuhë respekti
 - Përqendrohuni te problemet, jo te individët

- Nuk lejohen ndërprerjet

Gjuha dhe stili i komunikimit të moderatorit

1. Gjuhë neutrale

Moderatori duhet:

- ✓ Shmangni shprehjen e mendimeve personale
- ✓ Shmangni të bini dakord ose të mos jeni dakord publikisht
- ✓ Përdorni frazime neutrale, si p.sh.:
 - "Faleminderit për kontributin tuaj."
 - "Le ta sqarojmë këtë pikë."
 - "Ne do ta regjistrojmë komentin tuaj."
- ✓ Shmangni gjuhën e ngarkuar emocionalisht ose politike.

2. Komunikim i qartë dhe i arritshëm

- ✓ Përdorni gjuhë të thjeshtë
- ✓ Shmangni zhargonin teknik
- ✓ Riformuloni komentet komplekse për qartësi
- ✓ Bëni pyetje sqaruese kur është e nevojshme
- ✓ Përmbledhni pikat kryesore në mënyrë periodike

Shembull: "Nëse e kuptoj saktë, shqetësimi juaj lidhet me ndikimin në trafik. A është e saktë kjo?"

Gjuha e trupit dhe sjellja joverbale

Moderatori duhet:

- ✓ Mbani qëndrim të hapur
- ✓ Bëni kontakt me sy me të gjitha anët e dhomës
- ✓ Shmangni kryqëzimin e krahëve (pozicion mbrojtës)
- ✓ Shmangni pëshpëritjet me zyrtarët gjatë diskutimeve
- ✓ Përdorni gjeste të qeta
- ✓ Mbani një ton të qëndrueshëm zëri

Neutraliteti joverbal përforcon besimin tek pjesëmarrësit dhe i fton ata të ndajnë mendimin e tyre!

Sigurimi i pjesëmarrjes së balancuar

1. Menaxhimi i kohës së të folurit

- ✓ Përdorni afate kohore të dukshme (p.sh., 3–5 minuta për folës)
- ✓ Ndërprisni butësisht kur është e nevojshme
- ✓ Ofroni mundësi të barabarta për të folur

Shembull: “Faleminderit. Tani do t’i japim hapësirë dikujt që nuk ka folur ende.”

2. Inkurajimi i zërave hezitues

- ✓ Ftoni drejtpërdrejt kontributin e pjesëmarrësve më të qetë
- ✓ Bëni pyetje të hapura
- ✓ Ftoni posaçërisht të rinjtë, gratë ose grupet e nën-përfaqësuar

Shembull: “Do të donim gjithashtu të dëgjonim nga anëtarët e komunitetit që nuk kanë folur ende.”

3. Parandalimi i dominimit të diskutimit

Nëse një pjesëmarrës dominon:

- ✓ Zbatoni me mirësjellje afatet kohore
- ✓ Drejtoni diskutimin te pjesëmarrës të tjerë
- ✓ Shmangni përballjet dhe konfrontimet

Shembull: “Ne e vlerësojmë kontributin tuaj. Për të siguruar drejtësi, tani do të kalojmë te një folës tjetër.”

Menaxhimi i konfliktit dhe tensionit

Seancat dëgjimore publike mund të bëhen të tensionuara. Moderatori duhet:

1. Ulni tensionin e emocioneve

- ✓ Qëndroni i qetë
- ✓ Tonin më të ulët të zërit
- ✓ Shmangni reagimin emocional
- ✓ Pranoni shqetësimet pa vërtetuar akuzat

Shembull: “E kuptoj që kjo është një çështje e rëndësishme. Le të përqendrohemi te shqetësimi specifik i ngritur.”

2. Ndani “çështjen” nga “personi”

Nëse ndodhin sulme personale, përdorni një frazë të ngjashme, të shkurtër dhe të qartë: “Ne do të përqendrohemi te çështja, jo te individët.”

3. Rikthimi i fokusit te çështjet thelbësore, duke shmangur politizimin

Nëse diskutimi politizohet, përdorni një frazë të ngjashme: “Ky konsultim ka të bëjë me draftin e dokumentit. Le të mbetemi të përqendruar në përmbajtjen e tij.”

4. Bëni pauzë nëse është e nevojshme

Në raste ekstreme:

- ✓ Bëni një pushim të shkurtër
- ✓ Rivendosni rregullat e diskutimit
- ✓ Rifilloni me qetësi

Sigurimi i qartësisë së rezultatit

Në fund të seancës, moderatori duhet:

- ✓ Përmbledhni çështjet kryesore të ngritura
- ✓ Sqaroni hapat e ardhshëm
- ✓ Shpjegoni se si do të shqyrtohen komentet
- ✓ Jepni afat kohor për publikimin e reagimeve

Shembull: “Të gjitha komentet do të shqyrtohen nga drejtoria përgjegjëse. Një përmbledhje e kontributeve të pranuar dhe të refuzuara do të publikohet pas periudhës së konsultimit.”

Konsiderata etike

Moderatori duhet të:

- ✓ Mbaje paanshmerine
- ✓ Trajtoje të gjithë pjesëmarrësit në mënyrë të barabartë
- ✓ Shmange favorizimin
- ✓ Siguroje që asnjë grup të mos ndihet i marginalizuar
- ✓ Respektoje konfidencialitetin aty ku është i aplikueshem

Rekomandimi përfundimtar

Kur është e mundur, Bashkia mund të marrë në konsideratë emërimin e një moderatori nga:

- ✓ Institucionet akademike
- ✓ Organizatat e shoqërisë civile
- ✓ Fasilitatorë profesionistë

Kjo mund të forcojë neutralitetin e perceptuar dhe të zvogëlojë rreziqet e politizimit.

KARTA E MODERATORIT TË SHPEJTË

(Dëgjime publike dhe takime konsultative – Bashkia Elbasan)

Shënim: qëllimi i kësaj karte është që moderatori t'i shtypë dhe t'i presë ato në formë "kartash". Mbajtja e secilës prej tyre në duar gjatë fazave të moderimit e ndihmon moderatorin të orientohet gjatë dinamikës së diskutimit dhe të mos humbasë fokusin në rolin e tij.

🎯 ROLI I MODERATORIT

- ✓ Lehtësues neutral – jo vendimmarrës
- ✓ Siguroni drejtësi dhe të folur të ekuilibruar
- ✓ Mbajeni diskutimin të përqendruar në draft-dokumentin
- ✓ Parandalimi i përshkallëzimit të konfliktit
- ✓ Sqaroni hapat e mëtejshëm në fund të diskutimit

🕒 HAPJA E SEANCËS DËGJUESE (2–3 minuta)

Thuaj qartë:

- ✓ Qëllimi i konsultimit
- ✓ Çfarë është e hapur për diskutime
- ✓ Afatet kohore për çdo folës
- ✓ Rregullat bazë të diskutimit

Shembull: "Kjo seancë dëgjimore ka të bëjë me draftin [emri i dokumentit]. Ne jemi këtu për të mbledhur mendime para finalizimit."

🗣️ GJATË DISKUTIMIT

Përdorni gjuhë neutrale

- ✓ "Faleminderit për kontributin tuaj."
- ✓ "Kommenti juaj do të regjistrohet."
- ✓ "Le ta sqarojmë këtë pikë."

Menaxhoni kohën në mënyrë të drejtë

- ✓ 3–5 minuta për çdo folës
- ✓ Rrotulloni altoparlantët
- ✓ Ndërprisni me mirësjellje nëse është e nevojshme

Inkurajoni pjesëmarrje më të gjerë

- ✓ Ftoni ata që nuk kanë folur

- ✓ Inkurajoni të rinjtë, gratë dhe grupet e nën-përfaqësuar
- ✓ Bëni pyetje të hapura

⚠ MENAXHIMI I TENSIONEVE DHE KONFLIKTIT

Nëse lindin emocione:

- ✓ Qëndroni i qetë
- ✓ Ulni tonin
- ✓ Ripërqendrohuni te çështja

Nëse ndodhin sulme personale: “Ne do të përqendrohemi te çështja, jo te individët.”

Nëse diskutimi bëhet i politizuar: “Le të mbetemi të përqendruar te përmbajtja e draftit.”

Nëse është e nevojshme:

- ✓ Bëni një pushim të shkurtër
- ✓ Ripërcaktoni rregullat bazë

👁 GJUHA E TRUPIT DHE SJELLJA JO-VERBALE

- ✓ Qëndrim i hapur
- ✓ Ton i qetë
- ✓ Kontakt me sy në të gjithë dhomën
- ✓ Shmangni bisedat anësore
- ✓ Mos sinjalizoni dakordësi ose mospajtim

Gjuha neutrale e trupit ndërton besim.

📄 MBYLLJA E SEANCËS

Para përfundimit:

- ✓ Përmbledhni çështjet kryesore të ngritura
- ✓ Shpjegoni se si do të shqyrtohen komentet
- ✓ Kujtoni afatin e fundit për dorëzimet me shkrim
- ✓ Sqaroni se kur do të publikohet përmbledhja e reagimeve

Shembull:

“Të gjitha komentet do të shqyrtohen. Një përmbledhje që shpjegon se si u trajtua kontributi do të publikohet pas periudhës së konsultimit.”

MBANI MEND

Ju mbroni integritetin e procesit, jo një rezultat specifik.

Moderimi i balancuar forcon: [Besimin](#) , [Pjesëmarrjen](#) , [Kredibilitetin](#) e rezultateve të konsultimit

MEKANIZMI I FEEDBACK-UT

PAMJE E QARTË VIZUALE E KOMENTEVE TË MARRA DHE KOMENTEVE TË REFLEKTUARA, TË MOSREFLEKTUARA DHE ARSYET

SHEMBULL

Shënim: Ky shembull ofron një strukturë të qartë, vizuale dhe miqësore për përdoruesit për bashkitë për të dokumentuar të gjitha komentet e marra gjatë konsultimeve publike, dhe për të treguar në mënyrë transparente se cilat komente u reflektuan, cilat nuk u reflektuan, si dhe justifikimin për secilin vendim.

Përmbledhje

Shënim: Kjo tabelë e ndihmon bashkinë të paraqesë një pasqyrë të qartë dhe koncize të rezultateve të konsultimit.

Komentet e marra:	
Komentet e pasqyruara plotësisht:	
Komentet e pasqyruara pjesërisht:	
Komentet e pa pasqyruara:	

Informacion i detajuar - Shkëmbimi i reflektimit

Shënim: Ky informacion duhet të jetë i disponueshëm dhe me qasje të hapur në tabelë për të siguruar transparencën dhe ndjekjen e procesit të vendimmarrjes. Zakonisht shoqëron dokumentin përfundimtar të miratuar i cili ka qenë i hapur për konsultim.

Nr.	Komenti	Kategoria e palëve të interesuara	Reflektimet (Po/Pjesërisht/Jo)	Shpjegimet	Drejtoria Përgjegjëse
1					
2					
3					

Shënim shpjegues se si të plotësoni tabelën:

Koment: Këtu duhet të kopjoni dhe ngjisni komentin e marrë. Çdo koment duhet të regjistrohet në një rresht. Në rastet kur disa komente janë identike ose shumë të ngjashme, ato mund të përmbledhen

në një rresht. **Kini kujdes:** Mund t'i bashkoni komentet, por jo palët e interesuara të listuara në kolonën e dytë.

Palët e interesuara:

Këtu duhet të tregoni kategorinë e palës së interesuar (p.sh., OJQ, universitet, biznes, qytetar, etj.). Nëse palët e interesuara kanë dhënë emrin e tyre, është e përshtatshme që edhe ai të përfshihet. **Shënim:** Nëse disa komente të ngjashme janë bashkuar në një rresht, të gjithë palët e interesuara përkatëse duhet të renditen në këtë kolonë për transparencë.

Reflektimet:

Në këtë kolonë, shkruani:

- Po – nëse komenti është reflektuar në dokumentin përfundimtar.
- Pjesërisht – nëse komenti është marrë pjesërisht në konsideratë në dokumentin përfundimtar.
- Jo – nëse komenti nuk është reflektuar në dokumentin përfundimtar.

Shpjegimet:

Për komentet që pasqyrohen pjesërisht ose nuk pasqyrohen, jepni një shpjegim të shkurtër të arsyes.

Drejtoria përgjegjëse:

Shkruani emrin e drejtorisë përgjegjëse për shqyrtimin e komentit dhe për të vendosur nëse ai do të merret në konsideratë.

Kujtesë!

Kjo tabelë duhet të plotësohet nga drejtorja, ekspertët ose njësia përgjegjëse për drejtimin e procesit të konsultimit dhe përgatitjen e përmbajtjes së dokumentit. Mekanizmi i plotësuar i reagimeve duhet t'i dorëzohet Këshillit Bashkiak së bashku me versionin përfundimtar të dokumentit të konsultuar, dhe të dyja duhet të publikohen së bashku në internet për akses të hapur dhe për të siguruar transparencë dhe llogaridhënie.

Treguesit Kryesorë të Performancës (KPI) për Pjesëmarrjen Publike

Shënim: Këta tregues janë përzgjedhur si një grup bazë kërkesash për monitorimin e proceseve të konsultimit publik. Pasi të mblidhen këto të dhëna, ato bëhen shumë të dobishme për analizimin e pjesëmarrjes publike nga perspektiva të ndryshme. Lista e treguesve nuk është shteruese dhe mund të zgjerohet nëse është e nevojshme. Rekomandohet gjithashtu që këta tregues të integrohen në mekanizma të tjerë të matjes së performancës vendore në mënyrë që të kontribuojnë dhe harmonizojnë përgatitjen e raportit vjetor.

Këta tregues e ndihmojnë bashkinë të monitorojë zbatimin, përfshirjen dhe ndikimin e proceseve të konsultimit publik. Ato gjithashtu mbështesin përgatitjen e raportit vjetor të pjesëmarrjes publike dhe ndihmojnë në identifikimin e fushave për përmirësim.

Treguesit	Çfarë mat?	Burime të informacionit / Mjetet	Metoda e matjes	Frekuenca	Njësia Përgjegjëse
Numri i konsultimeve publike të zhvilluara	Zbatimi i planit vjetor të konsultimeve	Regjistri i konsultimeve publike	Numri i konsultimeve të organizuara gjatë vitit	Vjetor	Sekretariati
Përqindja e konsultimeve të zbatuara kundrejt atyre të planifikuara	Niveli i zbatimit të planit vjetor të konsultimit	Plani Vjetor i Konsultimeve + Regjistri i konsultimeve publike	(Konsultime të zbatuara / konsultime të planifikuara) × 100	Vjetor	Sekretariati
Numri i pjesëmarrësve në proceset e konsultimit	Niveli i angazhimit qytetar	Listat e pjesëmarrjes, Formularët G, dorëzimet me shkrim	Numri total i pjesëmarrësve për konsultim	Për konsultim/Vjetor	Sekretariati
Diversiteti i palëve të interesuara të përfshira	Përfshirja e pjesëmarrjes	Listat e pjesëmarrjes, Formularët G, dorëzimet me shkrim	Numri i kategorive të palëve të interesuara të përfaqësuara (OJQ, qytetarë, biznes, akademi, etj.)	Për konsultim/Vjetor	Sekretariati

Treguesit	Çfarë mat?	Burime të informacionit / Mjetet	Metoda e matjes	Frekuenca	Njësia Përgjegjëse
Numri i komenteve me shkrim të marra	Niveli i reagimeve të marra	Formularë të shkruar / regjistër elektronik	Numri i komenteve të dërguara	Për konsultim	Drejtoria Përgjegjëse
Përqindja e komenteve të pasqyruara në dokumentin përfundimtar	Ndikimi i kontributit publik në vendimmarrje	Tabela e mekanizmit të reagimit	(Komentet e reflektuara / komentet totale të marra) × 100	Për konsultim	Drejtoria Përgjegjëse
Publikimi në kohë i njoftimeve të konsultimeve	Transparenca dhe komunikimi	Faqja e bashkisë / regjistri elektronik	Njoftimi u publikua para afatit të konsultimit	Për konsultim	Njësia e Komunikimit
Përdorimi i kanaleve të komunikimit (komunikim me 3 valë)	Efektiviteti i shtrirjes së aktiviteteve	Plani i komunikimit	Numri i kanaleve të komunikimit të përdorura (faqe interneti, media sociale, email, etj.)	Për konsultim	Njësia e Komunikimit
Publikimi i raporteve të reagimeve	Llogaridhënia dhe transparenca	Raporti i mekanizmit të reagimeve	Po / Jo	Për konsultim	Sekretariati
Niveli i kënaqësisë të pjesëmarrësve me procesin e konsultimit	Cilësia e procesit të pjesëmarrjes	Anketë e shkurtër me reagime	Rezultati mesatar i kënaqësisë	Vjetor	Sekretariati

Projekti CEJ Convergence

**Instrument për Pjesëmarrjen
Publike**

Forcimi i Qeverisjes Gjithëpërfshirëse në Elbasan - Kuadri i unifikuar

Shtojcat – Pjesa II

**Instrumente të posaçme bazuar në
praktikat më të mira franceze dhe
evropiane**

Pjesa e dytë e paketës së instrumenteve të posaçme bazuar në praktikat më të mira franceze dhe evropiane

Mjetet e mëposhtme janë hartuar dhe personalizuar për Bashkinë Elbasan, të frymëzuara nga modelet dhe praktikat e mira franceze dhe evropiane duke u bazuar në nevojat e evidentuara në Raportin e Vlerësimit të Nevojave.

- A) Kryerja e një takimi online
- B) Udhëzime për pjesëmarrjen e të rinjve
- C) Protokolli i zgjidhjes së konflikteve për pjesëmarrjen e publikut
- D) Asambleja e Qytetarëve: Një Udhëzues Praktik për Bashkitë
- E) Letër partneriteti për pjesëmarrje gjithëpërfshirëse të publikut
- F) Pjesëmarrja Nderkufitare: Nga Peizazhe të Rrezikuara drejt Peizazheve të Qëndrueshme ndaj Zjarreve – Studimi i Rastit Gata -Malkat
- G) Kuptimi i Vlerësimit Strategjik Mjedisor (VSM) duke e krahasuar me procesin francez

Kryerja e një takimi online

Pse pikërisht ky mjet?

Nëse pjesëmarrja ballë për ballë ka përfitime të pamohueshme, veçanërisht në aspektin e diskutimit dhe cilësisë së shkëmbimeve, ajo ka edhe disa kufizime praktike. Këto përbëhen kryesisht nga disponueshmëria dhe aftësia për të ardhur në vendin e takimit, të cilat mund të bien ndesh me axhendën e publikut. Për më tepër, koha dhe vendi i takimit prekin veçanërisht gratë, të cilat zakonisht janë përgjegjëse për familjen. Kjo është arsyeja pse takimet online dhe madje edhe punëtoritë mund të jenë interesante, edhe nëse kërkojnë një lidhje të mirë interneti, e cila mund të jetë një pengesë në disa komunitete. Ato vërtetojnë vlerën e tyre edhe te madhe në pjesëmarrjen në aktivitete ndërkufitare. Pjesëmarrja online përmes Zoom, për shembull, mund të adresojë këtë sërë çështjesh duke: zgjeruar pjesëmarrjen; arritur audiencat që nuk mund të udhëtojnë; sjellë folës, ekspertë dhe OSHC përkatëse që jetojnë larg vendndodhjes së projektit; dhe duke mundësuar informacion dhe pjesëmarrje të mirë përmes regjistrimeve.

Megjithatë, një takim pjesëmarrës online nuk është kurrë i improvizuar. Ai pasqyron një mjet thelbësor ku gjithçka duhet të përgatitet paraprakisht dhe asgjë të mos lihet në dorë të rastësisë. Kjo do të thotë të përcaktohet qartë se kush bën çfarë gjatë gjithë seancës online.

1. Menaxhimi teknik është një rol më vete: dikush – të paktën 2 persona – duhet të menaxhojë mikrofonat dhe kamerat, të menaxhojë dhomat e punës në grup, të drejtojë sondazhe, të ndajë ekranet, të monitorojë bisedën dhe të zgjidhë problemet në kohë reale — ky person nuk mund të lehtësojë njëkohësisht diskutimin.
2. Fasilitatorët duhet të përqendrohen tërësisht në rrjedhën e shkëmbimeve, balancimin e kohës së të folurit dhe angazhimin e pjesëmarrësve.
3. Një moderator i veçantë merret me bisedën, duke mbledhur pyetje dhe duke sinjalizuar kontribute të ndjeshme.

E gjithë kjo kërkon një program të detajuar dhe të përcaktuar në kohë, të ndarë paraprakisht me të gjithë ekipin, një provë paraprake para eventit dhe një informim teknik me folësit. Pjesëmarrësit duhet gjithashtu të informohen paraprakisht se seanca do të regjistrohet dhe se ku do të publikohet regjistrimi. Aktivitetet për thyerjen e akullit, sondazhet dhe diskutimet në grupe të vogla duhet të hartohen me skenar dhe të testohen para se të fillojë seanca. Shkurt, sa më i qetë t'u duket pjesëmarrësve një takim online, aq më shumë përgatitje e padukshme është bërë në të, dhe një shënim i hartuar mirë për qëllimin e takimit është ajo që e bën këtë të mundur.

Modeli i mëposhtëm është një propozim se si mund të përgatitet dhe zhvillohet takimi online sipas të gjithë këtyre elementëve.

SHEMBULL

Emri i konsultimit

Tema e takimit/punëtorisë

Data

Përpara takimit

- Slajdet duhet të shperndahen tek pjesemarresit te pakten 24 orë para takimit online
- Kontaktoni dhe finalizoni përbërjen e tryezës së rrumbullakët - ***tregoni afatin e fundit***
- Kontaktoni dhe informoni një ekip lehtësues – ***tregoni afatin e fundit***
- Përgatitni pyetje për folësit - ***tregoni afatin e fundit***
- Përgatitni materiale mbështetëse dhe prezantim për eventin - ***tregoni afatin e fundit***
- Dërgoni materialet me email te folësit - ***tregoni afatin e fundit***
- Dërgoni buletin - ***tregoni afatin e fundit***
- Komunikimi përmes kanaleve të ndryshme - ***tregoni afatin e fundit***
- Krijoni kornizën e prezantimit PPT – ***tregoni afatin e fundit***
- Konfiguroni menaxhimin teknik të Zoom-it

1. Prezantim i Përgjithshëm

Objektivat

- E konsultimit: xxxxxxxxxxxx
- E takimit specifik: xxxxxxxxxxxxxx

Mobilizim/komunikim

- Emri i ngjarjes: "*****"
- Regjistrimi përmes formularit online
- Rrjetet sociale
- Buletin
- Dokumentet që duhen dërguar: informacion, abstrakt etj.

Marrëveshje praktike

- Organizimi: takim online (videokonferencë ne Zoom)
- Lidhja e Zoom-it: xxxxxxxxxxxxxx
- Prezantimi i ndarë nga *** gjatë gjithë video-thirrjes (duke përfshirë diapozitivat e folësve)
- Ora: ****
- Takimi regjistrohet përmes Zoom-it
- Dokument moderimi: krahas video-thirrjes, mbledhje e vazhdueshme e pyetjeve të bisedës

Ekipi i takimit:

- Autoritetet konsultative: të paktën 2 persona
- Ekipi teknik për Zoom-in: të paktën 2 persona
- Fasilitatorët: varësisht nëse është seminar apo jo
- Numri dhe cilësia e altoparlantëve

Shpërndarja e roleve

Rol	Emrat	Përshkrimi i Rolit
Lehtësimi i Zoom-it	<i>Kush e bën</i>	<i>Çfarë</i> • Mirëseardhjen e pjesëmarrësve • Lehtësimi i "Thyerjen e Akullit" (Sondazhet në Zoom) • Kohëmatësi • Hyrje në kohën e diskutimit • Lehtësimi i segmenteve të diskutimit (menaxhimi i radhës së të folurit)
Projekti PP Lehtësim	Të paktën 2 persona	• Hyrje dhe përfundim i takimit • Kalimi midis temave • Lehtësimi i shkëmbimeve me folësit, rifillimi i pyetjeve dhe kërkimi i kontributit nga folësit e pranishëm • Informimi i folësve para takimit
Menaxhim teknik	Të paktën 2 persona	• Menaxhimi i mikrofonave dhe kamerave të altoparlantëve • Menaxhimi i regjistrimit të takimit • Menaxhimi i veçorive të Zoom (sondazhet, vënia në pah e të dhënave) • Menaxhimi i kohëmatësit gjatë kohës së diskutimit • Ndarja e PowerPoint-it për tu ndjekur gjatë takimit • Mbështetje teknike
Moderimi i bisedës	Të paktën 2 persona	• Moderimi i shkëmbimeve të bisedave (mirë se vini, kujtesë për rregullat) • Ndarja e mesazheve kryesore rreth projektit të pjesëmarrjes publike (lidhje të dobishme) dhe përgjigjeve për pyetje "praktike". • Shënime për përmbledhjen e bisedës Udhëheqësit e procesit të pjesëmarrjes publike: • Përgatitja e përmbledhjes së bisedës • Përgjigje ndaj pyetjeve "të ndjeshme" në lidhje me debatin dhe projektin • Ridrejtimi i pyetjeve te folësit e duhur

2. Programi i Përkohshëm

Orari i Propozuar

Koha	Titulli	Folësit	Detajet
19:45-20:00 <i>15 minuta</i>	Mirëseardhja e pjesëmarrësve		- Mirë se vini - Testimi i mikrofonit dhe kamerës - Duke i ftuar pjesëmarrësit të riemërtojnë veten në platforme në shtëpi është e nevojshme
20:00-20:05 <i>5 minuta</i>	Hyrje e përgjithshme		- Mirëseardhja e pjesëmarrësve (~5 minuta) - Mirë se vini - Prezantimi i rregullave dhe parimeve të përdorimit të Zoom
20:05-20:12 <i>7 minuta</i>	Thyes akulli		Përpjekjet për të thyer akullin do të përdorin mjetin e sondazhit në Zoom. Rezultatet e sondazhit do të shfaqen në ekran në kohë reale. "Të njihemi me njëri-tjetrin" (mund të ketë përgjigje të shumëfishta) 1) Ti jeton në.... - XXXX - XXXX - XXXX - XX 2) Ju merrni pjesë si... - Anëtar i OSHC-së - Përfaqësuesi i zgjedhur ose përfaqësuesi i dukujt - Aktor industrial - Ekspert profesional - Qytetar 3) A keni marrë pjesë tashmë në konsultim? - Po, online (platformë pjesëmarrëse) - Po, në formate të tjera të takimeve ballë për ballë (punëtori, takime, forume) - Jo, është hera ime e parë 4) Si ndiheni? - Cilat janë ndjenjat tuaja në fillim të kësaj seance, në lidhje me këtë takim dhe temën e propozuar? 5) A është tema relevante për konsultimin?

Koha	Titulli	Folësit	Detajet
			Shkalla nga 1 (jo, aspak) deri në 5 (po, absolutisht)
20:12-20:20 <i>8 minuta</i>	Debati dhe korniza e projektit		- Prezantimi i kornizës së konsultimit: afati kohor dhe fazat kryesore, pyetjet kryesore të adresuara tashmë - Prezantimi i rendit të ditës së mbledhjes dhe specifikimi i qëllimit të saj: pse një seancë mbi këtë temë, çfarë baze faktike justifikon mbledhjen, etj.
20:20-20:25	Takimi		Prezantimi i folësve dhe pyetjet ekzistuese mbi temën
20:25-20:50 <i>25 minuta</i>	Tryezë e Rrumbullakët – Shembull: Energjia Bërthamore dhe Përfaqësimi i Grave		Tryeza e Rrumbullakët – 1: folësit udhëhiqen nga pyetje që duhet të përgatiten paraprakisht Folës të identifikuar që lidhen me temën e takimit ose çështjet e trajtuara: <i>Folësi 1, emri, organizata etj.</i> <i>Folësi 2. emri, organizata etj.</i> <i>E kështu me radhë</i>
20:50-21:05 <i>15 minuta</i>	Pyetje dhe kohë reagimesh		Koha e diskutimit <i>“A keni pyetje për folësit apo reagime ndaj asaj që është ndarë?”</i> <i>Ne marrim 2-3 pyetje dhe pastaj kalojmë shpejt në grupe të vogla për të diskutuar dhe reaguar. »</i> - Dhënia e fjalës pjesëmarrësve bazuar në ngritjen e duarve. 2-3 kontribute dhe më pas folësit përgjigjen. Kohë prioritare për të folur për gratë (përndryshe alternohet M/P) (10 minuta) Përgatitja e përmbledhjes së bisedës me përzgjedhjen e disa pyetjeve përfaqësuese nga shkëmbimet, për t'u bërë folësve. Identifikimi i kujt duhet të përgjigjet. Ndarja e përmbledhjes së bisedës (5 minuta) Menaxhimi i teknologjisë: kohëmatës për kontribute (1 minutë për pyetje/reagime, 2 minuta për përgjigje)
21:05-21:30	Diskutime në grupe të vogla		Grupe të vogla

Koha	Titulli	Folësit	Detajet
25 minuta			Menaxhimi i teknologjisë: sondazh për të formuar grupe (diversitet i zgjedhur) Reagime nga pjesëmarrja në debatin publik mbi energjinë bërthamore: • Reagime 10-minutëshe ndaj kontributeve • Reagime 10-minutëshe • 5 minuta për të konsoliduar 1-2 pyetje për të bërë / vëzhgime për të ndarë, për raportin plenar Një lehtësues për grup (ne dhomë virtuale)
21:30-21:55 25 minuta	Raportimi i kohës së kaluar		Reagime plenare • Raportim mbi atë që u tha në secilin grup – 10 minuta (5 x 2 minuta) • Reagimet / radha e fundit e të folurit për folësit – 15 minuta (3 minuta për folës)
21:55-22:00 5 minuta	Përfundim		• Mbyllja e takimit • Referim për ngjarjet e ardhshme dhe mjetet dixhitale pjesëmarrëse

3. Pas takimit

Informacioni i mëposhtëm do të publikohet në faqen e internetit të konsultimit pas ngjarjes:

Në skedën e kalendarit / ngjarjeve të kaluara:

- Materialet e prezantimit të ndara
- Videoja e takimit (regjistrim në Zoom)

Dërgoni një mesazh falënderimi për pjesëmarrësit me informacionin e mësipërm

UDHËZIME PËR PJESËMARRJEN E TË RINJVE

Pse pikërisht ky mjet?

Të rinjtë (mosha 15-29 vjeç) janë të nën-përfaqësuar në proceset tradicionale të konsultimit, por janë ata që do të preken nga vendimet afatgjata (p.sh., klima, planifikimi urban, dixhitalizimi).

Sfidat e zakonshme janë: ndërgjegjësimi i kufizuar për mundësitë e pjesëmarrjes, perceptimi se zërat e tyre nuk merren seriozisht, ndarja dixhitale.

Mundësitë: Këshilli Rinor i Qytetit të Elbasanit, njohuri në mediat sociale, angazhim krijues.

Mjete dhe Metoda për Angazhimin e të Rinjve

Mjet/Metodë	Përshkrimi	Këshilla për Zbatim	Shihni mjetet e tjera në paketën e mjeteve
Bordi Këshillimor i të Rinjve	Një grup i përhershëm përfaqësuesish të rinj që këshillojnë Bashkinë për çështje që lidhen me të rinjtë.	Rekrutoni nëpërmjet shkollave, universiteteve dhe OSHC-ve rinore. Takohuni çdo tre muaj.	Mjeti 3 (Shembull Partneriteti)
Konsultime me përdorimin e lodrave/metodave interaktive	Përdorni lojëra ose aplikacione interaktive (p.sh., Miro, Kahoot) për të mbledhur mendimet e të rinjve mbi çështjet lokale.	Bashkohuni me OSHC-të e njohura në teknologji për të hartuar lojëra. Ofroni çmime.	Mjeti 6 (Formularët e Shkrimit të Informacionit)
Punëtori të Udhëhequra nga të Rinjtë	Të rinjtë hartojnë dhe drejtojnë punëtoritë e tyre mbi tema si klima ose hapësirat urbane.	Ofroni trajnime mbi lehtësimin.	Mjeti 8 (Këshilla për Moderim)
Pjesëmarrja Dixhitale	Përdorni sondazhe në mediat sociale, transmetime të drejtpërdrejta dhe chatbot për të angazhuar të rinjtë në konsultime.	Krijo një llogari rinore komunale në Instagram/TikTok.	Mjeti 2 (Plani i Komunikimit me Tre Valë)
Art dhe Kulturë	Organizoni projekte grafiti, teatër ose ngjarje muzikore për të shprehur	Bashkohuni me artistë dhe shkolla lokale.	Parimet e përfshirjes

Mjet/Metodë	Përshkrimi	Këshilla për Zbatim	Shihni mjetet e tjera në paketën e mjeteve
	prioritetet e të rinjve.		
Buxheti për të Rinjtë	Ndani një pjesë të buxhetit pjesëmarrës për projekte të udhëhequra nga të rinjtë.	Përdorni Mjetin 5 (Udhëzues Ndër-Drejtorial) për të koordinuar me Drejtorinë e Financave.	Përvoja e Buxhetimit me Pjesëmarrje

Udhëzues hap pas hapi për organizimin e një Asambleje Rinore

1. Përzgjedhja e Temës: Zgjidhni një çështje që lidhet me të rinjtë (p.sh., hapësirat publike, qasja dixhitale, veprimi për klimën).
2. Rekrutimi: Përdorni shkollat, universitetet, organizatat e shoqërisë civile rinore dhe mediat sociale për të arritur pjesëmarrësit. Dashuria për diversitetin.
3. Përgatitja: Jepni materiale informuese në një gjuhë miqësore për të rinjtë. Organizoni një fushatë në mediat sociale para ngjarjes.
4. Format i Eventit: Model hibrid (personalisht + dixhital). Aktivitete interaktive: World Café, prezantim idesh, sondazhe të drejtpërdrejta.
5. Rezultati dhe Ndjekja: Përmbledhja e rekomandimeve në një manifest rinor. Prezantimi i tyre në Këshillin Bashkiak dhe Këshillin Rinor të Qytetit.

Përafrimi me BE-në

Mbështet Strategjinë e BE-së për të Rinjtë 2022-2027 (angazhimi i të rinjve në jetën demokratike).

Përputhet me Kapitullin 27 (Mjedisi) duke përfshirë të rinjtë në vendimet për klimën dhe qëndrueshmërinë.

Lista e Kontrollit për Angazhimin e të Rinjve

- Identifikoni pikën qendrore të të rinjve në Bashki.
- Bashkohuni me të paktën 3 organizata rinore.
- Përdorni të paktën 2 metoda krijuese (p.sh., lojrat interaktive + art).
- Siguroni balancën gjinore tek pjesëmarrësit e rinj.
- Siguroni transport/ushqim për ngjarjet me pjesëmarrje fizike për të hequr pengesat në pjesëmarrje.

Shembuj të praktikave më të mira të pjesëmarrjes së të rinjve

1. Gent (Belgjikë) – Këshilli Rinor (Jeugdraad Gent)

- Kohëzgjatja: Aktive që nga viti 2001 (në vazhdim, çdo vit)
- Buxheti: 50,000–100,000 € në vit për iniciativa të udhëhequra nga të rinjtë
- Të rinjtë e përfshirë: mbi 200 anëtarë (mosha 12–25 vjeç)
- Metodatat e angazhimit dhe pjesëmarrjes:
 - Përfaqësues të zgjedhur të të rinjve nga shkollat, klubet dhe lagjet
 - Takime plenare mujore dhe punëtori tematike
 - Platformë online për dorëzimin e projekteve dhe votimin
 - Partneritete me OJQ-të lokale dhe departamentet e qytetit
- Rezultatet:

- Projekte të financuara: qendra rinore, korsi biçikletash, fushata për shëndetin mendor
- Kontribut i drejtpërdrejtë në politikat e qytetit (p.sh., lëvizshmëria, klima, arsimi)
- I vlerësuar si një nga praktikatat më të mira për pjesëmarrjen e të rinjve në BE.

2. Cluj-Napoca (Rumani) – Buxheti me pjesëmarrje të të rinjve

- Kohëzgjatja: Filloi në vitin 2015 (si pjesë e vitit të Kryeqytetit Evropian të Rinisë të Cluj-Napoca-s), vazhdon që atëherë thenparticipedia.net+2.
- Buxheti:
 - 2015: Pjesë e buxhetit pjesëmarrës të qytetit, me 117 projekte të udhëhequra nga të rinjtë të financuara nga buxheti publik, plus 25 projekte të tjera të financuara nëpërmjet mbledhjes së fondeve nga publiku.
 - Për projekt: Buxheti maksimal prej 9,000 lei (≈ €1,800) për idetë e grupeve rinore
 - Gjithsej: Mbi 100 projekte të iniciuara nga të rinjtë janë financuar që nga viti 2015.
- Të rinjtë e përfshirë: Qindra çdo vit, kryesisht të moshës 15-30 vjeç
- Metodat e angazhimit dhe pjesëmarrjes:
 - Platformë online (e para në Rumani për buxhetimin pjesëmarrës të të rinjve) për dorëzimin dhe votimin e projekteve.
 - Punëtori, biseda frymëzuese dhe mini-edicione në shkolla dhe lagje.
 - Qeverisje ndërsektoriale që përqendrohet në përfshirje dhe mundësi të barabarta.
- Rezultatet:
 - Hapësira të kohës së lirë, objekte sportive dhe kulturore të financuara dhe të zbatuara nga të rinjtë
 - Rritja e angazhimit të të rinjve në politikat dhe vendimmarrjen lokale
 - Model për qytete të tjera rumune dhe të BE-së për pjesëmarrjen e të rinjve

PROTOKOLLI I ZGJIDHJES SË KONFLIKTEVE PËR PJESËMARRJEN E PUBLIKUT

Pse pikërisht ky mjet?

Pjesëmarrja publike ndonjëherë mund të çojë në konflikte për shkak të interesave konkurruese, keqkomunikimit, çekuilibrit të pushtetit ose politizimit. Shpesh ndodh kështu kur diskutohen projektet industriale dhe ndikimi i tyre në mjedis dhe shëndet. Në Francë, shumica e komisioneve të pavarura që merren me këtë lloj projektesh trajnohen se si të sillen në situata konfliktuale.

Ky protokoll ofron një qasje të strukturuar për të parandaluar, menaxhuar dhe ndonjëherë zgjidhur konfliktet në një mënyrë të drejtë dhe transparente. Edhe pse nuk jep sigurinë e zgjidhjes së konflikteve - të cilat janë pjesë e demokracisë - ai jep disa këshilla për uljen e tensioneve dhe propozime për ta nxjerrë konfliktin jashtë dëgjësës publike.

Strategjitë e Parandalimit

Strategjia	Veprim	Pala Përgjegjëse
Komunikim i qartë	Përdorni gjuhë jo-teknike në të gjitha materialet.	Bashkia + Ekspertët
Lehtësim Neutral	Nëse është e mundur, caktoni moderatorë të paanshëm (p.sh., akademikë, konsulentë të pavarur) për seancat dëgjimore publike.	Sekretariati i Këshillit Bashkiak
Përfaqësim i balancuar	Sigurohuni që të përfshihen zëra të ndryshëm (p.sh., gratë, të rinjtë, grupet vulnerabël).	Bashkia + OSHC-të + OJQ-të
Proces transparent	Publikoni paraprakisht axhendën, rregullat dhe kriteret e vendimmarrjes.	Bashkia
Angazhim i hershëm	Përfshini palët e interesuara që nga faza përgatitore.	Të gjitha Drejtoritë

Menaxhimi i Konflikteve Gjatë Konsultimeve

Lloji i Konfliktit	Shenjat	Përgjigje	Mjete/Burime
Zërat Dominues	Disa individë ose grupe e monopolizojnë diskutimin.	Përdorni radhë të strukturuar të të folurit (p.sh., limit prej 2 minutash për person).	Mjeti 8 (Këshilla për Moderim)
Keqinformim	Ndahen pretendime të rreme ose mashtruese.	Nëse është e mundur, verifikoni faktet në kohë reale (caktoni një person për të verifikuar pretendimet). Nëse jo, komunikoni më pas.	Paneli i Ekspertëve mund të jetë një mbështetje e mirë
Shpërthime Emocionale	Pjesëmarrësit bëhen agresivë ose përçarës.	Ndërprite seancën, trajtoji shqetësimet privatisht dhe rivendos rregullat bazë.	Moderator i Trajnuar
Përfshirja e Grupeve	Grupet e marginalizuara (p.sh., romët, gratë) nuk po flasin hapur.	Ftoni në mënyrë aktive mendimin tuaj (p.sh., 'Nuk kemi dëgjuar ende nga komuniteti rom — cilat janë mendimet tuaja?').	Mjeti 3 (Shembull Partneriteti)
Kërcënime Ligjore	Pjesëmarrësit ose aktorët e jashtëm kërcënojnë me veprime ligjore.	Dokumentoni shqetësimin, referojuni ekipit ligjor dhe vazhdoni procesin në mënyrë transparente.	Drejtoria Ligjore Bashkiake

Zgjidhja dhe Ndjekja

- **Dokumentoni Konfliktin:** Shënoni çfarë ndodhi, kush ishte i përfshirë dhe si u trajtua në procesverbalin e konsultimit.
- **Ndërmjetësimi (nëse është e nevojshme):** Organizoni një seancë të veçantë ndërmjetësimi me një palë të tretë neutrale (p.sh., një udhëheqës i respektuar i komunitetit ose një OJQ).
- **Komunikim Transparent:** Publikoni një përmbledhje të konfliktit dhe zgjidhjes në faqen e internetit të bashkisë.
- **Parandalimi i përsëritjes:** Rishikoni konfliktin në takimin e ardhshëm ndërdrejtorial dhe përshtatni planet e konsultimeve të ardhshme.

Diagrami i rrjedhës së zgjidhjes së konfliktit

Fillimi

| ↓

[Konflikti i Identifikuar] → A është një ndërprerje e vogël?

| └ — Po → Moderatori e adreson menjëherë (p.sh., afati kohor, verifikimi i fakteve).

| └ — Jo → Përshkallëzoheni çështjen te Pika e Kontaktit te Bashkisë.

| ↓ **[Vlerësoni Ashpërsinë]** → A mund të zgjidhet gjatë seancës?

| └ — Po → Përdorni dialog të strukturuar (p.sh., grupe të ndara, kontribut me shkrim).

| └ — Jo → Ndërpritni seancën, dokumentoni dhe caktoni ndërmjetësimin.

| ↓ **[Seanca e Ndërmjetësimit]** → Arrijnë një marrëveshje?

| └ — Po → Zbatoni zgjidhjen dhe komunikoni.

| └ — Jo → Përshkallëzoheni çështjen te Këshilli Bashkiak për vendimarrje.

Lista e Kontrollit për Zgjidhjen e Konflikteve

- Caktoni një pikë kontakti për konfliktet në Bashki.
- Trajtoni moderatorët dhe stafin bashkiak mbi uljen e përshkallëzimit të konfliktit.
- Përgatitni një listë të palëve të treta neutrale (p.sh., OJQ-të, akademia) për ndërmjetësim.
- Dokumentoni të gjitha konfliktet dhe zgjidhjet në një regjistër qendror.
- Rishikoni konfliktet çdo tremujor për të përmirësuar konsultimet e ardhshme.

Përafrimi me BE-në

- Mbështet Konventën e Aarhusit (Neni 6: Pjesëmarrja e publikut në vendimet për aktivitete specifike).
- Përputhet me pritjet e BE-së për qeverisje transparente dhe të përgjegjshme (Kapitulli 27).

KUVENDI I QYTETARËVE: NJË UDHËZUES PRAKTIK PËR BASHKITË

Një Asamble Qytetarësh (AS) është një proces demokratik deliberativ ku një grup i larmishëm qytetarësh të zgjedhur rastësisht mblidhen së bashku për të mësuar, diskutuar dhe zhvilluar rekomandime të zbatueshme mbi një çështje specifike.

Ndryshe nga konsultimet tradicionale publike, AS-të janë përfaqësuese, diskutuese dhe kanë një ndikim të drejtpërdrejtë në vendimmarrje.

Ato janë të dobishme kur bashkitë janë të gatshme të zbatojnë një politikë më të gjerë pjesëmarrjeje publike për një vit ose më shumë. Për shembull, Këshilli i Qarkut i Parisit - i krijuar në vitin 2021 nga Këshilli i Parisit - u jep 100 banorëve të zgjedhur rastësisht një rol në monitorimin e çështjeve lokale, paraqitjen e dëshirave ose propozimeve në Këshillin e qytetit dhe madje hartimin e diskutimeve që mund të votohen dhe zbatohen nga qyteti. Asambleja ka një ndikim të drejtpërdrejtë në vendimmarrje: nëse propozimet e saj miratohen nga Këshilli, qyteti është i detyruar ligjërisht t'i zbatojë ato. Një mekanizëm i "drejtës për të ndjekur" siguron transparencë dhe llogaridhënie, me përditësime publike mbi progresin e rekomandimeve të saj. Kjo iniciativë ka ndikuar tashmë në politika si **Plani i Klimës 2024-2030**¹ dhe çështje sociale si lufta kundër vetmisë.

Ato gjithashtu mund të ngrihen mbi një temë specifike, siç është Asambleja e Qytetarëve të Brukselit mbi Lëvizshmërinë (2017), e cila mblodhi 40 qytetarë të zgjedhur rastësisht për të diskutuar dhe propozuar rekomandime për të përmirësuar lëvizshmërinë në Bruksel. Propozimet e tyre u debatuan në një komision të dedikuar parlamentar dhe më pas u integruan në Planin e Lëvizshmërisë së Rajonit të Brukselit nga qeveria, duke formësuar drejtpërdrejt vendimet politike si korsitë e zgjeruara të biçikletave dhe zonat pa makina. Le të theksojmë se Brukseli ka gjithashtu një Konventë të Rregullt të Lëvizshmërisë "të rregullt" nga viti 2020, e cila përfshin 20-80 banorë të zgjedhur rastësisht për cikël. Propozimet e saj i paraqiten drejtpërdrejt **Parlamentit të Brukselit nga zëdhënësi i Agora.brussels**, i cili voton sipas vendimeve të Asamblesë, duke ndikuar në politikat rajonale si klima dhe lëvizshmëria. Tani është integruar si një organ i përhershëm nga viti 2022 në kuadër të **Asamblesë së Klimës së Brukselit**.

Procesi hap pas hapi për Bashkinë e Elbasanit

Fazat	Veprime	Lidhje me mjete të tjera	Përafrimi me BE-në
Planifikimi	Përcaktoni temën (p.sh., menaxhimi i mbeturinave). Siguroni një buxhet (~€20K-50K).	Mjeti 4 (Konsultim për Planifikuesin e Hapave)	Konventa e Aarhusit
Rekrutimi	Përzgjedhje e rastësishme + stratifikim (gjinia, mosha, gjeografia, cenueshmëria).	Mjeti E - Model Letre Partneriteti	Standardi i Kapitullit 27 të BE-së

¹Ky do të ishte plani më i ngjashëm me LEAP-in e Shqipërisë.

Fazat	Veprime	Lidhje me mjete të tjera	Përafrimi me BE-në
Mësim	Prezantime nga ekspertë, seanca pyetje-përgjigje dhe vizita në vend.	Mjeti 7 (Shënim Shpjegues për Regjistrin Elektronik)	Direktivat e BE-së për VNM/SEA
Diskutim	Diskutime në grupe të vogla, punëtori dhe votim mbi rekomandimet.	Mjeti 8 (Këshilla për Moderim)	Pjesëmarrje e strukturuar publike
Prodhimi	Raporti i rekomandimeve të draftit. Prezantim publik para Këshillit Bashkiak.	Mjeti 9 (Mekanizmi i Reagimit)	Pritjet e BE-së për llogaridhënie
Ndjekje	Bashkia publikon një matricë përgjigjesh (prano/refuzo/justifiko).	Plani Vjetor i Konsultimit Publik	Besimi dhe legjitimiteti

Konsideratat kryesore për Elbasanin

- Përfshirja: Sigurimi i përfaqësimit të komuniteteve rome/egjiptiane, grave, të rinjve dhe popullatave rurale.
- Formati Hibrid: Kombinon pjesëmarrjen fizike dhe atë dixhitale.
- Korniza Ligjore: Përputhja me Ligjin Nr. 146/2014 për Njoftimin dhe Konsultimin Publik dhe Konventën e Aarhusit.

Lista e kontrollit për organizatorët

- Vend i sigurt dhe platformë dixhitale (p.sh., Zoom + Mentimeter).
- Rekrutoni 100-150 pjesëmarrës (përzgjedhje e rastësishme e stratifikuar).
- Përgatitni përmbledhje jo-teknike të materialeve bazë.
- Caktoni lehtësues neutralë (p.sh., akademikë, OJQ).
- Publikoni raportin përfundimtar dhe matricën e përgjigjeve brenda 30 ditëve.

LETRA PARTNERITETIT PËR PJESËMARRJE GJITHËPËRFSHIRËSE TË PUBLIKUT

Pse pikërisht ky mjet?

Si MOU, ky mjet është i dobishëm për të hartuar një partneritet. Disa OJQ dhe OSHC kërkojnë një letër - në frëngjisht "lettre d'engagement" - që liston rolet dhe garancitë e secilës palë gjatë bashkëndërtimit, lehtësimit të një procesi pjesëmarrës.

SHEMBULL

Bashkia e Elbasanit

[Adresa]

[Data: DD/MM/YYYY]

Për: [Emri i Organizatës Partnerë]

[Adresa]

Subjekti: Partneritet për Pjesëmarrje Publike Gjithëpërfshirëse në [Emri i Projektit/Procesit]

I nderuar [Përfaqësues i Partnerit],

Bashkia e Elbasanit është e përkushtuar për të forcuar pjesëmarrjen publike kuptimplote, gjithëpërfshirëse dhe transparente në [proces specifik]. Ne e njohim rolin e vlefshëm që [Organizata Partnerë] luan në angazhimin e [grupit të synuar] dhe ju ftojmë të formalizoni bashkëpunimin tonë përmes kësaj Letre Partneriteti.

Angazhime nga Bashkia e Elbasanit

- Transparenca: Ne do t'i publikojmë të gjitha dokumentet e konsultimit në [gjuhë] dhe do të ofrojmë përmbledhje jo-teknike për aksesueshmëri.
- Përfshirja: Ne do t'i japim përparësi përfaqësimit të [grave, të rinjve, komuniteteve rome/egjiptiane, të moshuarve, personave me aftësi të kufizuara, popullsisë rurale] në të gjitha proceset e konsultimit.
- Burimet: Ne do të ofrojmë [vendndodhje/përkthim/mjete dixhitale/mbështetje për transportin] për aktivitete të përbashkëta.

Angazhimet nga [Organizata Partnerë]

- Shtirja: [Organizata Partnerë] do të mobilizojë [X] anëtarë të [grupit të synuar] për të marrë pjesë në [aktivitet specifik].
- Lehtësimi: [Organizata Partnerë] do të bashkë-moderojë [X] punëtori/sesione duke përdorur metoda lehtësuese gjithëpërfshirëse dhe neutrale.

- Reagime: [Organizata Partnere] do të dokumentojë dhe ndajë shqetësimet, prioritetet dhe rekomandimet e komunitetit me Bashkinë brenda [afatit kohor] .

Garancitë

- Për Grupet e Cenueshme: Ne do të organizojmë grupe fokusi të veçanta ose takime të aksesueshme për [grupin specifik] nëse kërkohet.
- Konflikt Interesi: Të dyja palët bien dakord të zbulojnë çdo konflikt të mundshëm që lidhet me projektin.
- Mbrojtja e të Dhënave: Të gjitha të dhënat personale të mbledhura do të jenë në përputhje me [Ligjin Shqiptar Nr. 124/2024 për Mbrojtjen e të Dhënave Personale / ekuivalenti i GDPR-së].
- Llogaridhënia: Ne do të monitorojmë dhe vlerësojmë së bashku ndikimin e partneritetit duke përdorur [Mjetin 10: Treguesit Kryesorë të Performancës].

Afati kohor dhe hapat e mëtejshëm

Aktiviteti	Pala Përgjegjëse	Afati i fundit
Aktiviteti	Pala Përgjegjëse	Afati i fundit
Nënshkrimi i kësaj letre	Të dyja palët	[DD/MM/VVVV]
Takimi i parë i përbashkët i planifikimit	[Bashkia/Partneri]	[DD/MM/VVVV]
Nisja e konsultimit publik	Bashkia e Elbasanit	[DD/MM/VVVV]

Nënshkrimet

Për Bashkinë e Elbasanit:

[Emri]

[Pozicioni: Kryetar Bashkie/Sekretar i Përgjithshëm]

[Data]

Për [Organizatën Partnere]:

[Emri]

[Pozicioni]

[Data]

Shtojca: Plani i Punës

- Njoftim i përbashkët për shtyp që njofton partneritetin.
- Takime komunitare në [listoni lagjet/fshatrat].
- Trajnim për stafin bashkiak mbi lehtësimin gjithëpërfshirës.

PRAKTIKAT MË TË MIRA

Pjesëmarrja Ndërkufitare: Nga Peizazhe të Rrezikuara drejt Peizazheve të Qëndrueshme ndaj Zjarreve: Studimi i Rastit Gata–Malcata

Konteksti Gata-Malcata dhe iniciativa ndërkufitare

Në rajonin Gata-Malcata, që shtrihet midis Spanjës (Sierra de Gata, Extremadura) dhe Portugalisë (Sabugal dhe Penamacor, Serra de Malcata), sfida e përbashkët e braktisjes rurale, ndryshimeve klimatike dhe rritjes së rrezikut nga zjarret kërkon një qasje bashkëpunuese ndërkufitare. Strategjitë tradicionale nga lart poshtë - të përqendruara vetëm në shuarjen e zjarreve - kanë rezultuar të pamjaftueshme. Në vend të kësaj, qeverisja e peizazhit - një proces që angazhon komunitetet lokale, prodhuesit dhe autoritetet në bashkë-hartimin e zgjidhjeve - ofron një rrugë më të qëndrueshme.

Specifikimet: Zona Gata-Malcata është një rajon rural me dendësi të ulët (9–16 banorë/km²) i dominuar nga shkurre, pyje dhe tokë bujqësore e braktisur - një territor vulnerabel për zjarret në pyje. Që nga vitet 1990, rajoni është përballur me zjarre të mëdha të përsëritura (p.sh., 8 zjarre >1,000 ha në Sierra de Gata, 27 në Sabugal). Ndryshimi i klimës ka zgjatur sezonin e zjarreve, ndërsa shpopullimi rural ka zvogëluar menaxhimin e peizazhit, duke çuar në akumulimin e lëndës djegëse.

Sfidat kryesore:

- Rënia Ekonomike: Braktisja e sistemeve tradicionale agro-silvo-pastorale (të cilat natyrshëm krijojnë breza zjarri).
- Qeverisje e Fragmentuar: Spanja dhe Portugalia kanë politika, mekanizma financimi dhe struktura institucionale të ndryshme.
- Mungesa e vizionit afatgjatë: Projektet afatshkurtra shpesh dështojnë në adresimin e shkaqeve rrënjësore.

Mundësitë:

- Spanjë (Sierra de Gata): Projekti MOSAICO (që nga viti 2016) mbështet mozaikët agro-silvo-pastoralë për të zvogëluar rrezikun e zjarreve dhe për të nxitur ekonominë rurale.
- Portugalia (Serra de Malcata): Zona e Menaxhimit të Integruar të Peizazhit (AIGP) (2021) ofron financim 20-vjeçar për transformimin e peizazhit.
- Potenciali Ndërkufitar: Të dy rajonet e pranojnë se bashkëpunimi mund të përforcojë ndikimin.

Procesi Pjesëmarrës: Si Funksionoi

1. Diagnoza Territoriale: Kuptimi i Problemit

Qëllimi: Identifikoni sfidat dhe mundësitë e përbashkëta përmes një vlerësimi socio-mjedisor.

Metodologjia:

- Rishikimi i Literaturës: Analiza e studimeve ekzistuese mbi rrezikun e zjarreve në pyje, përdorimin e tokës dhe qeverisjen.
- intervista gjysmë të strukturuar me fermerë, pylltarë, autoritete lokale, studiues dhe pronarë biznesesh (6 në Spanjë, 7 në Portugali).

2. Komisioni Ndërkufitar i Krijimit të Modelit të Perbashket (CTCD): Ndërtimi i një Vizioni të Përbashkët

Qëllimi: Krijimi i një organi me shumë palë të interesuara për të bashkë-hartuar aktivitete pjesëmarrëse të përbashketa dhe për të harmonizuar strategjitë.

Përbërja e komisionit:

- 23 anëtarë fillestarë (më vonë u stabilizuan në 16), duke përfshirë prodhues, autoritete lokale/rajonale, shoqata zhvillimi dhe studiues.

Procesi:

- Hartimi i Palëve të Interesuara: Sigurimi i përfaqësimit të balancuar (gjeografia, sektori, gjinia).
- Takime të Rregullta: 10 seanca online + 1 punëtori me pjesëmarrje fizike (dhjetor 2023, Sierra de Gata).
- Platforma Dixhitale: Hapësirë pune e dedikuar për ndarjen e dokumenteve dhe bashkëpunimin asinkron.

Hapat e krijimit të Komisionit Ndërkufitar të Krijimit të Modelit të Perbashket (CTCD):

- Vetë-diagnostikimi: Pjesëmarrësit e vërtetuan dhe e pasuruan vlerësimin fillestar.
- Analiza SWOT: Identifikoi së bashku pikat e forta, dobësitë, mundësitë dhe kërcënimet.
- Ndërtimi i Vizionit: Pjesëmarrësit imagjinuan një 'kartolinë nga viti 2044' - një kthim në peizazhet tradicionale mozaike.
- Caktimi i Prioriteteve: Audiencat e synuara, temat dhe objektivat e identifikuara përmes anketave dhe diskutimeve.
- Krijimi i aktivitetit/modelit të përbashket: Përzgjedhja e përbashkët e dy ngjarjeve kryesore (takimi i prodhuesve ndërkufitarë, punëtorja me shumë aktorë).

3. Zbatimi: Aktivitete Pjesëmarrëse në Veprim

Ngjarja 1: Takimi i Prodhuesve Ndërkufitarë (Korrik 2024)

- Format: 2 ditë (1 në Spanjë, 1 në Portugali).
- Pjesëmarrës: 54 (përfshirë qytetarët e zakonshëm).

Aktivitete :

- Vizita në terren: Ture të peizazheve të menaxhuara dhe zonave të djegura së fundmi.
- Aktivitet si “Thyes akulli”: Pjesëmarrësit u pozicionuan fizikisht në një shkallë “Likert” (nga dakord deri tek kundër).
- Hartëzimi me Pjesëmarrje: Palët e interesuara dhe qytetarët hartuan zonat produktive të zjarrit dhe zonat bujqësore.
- Fokus Grup: Diskutim mbi rolin e prodhuesve në parandalimin e zjarreve.
- Punëtorja mbi Modelet Institucionale: U prezantuan 3 entitete ligjore ndërkufitare: Grupimi Ekonomik Evropian i Interesit (AEIE), Çmimet e Transferimit Operacional, të përdorura në kontekste tatimore/juridike ndërkufitare (OTP), Grupimi Evropian i Bashkëpunimit Territorial (AECT), dhe u votua mbi preferencat.

Rezultatet:

- 49 nisma produktive për shuarjen e zjarreve të hartuara.
- Një konsensus i qartë: Nevoja për komunikim më të mirë për të rritur ndërgjegjësimin e publikut për rolin e prodhuesve.

Ngjarja 2: Punëtori me Shumë Aktorë (Nëntor 2024, Sabugal)

- Formati: 1 ditë.
- Pjesëmarrës: 58 persona (35 institucione).

Aktivitetet :

- Prezantimet: Projekti PHOENIX, mjetet dixhitale Gata-Malcata, MOSAICO (Spanjë), AIGP (Portugali) dhe TRIURBIR AEIE.
- Grupet e Fokusit:
 1. Ulja e Rrezikut nga Zjarri: Mësime, probleme dhe zgjidhje të ndara.
 2. Mjete Dixhitale: Përmirësimi i mjetit të vlerësimit të shërbimeve të ekosistemit të faqes së internetit Gata-Malcata.
 3. Krijimi i Entit Ligjor: Eksplorimi i themelimit të AEIE.

Rezultatet :

- MOSAICO (Spanja) ka mobilizim social më të fortë; AIGP (Portugalia) ka më shumë mbështetje ligjore/financiare.
- Mjeti i Shërbimeve të Ekosistemit: Ka nevojë për thjeshtim për përdoruesit lokalë.
- Interesi i AEIE-së: Gatishmëri e fortë për të krijuar një entitet ndërkufitar për bashkëpunim afatgjatë.

Rezultatet: Çfarë u arrit?

Rezultate të prekshme

- Njohuri të përbashkëta: Identifikohen dhe hartëzohen 49 nisma produktive për shuarjen e zjarreve.
- Mësimi ndërkufitar: Palët e interesuara portugeze fituan njohuri nga MOSAICO; palët e interesuara spanjolle mësuuan nga kuadri i AIGP-së.
- Mjetet dhe Burimet: Platformë dixhitale (gatamalcata.eu) me hapësirë pune bashkëpunuese për anëtarët e CTCD.
- Progresi Institucional: AEIE si modeli i preferuar (78% e prodhuesve e favorizuan atë). Hapat e mëtejshëm përfshijnë hartimin e statuteve dhe linjave të veprimit për AEIE-në.

Rezultatet e paprekshme

- Besimi dhe Bashkëpunimi: Thyerja e ndarjeve midis prodhuesve, autoriteteve dhe studiuesve.
- Fuqizimi: Prodhuesit ndiheshin të dëgjuar dhe të vlerësuar për njohuritë e tyre lokale.
- Ndërgjegjësimi: Duke theksuar nevojën për të komunikuar më mirë vlerën ekonomike dhe ekologjike të sistemeve agro-silvo-pastorale (Agro → kultivimi i të lashtave dhe prodhimeve bujqësore; Silvo → menaxhimi i pyjeve dhe drurëve; Pastoral → menaxhimi i kullotave dhe rritja e bagëtive).

Sfidat dhe mësimet e nxjerra

Sfidë	Mësim	Zgjidhja e aplikuar
Pjesëmarrje e ulët nga bashkitë e vogla	Kapacitet i kufizuar (kohë, staf)	Formate fleksibël (hyrje asinkrone, thirrje individuale)

Sfidë	Mësim	Zgjidhja e aplikuar
Barrierat gjuhësore	Dallimet portugeze/spanjolle	Mbështetje përkthimi, materiale dygjuhëshe
Ciklet afatshkurtra të projektit	Vështirë për të mbajtur një angazhim afatgjatë	Avokat për AEIE ose entitet të ngjashëm për vazhdimësi
Çekuilibri gjinor	70-76% pjesëmarrës meshkuj	Shtrirje e synuar me shoqatat e grave dhe shkollat profesionale
Iniciativa të fragmentuara	MOSAICO (ES) dhe AIGP (PT) punuan veçmas	Përpiqje të përbashkëta për bashkë-dizajnimin e CTCD-së

Rruga përpara: Rritja e pjesëmarrjes

Përvoja Gata-Malcata ofron mësimet kyçe për rajone të tjera ndërkufitare që përballen me sfida të ngjashme:

1. Filloni me një Problem të Përbashkët: Rreziku i zjarreve në pyje ishte katalizatori për bashkëpunim.
2. Investoni në Krijimin e një Modeli të Përbashkët: Modeli CTCD (me shumë palë të interesuara, ndërkufitare), siguron pronësinë dhe rëndësinë.
3. Përdorni Mjetet Pjesëmarrëse me Mençuri: Analiza SWOT, Ushtrime Vizioni, Vizita në Terren.
4. Shfrytëzimi i Iniciativave Ekzistuese: Ndërtoni mbi MOSAICO, AIGP ose projekte të ngjashme.
5. Institucionalizimi i Bashkëpunimit: Modeli AEIE mund të ofrojë stabilitet ligjor dhe financiar.
6. Komunikoni Përtej të Pershirit të Zakonshëm: Shtrirje krijuese (p.sh., tapete restorantesh, media sociale).

Përfundim:

Rasti Gata-Malcata vërteton se pjesëmarrja ndërkufitare nuk është thjesht idealiste - është praktike dhe e nevojshme. Zjarret nuk ndalen në kufij - as zgjidhjet tona nuk duhet të ndalen. Duke bashkuar prodhuesit, autoritetet dhe komunitetet nga Spanja dhe Portugalia, nisma:

- Kapërcimi i boshllëqeve qeverisëse midis dy vendeve me sisteme të ndryshme.
- Njohuritë lokale u vlerësuan si kritike për rezistencën ndaj zjarreve në pyje.
- Krijoi një model për rajone të tjera rurale, të prirura ndaj zjarreve në Evropë dhe më gjerë.

KUPTIMI I VLERËSIMIT STRATEGJIK MJEDISOR (VSM):

Ky shënim fillon nga një vëzhgim i bërë në takimin tonë të fundit: Korniza e Vlerësimit Strategjik Mjedisor (VSM) e Shqipërisë duket si një hibrid midis dy instrumenteve shumë të dallueshme franceze - Plani Lokal i Urbanizmit (PLU) dhe Plani Klimatik-Ajër-Energji Territoriale (PCAET). Është e rëndësishme që të gjithë të jemi në të njëjtën linjë pasi zbulon diçka të rëndësishme rreth mënyrës se si funksionon ligji mjedisor i BE-së në praktikë.

1. Themeli i përbashkët: Direktiva e BE-së 2001/42/KE

Si Franca ashtu edhe Shqipëria kanë transpozuar të njëjtën direktivë të BE-së — 2001/42/KE mbi Vlerësimin Strategjik Mjedisor. Kjo direktivë kërkon që shtetet anëtare dhe vendet kandidatë të vlerësojnë efektet e mundshme të rëndësishme mjedisore të planeve dhe programeve përpara se ato të miratohen. Është baza ligjore për akses në informacion dhe pjesëmarrje në të dy vendet.

Të dy vendet nuk po nisen nga vlera ose vizione të ndryshme se si duhet të duket qeverisja mjedisore. Ato po zbatojnë të njëjtin kuadër evropian — ndryshimet vijnë nga koha që secili vend ka pasur për të ndërtuar arkitekturën procedurale rreth tij dhe nga ndryshimet strukturore në mënyrën se si janë organizuar sistemet e tyre të qeverisjes lokale.

Franca e ka zbatuar këtë direktivë që nga viti 2004 dhe ajo u integrua në Kushtetutë së bashku me parimet e Aarhusit në vitin 2005 (Karta Mjedisore). Shqipëria ratifikoi Konventën e Aarhusit në vitin 2000 dhe filloi ndërtimin e kornizës së saj të VSM-së kryesisht në vitet 2010, si pjesë e procesit të anëtarësimit në BE sipas Kapitullit 27 - Mjedisori dhe Ndryshimet Klimatike.

2. Pse SEA-ja Shqiptare duket si një PLU dhe një PCAET

Në Francë, direktiva e BE-së është përkthyer në një sistem të shtresuar instrumentesh të dallueshme, secili me fushëveprimin, procedurën dhe autoritetin e vet përgjegjës:

Instrument francez	Çfarë mbulon	Kërkesa për pjesëmarrje
Plani i Zhvillimit Urban Lokal (PLU)	Përdorimi i tokës dhe planifikimi hapësinor në nivel komune ose ndërkomunal. Përcaktoni se çfarë mund të ndërtohet ku, zonimi, zonat e mbrojtjes së mjedisit.	Konsultim i plotë publik gjatë gjithë procesit të hartimit të projektligjit + hetim publik me komisioner të pavarur OSE pjesëmarrje elektronike e publikut (që nga reforma e nëntorit 2025)
PCAET (Plani Territorial Klimë-Ajër-Energji)	Planifikimi i klimës, energjisë dhe cilësisë së ajrit në nivel ndërkomunal (EPCI >20,000 banorë). Vendos objektiva dhe programe veprimi për reduktimin e gazeve serrë, burimet e rinovueshme të energjisë, përshtatjen ndaj klimës.	Deklarata e qëllimit (e drejta e iniciativës, afati kohor 4-mujor) + Vlerësimi Strategjik Mjedisor + konsultim publik elektronik minimal prej 1 muaji + sinteza e vëzhgimeve e detyrueshme
VSM (Vlerësimi Strategjik Mjedisor)	Procedura gjithëpërfshirëse që zbatohet si për PLU ashtu edhe për PCAET, plus plane dhe programe të tjera. Jo një instrument i pavarur, por	Varion sipas instrumentit. Gjithmonë përfshin: përcaktimin e fushëveprimit, raportin mjedisor, konsultimin e Autoritetit Mjedisor, konsultimin

	një detyrim procedural i përfshirë në secilin.	publik. Mund të përfshijë Komisioni Kombëtar të Debatit Publik.(CNDP).
--	--	--

Në Shqipëri, ligji i VSM-së (Nr. 91/2013) krijon një kuadër të vetëm të përgjithshëm që zbatohet për të gjitha planet dhe programet me efekte të mundshme të rëndësishme mjedisore, pa bërë dallim midis planeve hapësinore dhe planeve klimatike/energjetike. Një dokument planifikimi hapësinor dhe një program sektorial mjedisor i nënshtrohen të njëjtës procedurë të VSM-së.

Është një tipar klasik i vendeve në fazat e hershme deri në të mesme të përafrimit me BE-në: direktiva e BE-së transpozohet fillimisht në nivelin e saj më të përgjithshëm, përpara se sistemet kombëtare dhe lokale të planifikimit të kenë zhvilluar instrumente të mjaftueshme specifike për sektorin për të garantuar procedura të diferencuara. Shqipëria po bën pikërisht atë që kërkon direktiva, dhe po e bën këtë në një kontekst qeverisjeje që është strukturalisht i ndryshëm nga Franca.

Korniza e VSM-së në Shqipëri nuk është një draft i asaj që ka Franca. Është një sistem koherent i projektuar për një arkitekturë të ndryshme institucionale - një bashki, një autoritet planifikimi, një agjenci mjedisore. Modeli francez funksionon sepse Franca ka pasur dekada për të ndërtuar infrastrukturën institucionale rreth tij: komisionerë të pavarur, Autorité Environnementale, agjenci rajonale mjedisore dhe një shtresë të dendur të jurisprudence nga gjykatat administrative. Nuk është ende rasti në Shqipëri, dhe është normale: duhet kohë.

3. Detyrimet konkrete të pjesëmarrjes: çfarë kërkon në të vërtetë ligji

3a. Francë — Plani i Zhvillimit Urban Lokal (PLU)

Referencat kryesore ligjore: Kodi i planifikimit urban nenet L.103-2, L.153-11 deri në L.153-60 — siç është ndryshuar nga Ligji nr. 2025-1129 i datës 26 nëntor 2025 ([Ligji Huwart](#)), i zbatuar nga 26 maji 2026 për procedurat e reja).

Detyrimi	Çfarë do të thotë në praktikë
Konsultimi publik (i gjithë procesi)	Që nga shqyrtimi fillestar i këshillit deri në ndërprerjen e projektit, komuna duhet të organizojë <i>konsultime</i> ² duke i lejuar publikut të ketë akses në informacion dhe të paraqesë vërejtje (neni L.103-4). Format: takime publike, ekspozita, shtypi, faqja e internetit. Nuk ka kohëzgjatje minimale të caktuar, por duhet të jetë "e mjaftueshme" duke pasur parasysh shkallën e projektit.
Përcaktimi i fushëveprimit + raporti mjedisor	Për PLU-të që i nënshtrohen vlerësimit strategjik mjedisor (shumica e rishikimeve), një raport i përcaktimit të fushëveprimit mjedisor dhe një vlerësim i plotë mjedisor duhet të përgatiten para konsultimit publik.

²Konsultimi i banorëve dhe palëve të interesuara

Hetim publik ³OSE pjesëmarrje me votim elektronik (e re)	Para miratimit: ose një hetim publik formal me një komisioner të pavarur të emëruar nga gjykata administrative (minimum 30 ditë), ose, nga maji 2026, pjesëmarrja e publikut me votim elektronik (PPVE). Nëse zgjidhet PPVE, një dosje në letër duhet të jetë ende e disponueshme në bashki. Hetimi kërkohet pa zëvendësim kur modifikimet tejkalojnë 20% të sipërfaqes së ndërtueshme, zvogëlojnë zonat urbane ose zvogëlojnë zonat e mbrojtura.
Njoftim për personat e lidhur	Shërbimet shtetërore (Prefekti), Autoriteti Rajonal Mjedisor (DREAL/MRAe), komunat fqinje, dhomat e bujqësisë dhe tregtisë, etj., duhet të njoftohen zyrtarisht dhe t'u jepet mundësia të paraqesin vërejtje.
Reagime pas vendimit	Këshilli duhet të miratojë një shqyrtim përfundimtar ku shpjegohet se si janë marrë në konsideratë përfundimet e hetimit/konsultimit. PLU është i zbatueshëm vetëm pas publikimit në portalin kombëtar të planifikimit urban.

3b. Francë — PCAET (Plani Territorial Klimë-Ajër-Energji)

Referencat kryesore ligjore: Kodi Mjedisor nenet L.229-26, R.229-51 deri në R.229-56; dekreti nr. 2016-849 i 28 qershorit 2016 (i ndryshuar në 2022); nenet L.121-17-1 deri në L.121-21 mbi të drejtën e iniciativës.

Detyrimi	Çfarë do të thotë në praktikë
Deklarata e qëllimit	Duhet të publikohet në fillim të përpunimit të PCAET (faqe interneti + ekspozim në zyrat e EPCI). Hap një dritare 4-mujore gjatë së cilës qytetarët, shoqatat ose autoritetet e tjera mund të kërkojnë zyrtarisht një konsultim paraprak (e drejta e iniciativës, neni L.121-17-1).
Vlerësimi Strategjik Mjedisor	I detyrueshëm (neni R.122-17). Përfshin: diagnozën fillestare mjedisore, raportin e plotë mjedisor, konsultimin e Autoritetit Mjedisor (DREAL ose MRAe), publikimin e mendimit të tyre. Shton mesatarisht 6 deri në 12 muaj në proces.
Konsultimi i autoriteteve publike	Prefekti (Shteti), Këshilli i Qarkut dhe organet e tjera të emëruara duhet të konsultohen mbi draftin e PCAET-së. Periudha minimale e konsultimit: 1 muaj.
Pjesëmarrja publike (PPVE)	Projekti përfundimtar duhet t'i nënshtrohet konsultimit publik elektronik, të hapur për të gjithë. Kohëzgjatja minimale: 1 muaj. Vëzhgimet e marra duhet të njihen. Duhet të publikohet një sintezë, duke treguar se cilat vëzhgime janë marrë parasysh dhe pse të tjerat nuk janë marrë parasysh.
Transparenca pas birësimit	PCAET-ja e miratuar duhet të ngarkohet në platformën kombëtare territory-et-climat.ademe.fr. Kërkohet një rishikim afatmesëm (pas 3 vitesh). Rishikimi i plotë është i detyrueshëm çdo 6 vjet.

³E themeluar për herë të parë nga Napoleoni në vitin 1810

3c. Shqipëria — SEA (Ligji nr. 91/2013)

VSM-ja e Shqipërisë zbatohet për të gjitha planet dhe programet, duke përfshirë si planet hapësinore/të përdorimit të tokës ashtu edhe planet sektoriale (energji, transport, industri, turizëm, bujqësi, etj.), kur ato ka të ngjarë të kenë efekte të rëndësishme mjedisore.

Detyrimi	Çfarë do të thotë në praktikë
Shqyrtimi	Përcaktimi nëse një plan apo program kërkon një VSM të plotë, bazuar në kriteret e rëndësishë të përcaktuara nga Ministria. Agjencia Rajonale e Mjedisit (ARM) është e përfshirë në nivel bashkie.
Raporti i përcaktimit të fushëveprimit dhe mjedisit	Nëse kërkohet VSM: përgatitja e një raporti mjedisor që përshkruan efektet e mundshme të rëndësishme dhe alternativat e arsyeshme. Autoriteti përgjegjës (bashkia për planet lokale) e përgatit këtë me mbështetje teknike.
Konsultimi i autoriteteve mjedisore	Ministria e Turizmit dhe Mjedisit dhe ARM-ja përkatëse duhet të konsultohen mbi planin paraprak dhe raportin mjedisor. Mendimet e tyre duhet të merren në konsideratë.
Konsultim publik	Njoftim publik i draft-planit dhe raportit mjedisor. Qytetarët dhe organizatat e shoqërisë civile mund të paraqesin vërejtje me shkrim gjatë periudhës së konsultimit. Mund të organizohen seanca dëgjimore publike. Bashkia është përgjegjëse për lehtësimin e këtij procesi në nivel vendor.
Vendimi dhe deklarata	Autoriteti miratues duhet të hartojë një deklaratë ku shpjegon se si janë marrë parasysh konsideratat mjedisore dhe vëzhgimet publike në planin përfundimtar.
Monitorimi	Zbatimi i planit të miratuar duhet të monitorohet për efekte të rëndësishme mjedisore.

4. Çfarë do të thotë kjo për kontekstin e Elbasanit

Duke lexuar Paketën e Mjeteve të Pjesëmarrjes Publike të përgatitur nga projekti CEJ, shihet nevoja e një ekipi bashkiak që bën pikërisht atë që kërkon kuadri i VSM-së, me vëmendje tek zbatimi.

Boshllëku që identifikon Paketa, midis pajtueshmërisë formale ligjore dhe angazhimit kuptimplotë, nuk është unik vetëm për Shqipërinë. Franca përballë me të njëjtin boshllëk. **Hetimet formale publike** që në Francë shpesh tërheqin pjesëmarrje minimale, dhe komisionerët e pavarur shpesh vërejnë se konsultimet mbahen "shumë vonë, kur projekti është vendosur tashmë". Reforma e vitit 2016 dhe ligji i ri i thjeshtimit i vitit 2025 (Loi Hwurt) u nxitën pjesërisht nga ky dështim i njohur i modelit ekzistues. Për më tepër, një përjashtim francez është ekzistenca e Komisionit Kombëtar të Debatit Publik (CNDP), një qeveri e pavarur nga Autoriteti Administrativ i Pavarur (IAA) dhe çdo palë e interesuar, që siguron në mënyrë të pavarur aksesin në **informacion të balancuar** dhe pjesëmarrjen e publikut mbi projektet dhe programet e rëndësishme të planifikimit që ndikojnë në mjedis: rrugët, rrjetet, infrastrukturën e energjisë, fabrikat ndotëse, programi shumëvjeçar i energjisë, planifikimi shumëvjeçar i bregdetit dhe bregdetit etj.

Konkretisht, ajo që Elbasani ka ndërtuar përmes buxhetimit pjesëmarrës, shtrirjes së decentralizuar përmes njësive administrative, cikleve të parashikueshme të konsultimit, angazhimit në nivel komuniteti, përfaqëson pikërisht llojin e praktikës që bëjnë proceset më të mira PLU dhe PCAET të Francës.

5. Dallimet kryesore në një shikim

	FR Francë	AL Shqipëria
Baza ligjore për VSM-në	Direktiva 2001/42/KE e transpozuar në Kodin Mjedisor (neni L.104-1 etj.). Në fuqi që nga viti 2004.	Ligji nr. 91/2013 për VSM-në, i nxjerrë drejtpërdrejt nga Direktiva 2001/42/KE. Në fuqi që nga viti 2013.
Dizajni i instrumenteve	Dy instrumente të dallueshme: PLU (hapësinore) dhe PCAET (klimë/energji), secili me procedurën e vet të integruar në SEA.	Një kornizë e përgjithshme e VSM-së që mbulon të gjitha planet dhe programet, pavarësisht sektorit.
Kush udhëheq	Bashkia/Autoriteti Ndërbashkiak për Planin Urban Lokal (PLU). Autoriteti Ndërbashkiak (>20,000 banorë) për Planin Territorial të Klimës dhe Energjisë (PCAET). Autoriteti i Pavarur Shtetëror (Autoriteti Rajonal Mjedisor/Drejtorja Rajonale për Mjedisin, Planifikimin dhe Strehimin - DREAL) jep mendim mjedisor.	Bashkia për planet lokale. Ministria e Turizmit dhe Mjedisit për miratim. AKM (Agjencia Rajonale e Mjedisit) mbikëqyr.
Mbikëqyrje e pavarur	Komisioner hetues i emëruar nga gjykata administrative për PLU-në. <i>Autoritet mjedisor</i> i pavarur nga pronari i projektit.	Ende nuk ka ekuivalent të hetuesit të pavarur. Mbikëqyrja e autoritetit mjedisor përmes AKM-së dhe Ministrisë.
Formati i pjesëmarrjes publike	Hetim publik (regjistër fizik + elektronik) OSE PPVE (elektronik, që nga reforma e nëntorit 2025). Dosja në letër kërkohet gjithmonë në bashki.	Njoftim publik + vërejtje me shkrim + dëgjim i mundshëm publik. Nuk ka kohëzgjatje minimale të detyrueshme të specifikuar në ligj.
Detyrimi për reagime	Sintezë e detyrueshme me përgjigje të qartë ndaj vëzhgimeve. Shqyrtimi i këshillit duhet të përcaktojë se si janë përdorur gjetjet.	Deklarata kërkoi shpjegimin se si u morën në konsideratë konsideratat dhe vëzhgimet mjedisore.
Zbatimi / rekursi	Qytetarët mund të kundërshtojnë dështimet procedurale para gjykatave administrative. Vendimet janë anuluar për shkak të pjesëmarrjes.	Mundësitë ligjore ekzistojnë, por përdoren më rrallë. Kultura e litigimit mjedisor është ende në zhvillim e sipër.
Rishikimi i ciklit	PLU: pa cikël të caktuar, i rishikuar sipas nevojës. PCAET: çdo 6 vjet.	Varion sipas llojit të planit. Monitorimi i VSM-së është i nevojshëm gjatë gjithë zbatimit.

Për të përmbledhur

Të dy sistemet janë shprehje e të njëjtit kuadër ligjor të BE-së, të zbatuara në kontekste të ndryshme institucionale dhe në faza të ndryshme të zhvillimit institucional. Arkitektura e hollësishme procedurale e Francës - komisionerë të pavarur, regjistra elektronikë, autoritete të dedikuara mjedisore - është produkt i më shumë se 20 viteve praktikë gjyqësore, reformë dhe investime politike. Ajo ende ka dobësi të konsiderueshme. Ligji Huwart i vitit 2025 ishte pjesërisht një njohje se sistemi ishte bërë shumë i ngadaltë dhe shumë i kushtueshëm për t'u menaxhuar nga komunat më të vogla. A është pyetja për Shqipërinë 'si ta kapim Francën?' Jo, sigurisht, çdo vend i BE-së zbaton ligjin e BE-së në një mënyrë të ndryshme me mjete të ndryshme. Pyetja është 'cilat praktika pjesëmarrjeje i përshtaten më mirë kontekstit tonë të qeverisjes dhe nevojave aktuale të qytetarëve tanë?'

Bashkia e Elbasanit

Konvergjenca e Drejtësisë Klimatike dhe Mjedisore (CEJ) Paketa e Mjeteve për Pjesëmarrjen Publike

Forcimi i Qeverisjes Gjithëpërfshirëse në Elbasan - Kuadri i Unifikuar

Përgatitur nga

Entela Pinguli, Eksperte kryesore për pjesëmarrjes publike

Ermelinda Mahmutaj, Eksperte vendore për pjesëmarrjen publike në Shqipëri

Carmen Bouley de Santiago, Eksperte ndërkombëtare për pjesëmarrjen publike

PËRMBAJTJA

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE	3
PJESA I. BAZAT E MJETEVE TË PJESËMARRJES SË PUBLIKUT.....	5
Pse ekziston kjo Paketë Mjetesh për Pjesëmarrjen Publike	5
Kujt i drejtohet kjo Pakete Mjetesh për PP ?.....	6
Çfarë e udhëzon këtë Pakete Mjetesh PP – Korniza ligjore dhe e politikave	7
PJESA II. ZBATIMI PRAKTIK I PJESËMARRJES PUBLIKE NË BASHKINË ELBASAN	11
Pjesëmarrja publike në planifikimin vendor lokal	11
Pjesëmarrja publike në Vlerësimin e Ndikimit Mjedisor (VNM).....	13
Mësime të nxjerra nga përvoja e buxhetimit me pjesëmarrje	13
PJESA III. MODELI I PJESËMARRJES SË PUBLIKUT TË UNIFIKUAR NË BASHKINË E ELBASANIT	14
Pse një model i unifikuar?	14
Mekanizmi i pjesëmarrjes në Elbasan	14
PJESA IV. MJETE OPERACIONALE PËR PJESËMARRJE EFEKTIVE TË PUBLIKUT.....	16
Faza 1 - Përgatitja dhe njoftimi i hershëm.....	16
Faza 2 – Konsultimi dhe dialogu publik	19
Faza 3 – Mjetet e rishikimit, integritit dhe reagimeve.....	21
Faza 4 – Mjetet e monitorimit dhe përmirësimit të vazhdueshëm.....	22
Mjete të të mesuarit gjithëpërfshirës e ndërsektorialë	23
Konsideratat kryesore për gjininë dhe grupet e cenueshme/të marginalizuara.....	24
PJESA V. INSTITUCIONALIZIMI DHE QËNDRUESHMËRIA	25
Pronësia dhe përgjegjësia institucionale	25
Integrimi në procedurat e vendimmarrjes vendore.....	25
Ndërtimi i kapaciteteve dhe të mesuarit e vazhdueshëm	26
Përputhja me standardet kombëtare dhe evropiane.....	26
Mësime nga Franca: Njohuri për Procesin e VSM-së në Shqipëri	27
Rishikimi dhe përditësimi periodik i paketës së mjeteve	28
PËRFUNDIME DHE HAPAT E ARDHSHËM	30
SHTOJCAT (INSTRUMENTET)	31
Mjete të dizajnuara dhe të personalizuara bazuar në vlerësimin e Elbasanit.....	31
Mjete të përshtatura sipas praktikave të mira evropiane dhe franceze	31

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Qëllimi i paketës

Paketa e Mjeteve për Pjesëmarrjen Publike e Projektit të Konvergencës së Drejtësisë Klimatike dhe Mjedisore (CEJ) për Bashkinë e Elbasanit ofron një kornizë të unifikuar për të forcuar pjesëmarrjen publike kuptimplote, gjithëpërfshirëse dhe transparente në vendimmarrjen lokale. Fokus i saj janë proceset e **planifikimit lokal**, **Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor (VNM)** dhe **buxhetimi pjesëmarrës**.

Paketa është ndërtuar mbi gjetjet e Vlerësimit të Nevojave për Pjesëmarrje Publike të CEJ-së, i cili evidenton se Elbasani ka praktika të rëndësishme pjesëmarrjeje, por ekziston ende një hendek midis pajtueshmërisë formale ligjore dhe angazhimit kuptimplotë të qytetarëve. Prandaj, pjesëmarrja publike trajtohet jo vetëm si detyrim ligjor, por edhe si mundësi për të përmirësuar cilësinë e vendimeve, për të ndërtuar besim dhe për të përafruar qeverisjen komunale me standardet e BE-së, veçanërisht sipas Kapitullit 27 mbi Mjedisin dhe Ndryshimet Klimatike dhe Konventës së Aarhusit.

Problematikat dhe baza ekzistuese: Elbasani ka një themel të fortë përmes mekanizmave si: Programi i Transparencës; Partneriteti i Qeverisjes së Hapur dhe Buxhetimi pjesëmarrës.

Paketa e mjeteve përdor buxhetimin pjesëmarrës si model referimi praktik, duke transferuar qasjet e tij të testuara, shtrirjen e decentralizuar, ciklet e parashikueshme të konsultimit dhe angazhimit në nivel komuniteti, në fusha të tjera si planifikimi dhe VNM-ja. Ajo propozon gjithashtu përmirësime në vetë procesin e buxhetimit pjesëmarrës, duke promovuar një sistem të unifikuar pjesëmarrjeje në vend të praktikave të izoluar.

Modeli i unifikuar i pjesëmarrjes: Një kontribut qendror i paketës është prezantimi i një modeli të unifikuar pjesëmarrjeje për Bashkinë e Elbasanit, i organizuar rreth fazave të përbashkëta:

1. Përgatitja dhe njoftimi i hershëm
2. Konsultimi dhe dialogu publik
3. Shqyrtimi dhe integrimi
4. Vendimmarrja dhe reagimet
5. Monitorimi dhe ndjekja e veprimeve

Ky model bashkon rolet e bashkisë, këshillit bashkiak, Agjencisë Rajonale të Mjedisit, njësive administrative, shoqërisë civile, grupeve të komunitetit, medias, donatorëve dhe qytetarëve në një ekosistem pjesëmarrjeje të koordinuar. Qëllimi është të zvogëlohet puna e dyfishtë, të sqarohen rolet, të forcohet koordinimi dhe të bëhet pjesëmarrja një funksion i vazhdueshëm qeverisjeje.

Mjetet praktike lokale dhe franceze/evropiane: Paketa propozon dhjetë mjete praktike që mund të aplikohen me burimet ekzistuese bashkiake:

- Plani vjetor i konsultimit
- Plani i komunikimit në tre faza
- Planifikuesi i hapave të konsultimit
- Modeli i mekanizmit të reagimeve
- Udhëzues operacionalë ndërdrejtorialë
- Shënime shpjeguese për regjistrat elektronikë
- Këshilla për moderim të seancave publike

Këto plotësohen nga praktika të frymëzuara nga Franca dhe Europa, të cilat e vendosin Elbasanin në linjë me standardet e BE-së:

- Asambletë e qytetarëve, një udhëzues praktik për bashkitë.

- Udhëzimet për pjesëmarrjen e të rinjve.
- Protokollet e zgjidhjes së konflikteve për pjesëmarrjen e publikut.
- Letra të partneritetit për pjesëmarrje gjithëpërfshirëse.
- Pjesëmarrja ndërkufitare për peizazhe të qëndrueshme ndaj zjarreve – studimi i rastit Gata–Malkata.
- Udhëzimet mbi Vlerësimin Strategjik Mjedisor.

Këto mjete e përfshijnë kornizën e Elbasanit brenda standardeve të BE-së për demokracinë pjesëmarrëse, mbrojtjen e mjedisit dhe bashkëpunimin ndërkufitar.

Rezultatet e pritshme dhe qëndrueshmëria

Raporti thekson se efektiviteti i mjeteve varet nga pronësia institucionale dhe integrimi në procedurat rutinë bashkiake. Për qëndrueshmëri afatgjatë, rekomandohet që:

- Kryetari i bashkisë, sekretari i përgjithshëm, drejtorët teknikë, sekretariati i këshillit bashkiak dhe njësitë administrative të ndajnë përgjegjësinë për zbatimin.
- Mjetet të përfshihen në planet vjetore të punës, praktikat e raportimit dhe procedurat e koordinimit të brendshëm.
- Të mbështeten nga ndërtimi i vazhdueshëm i kapaciteteve, përdorimi i treguesve të pjesëmarrjes dhe rishikimi periodik.

Përfshirja gjithëpërfshirëse

Paketa i kushton rëndësi përfshirjes së grave, grupeve vulnerabël dhe të marginalizuara si një përparësi ndërsektoriale. Ajo integron masa praktike për të zvogëluar barrierat dhe për të zgjeruar aksesin për grupet e nën-përfaqësuar, përmes:

- Shtrirjes së synuar nga njësitë administrative dhe strukturat komunitare.
- Partneriteteve me organizatat e shoqërisë civile.
- Përdorimit të formateve të qarta dhe jo-teknike të komunikimit.
- Ofrimit të kanaleve të shumëfishta të pjesëmarrjes (formularë dixhitalë dhe të printuar).
- Mekanizmave të strukturuar të reagimeve për të siguruar

Si përfundim paketa e mjeteve pozicionon pjesëmarrjen publike si një instrument strategjik për qeverisje më të mirë vendore në Elbasan. Ajo ndihmon bashkinë të kalojë nga konsultimi procedural drejt vendimmarrjes mjedisore dhe lokale më të besueshme, të strukturuar dhe të përqendruar te qytetarët. Përmes saj, Bashkia Elbasan forcon besimin e qytetarëve, rrit transparencën dhe përafron praktikën e saj me standardet evropiane të qeverisjes demokratike.

PJESA I. BAZAT E MJETEVE TË PJESËMARRJES SË PUBLIKUT

Pse ekziston kjo Paketë Mjetesh për Pjesëmarrjen Publike

Pjesëmarrja publike në Elbasan: nga detyrimi në mundësi

Pjesëmarrja publike ka rëndësi për Bashkinë e Elbasanit dhe ka fakte dhe tregues të qartë në Raportin e Vlerësimit të Nevojave për Pjesëmarrje Publike në Bashkinë e Elbasanit të projektit CEJ, që e mbështesin këtë deklaratë. Bashkia e Elbasanit është tashmë e angazhuar në nisma të strukturuar si Programi i Transparencës, Partneriteti për Qeverisje të Hapur (OGP) (ndër të paktat Bashki pionere në vend në këtë partneritet angazhimi), Buxhetimi vjetor pjesëmarrës etj., të cilat kanë krijuar modele pjesëmarrjeje në planifikimin vendor, ku qytetarët ftohen të shprehin pikëpamjet e tyre mbi çështjet që ndikojnë në mjedisin, lagjet dhe përdorimin e burimeve publike.

Pjesëmarrja publike është një kërkesë ligjore dhe një parim thelbësor i qeverisjes demokratike në nivel vendor. Përtej pajtueshmërisë ligjore, pjesëmarrja publike përfaqëson gjithashtu një mundësi. Kur organizohet në kohë, në një mënyrë të arritshme dhe gjithëpërfshirëse, pjesëmarrja mund të përmirësojë cilësinë e vendimeve, të forcojë besimin publik, të rrisë legjitimitetin institucional dhe të mbështesë një cilësi më të mirë të jetës. Përvojat nga buxhetimi me pjesëmarrje ilustrojnë se pjesëmarrja e strukturuar mirë mund të mobilizojë grupe të ndryshme dhe të krijojë një ndjenjë pronësie të përbashkët mbi prioritetet lokale.

Njohja e pjesëmarrjes publike si një detyrim dhe një mundësi është thelbësore për forcimin e praktikave lokale të Bashkisë. Kjo Paketë Mjetesh për Pjesëmarrjen Publike në nivel lokal ndërtohet mbi kuptimin se pjesëmarrja nuk është një barrë shtesë administrative, por një mjet praktik për qeverisje më të mirë dhe veprim lokal më të përgjegjshëm, duke kontribuar në të njëjtën kohë në përafrimin gradual të praktikës lokale me pritjet e BE-së mbi transparencën, llogaridhënien dhe angazhimin qytetar.

Hendeku midis pajtueshmërisë formale dhe angazhimit kuptimplotë

Ndërkohë që ekzistojnë mekanizma formalë pjesëmarrjeje, Raporti i Vlerësimit të Nevojave identifikon një hendek midis pajtueshmërisë me kërkesat ligjore dhe cilësisë së pjesëmarrjes së përjetuar nga qytetarët. Sfidat janë veçanërisht të rëndësishme në ndikimet mjedisore dhe proceset e planifikimit vendor, të cilat janë të lidhura ngushtë me detyrimet e Shqipërisë sipas Acquis të BE-së, veçanërisht Kapitullit 27 mbi Mjedisin dhe Ndryshimet Klimatike. Në të njëjtën kohë, vlerësimi tregon elementë pozitivë që mund të ndihmojnë në kapërcimin e këtij hendeku. Buxhetimi pjesëmarrës ka demonstruar vlerën e shtrirjes së decentralizuar, cikleve të parashikuara të konsultimit dhe angazhimit të drejtpërdrejtë përmes administratorëve dhe strukturave komunitare në Bashkinë e Elbasanit. Këta elementë tregojnë se angazhimi kuptimplotë është i arritshëm brenda rregullimeve ekzistuese institucionale, kur pjesëmarrja trajtohet si një proces i vazhdueshëm dhe jo si një ngjarje e njëhershme.

Qëllimi dhe fushëveprimi i paketës së mjeteve

Kjo Paketë Mjetesh për Promovimin e Pjesëmarrjes Publike (PP) është zhvilluar nga Projekti CEJ dhe Bashkia e Elbasanit për të forcuar hartimin, koordinimin dhe zbatimin e proceseve të pjesëmarrjes publike në Elbasan brenda kornizave ekzistuese ligjore dhe institucionale, duke mbështetur njëkohësisht përpjekjet e vazhdueshme të Shqipërisë drejt integritetit në BE. Ai nuk prezanton kompetenca të reja vendimmarrëse dhe as nuk zëvendëson procedurat formale. Në vend të kësaj, ai përqendrohet në përmirësimin e mënyrës se si pjesëmarrja organizohet, komunikohet dhe ndiqet në praktikë për të siguruar jo vetëm pjesëmarrjen publike, por edhe “pjesëmarrje kuptimplotë publike”.

Fushëveprimi i Mjeteve të PP-së është i përqendruar në komponentët e pjesëmarrjes publike në proceset bashkiake, me një fokus të veçantë të pjesëmarrjes publike në:

- 1) proceset e planifikimit lokal,
- 2) procedurat e Vlerësimit të Ndikimit Mjedisor (VNM), dhe
- 3) buxhetimi me pjesëmarrje si model referimi për praktikë efektive të pjesëmarrjes.

Paketa e mjeteve PP e trajton buxhetimi me pjesëmarrjesi “laboratorin” më të fortë të pjesëmarrjes në Elbasan dhe jo si një proces të pavarur. Ai bëhet një model referimi dhe burim praktikash dhe shmang krijimin e një keqkuptimi se buxhetimi pjesëmarrës, Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor, planifikimi lokal

janë procese të krahueshme. Gjithashtu, ai mbështetet në gjetjen më të rëndësishme të raportit të Vlerësimit “*Buxheti pjesëmarrës është përvoja më e pjekur e pjesëmarrjes në Elbasan, nga e cila praktikat konkrete të pjesëmarrjes dhe koordinimit mund të transferohen në procese të tjera vendimmarrëse*”. Megjithatë, vlerësimi na tregon se vetë Buxheti Pjesëmarrës ka nevojë për përmirësime të vogla. Në këtë kuadër, buxheti pjesëmarrës na ndihmoi të ndërtojme një proces mësimi te ndërsjellë duke marrë parasysh se është *burimi kryesor* i strukturave të testuara të pjesëmarrjes dhe praktikave të koordinimit. Në këtë kuadër, paketa e mjeteve më pas: 1) transferon shumë nga këto praktika të buxhetimit pjesëmarrës në planifikimin lokal dhe pjesëmarrjen në VNM, dhe; 2) jep një sërë përmirësimesh për vetë buxhetimin pjesëmarrës.

Pra, në përgjithësi, Paketa e Mjeteve PP ofron mjete praktike, modele dhe udhëzime që mund të zbatohen duke përdorur burimet ekzistuese dhe që mund të forcojnë më tej cilësinë e pjesëmarrjes brenda proceseve të vendimmarrjes, veçanërisht në lidhje me temat mjedisore, përfshirjen dhe reagimet e publikut. Duke vepruar kështu, ajo mbështet përafrimin gradual të praktikës së pjesëmarrjes lokale me parimet e BE-së mbi transparencën, përfshirjen dhe llogaridhënien.

Kjo Pakete Mjetesh PP ofron një *qasje të strukturuar, por edhe fleksibile*, dhe synon të mbështesë stafin bashkiak, administratorët dhe partnerët e pjesëmarrjes në kalimin nga përputhshmëria formale drejt një pjesëmarrjeje publike më kuptimplote, transparente dhe të besueshme në Elbasan.

Kujt i drejtohet kjo Pakete Mjetesh për PP ?

Për kë është kryesisht i vlefshëm ky Pako Mjetesh?

Kjo Paketë Mjetesh PP është menduar për institucionet dhe aktorët që janë tashmë të përfshirë, drejtpërdrejt ose tërthorazi, në organizimin, lehtësimin ose mbështetjen e proceseve të pjesëmarrjes publike në Elbasan. Siç është theksuar në Vlerësimin e Pjesëmarrjes Publike të CEJ, pjesëmarrja publike në bashki ofrohet përmes një kombinimi të përgjegjësive formale bashkiake dhe roleve mbështetëse të luajtura nga aktorë të tjerë. Prandaj, Paketa e Mjeteve PP është hartuar për të sqaruar rolet, për të forcuar koordinimin dhe për të mbështetur koherencën në të gjitha praktikat e pjesëmarrjes, pa krijuar mandate ose detyrime të reja.

Drejtoritë bashkiake: Paketa e Mjeteve PP mbështet drejtorët duke ofruar mjete, këshilla dhe procedura që mund të aplikohen në mënyrë të vazhdueshme në procese të ndryshme pjesëmarrjeje, duke ndihmuar në uljen e fragmentimit dhe përmirësimin e koordinimit dhe ndjekjes së pjesëmarrjes së publikut në vendimmarrjen mjedisore.

Këshilli Bashkiak dhe sekretariati i tij: Paketa e Mjeteve të PP ndihmon në sqarimin e roleve të konsultimit, përmirësimin e koordinimit brenda dhe midis aktorëve kryesorë, komunikimin me publikun dhe forcimin e zbatimit të mekanizmave të reagimeve.

Agjencia Rajonale e Mjedisit (ARM): Mund të mbështetet në përdorimin e këtyre mjeteve në nivel bashkiak për të siguruar që pjesëmarrja publike në proceset e VNM-së të jetë më e koordinuar, më transparente dhe më e arritshme për komunitetet e prekura, duke mbështetur përputhshmërinë me kërkesat e pjesëmarrjes pa ndryshuar mandatin ligjor të ARM-së mbi procesin.

Kryetari i Bashkisë (udhëheqja): Paketa e Mjeteve mbështet kryetarin e bashkisë duke ofruar një kornizë pjesëmarrjeje koherente dhe të unifikuar që mund të referohet për të demonstruar angazhimin ndaj qeverisjes së hapur, për të siguruar qëndrueshmëri në të gjitha proceset pjesëmarrëse lokale të Bashkisë dhe për të forcuar dialogun me qytetarët, partnerët dhe aktorët ndërkombëtarë, duke përfshirë edhe në kontekstin e integritimit në Bashkimin Evropian. Paketa mund ta mbështesë gjithashtu kryetarin e bashkisë në komunikimin e qartë se si është marrë në konsideratë kontributi i qytetarëve, duke përforcuar kështu besimin dhe llogaridhënien.

Njësitë Administrative: Njësitë administrative luajnë një rol kyç në informimin e komuniteteve, mobilizimin e pjesëmarrjes dhe identifikimin e grupeve të nën-përfaqësuar, duke vepruar si ura lidhëse ndërmjet bashkisë dhe qytetarëve.

Qytetarët dhe Grupet e Komunitetit: Qytetarët, grupet e komunitetit dhe organizatat informale janë përfituesit dhe pjesëmarrësit kryesorë të kësaj Pakete Mjetesh. Ajo synon të krijojë mundësi më të qarta, më të aksesueshme dhe më efektive për përfshirjen e tyre në vendimmarrjen lokale.

Donatorët dhe Partnerët e Zhvillimit: Donatorët dhe partnerët ndërkombëtarë mund ta përdorin Paketën e Mjeteve si një kornizë të përbashkët referimi për të harmonizuar mbështetjen e tyre me procedurat dhe prioritetet e Bashkisë së Elbasanit, duke shmangur qasjet e fragmentuara të bazuara në projekte.

Organizatat e shoqërisë civile (OSHC), donatorët ndërkombëtarë dhe aktorë të tjerë jo-shtetërorë: këta aktorë nuk kanë një detyrim ligjor ose mandat për të organizuar procese të pjesëmarrjes publike në nivel bashkie. Megjithatë, Raporti i Vlerësimit të projektit CEJ i identifikon ata si partnerë të rëndësishëm mbështetës dhe mundësues në forcimin e cilësisë së pjesëmarrjes. OSHC dhe aktorë të tjerë jo-shtetërorë kontribuojnë përmes shtrirjes së aktiviteteve, lehtësimit, ndërgjegjësimit dhe angazhimit të grupeve që përndryshe mund të mos përfaqësoheshin sa duhet, ndërsa donatorët ndërkombëtarë dhe partnerët e zhvillimit mbështesin pjesëmarrjen përmes ndërtimit të kapaciteteve, pilotimit të mjeteve, asistencës teknike dhe kërkesave të bazuara në projekte që lidhen me transparencën dhe pjesëmarrjen. Ky komplet mjetesh ofron një kornizë të përbashkët referimi për të ndihmuar të gjithë këta aktorë të kuptojnë se si janë strukturuar proceset e pjesëmarrjes publike në Elbasan, kur zhvillohet pjesëmarrja dhe si mund të kontribuojnë në mënyrë efektive. Ai gjithashtu mbështet donatorët në përafrimin e kërkesave të pjesëmarrjes brenda projekteve të tyre të mbështetura me procedurat ekzistuese bashkiake, duke siguruar koherencë dhe konsistencë me standardet e Bashkimit Evropian. Në këtë mënyrë, Bashkia shmang modelet e fragmentuara të bazuara në projekte dhe në vend të kësaj zbaton një proces pjesëmarrës të unifikuar, të koordinuar mirë dhe të strukturuar në të gjitha iniciativat.

Si mund të përdoret ky komplet mjetesh ?

Kjo Paketë Mjetesh PP është hartuar si një burim praktik, jo si një manual përshkrues. Përdoruesit inkurajohen të konsultojnë seksionet më të rëndësishme për rolin e tyre dhe procesin specifik të pjesëmarrjes publike në të cilin janë të përfshirë. Paketa mund të përdoret për:

- o planifikim dhe organizim të komponentit të pjesëmarrjes publike të proceseve të planifikimit lokal,
- o mbështetje dhe përmirësim në pjesëmarrjen e publikut në procedurat e VNM-së, në koordinim me ARM-në,
- o forcim të qëndrueshmërisë në të gjitha praktikatat e pjesëmarrjes të lidhura me programet e transparencës, buxhetimin pjesëmarrës dhe iniciativat e mbështetura nga donatorët,
- o sqarim të roleve dhe pritshmërive midis aktorëve bashkiakë, partnerëve dhe organizatave mbështetëse.

Ky komplet mjetesh nuk prezanton detyrime ose përgjegjësi të reja vendimmarrëse. Qëllimi i tij është të ndihmojë të gjithë aktorët e përfshirë në pjesëmarrjen publike në Elbasan të punojnë në mënyrë më koherente, të komunikojnë më qartë dhe të kontribuojnë në mënyrë më efektive, në përputhje me gjetjet e Raportit të Vlerësimit të Projektit CEJ, kërkesat kombëtare dhe angazhimet e Shqipërisë për integrimin evropian.

Çfarë e udhëzon këtë Paketë Mjetesh PP – Korniza ligjore dhe e politikave

Pjesëmarrja publike në qeverisjen vendore në Elbasan udhëhiqet nga rregulloret vendore, ligjet kombëtare, angazhimet ndërkombëtare dhe kornizat përkatëse të politikave që përcaktojnë të drejtat e qytetarëve për t'u informuar, konsultuar dhe përfshirë në vendimet që ndikojnë në mjedisin dhe zhvillimin e tyre vendor. Për më tepër, pjesëmarrja publike është një kërkesë e fortë sipas marrëveshjes së Bashkimit Evropian për mjedisin dhe ndryshimet klimatike, e cila mbulohet nga Kapitulli 27. Forcimi i proceseve të pjesëmarrjes në bashki kontribuon në përafrimin me pritjet e BE-së për transparencën, llogaridhënien dhe qeverisjen mjedisore. Kjo Paketë ndërtohet mbi këto korniza ekzistuese dhe synon të mbështesë zbatimin e tyre në një mënyrë më praktike, të qëndrueshme dhe efektive.

Baza ligjore shqiptare

Kushtetuta e Republikës së Shqipërisë : Nenet 56 dhe 59 garantojnë të drejtën për informacion mjedisor dhe kërkojnë që Shteti të mbrojë ekuilibrin ekologjik dhe të promovojë zhvillimin e qëndrueshëm.

Konventat ndërkombëtare të ratifikuara nga Shqipëria :

- Konventa e Aarhusit (e ratifikuar me Ligjin Nr. 8672/2000) - përcakton të drejtën e publikut për të pasur akses në informacionin mjedisor, për të marrë pjesë në vendimmarrjen mjedisore dhe për të siguruar drejtësi në çështjet mjedisore.
- Konventa Espoo (e ratifikuar nga Shqipëria në 1991) - kërkon Vlerësime të Ndikimit Mjedisor për

projektet me ndikime të mundshme ndërkufitare, duke nxitur transparencën dhe bashkëpunimin midis vendeve.

Legjislacioni kombëtar mjedisor dhe i pjesëmarrjes publike (*kryesisht i ndërtuar nga përafrimi me BE-në pas legjislacionit horizontal mjedisor*):

- Ligji nr. 139/2015 “Për Vetëqeverisjen Vendore” - përcakton përgjegjësitë e bashkive për të siguruar transparencën, konsultimin publik dhe angazhimin e qytetarëve në proceset e qeverisjes dhe vendimmarrjes vendore.
- Ligji nr. 10431/2011 “Për Mbrojtjen e Mjedisit” (i ndryshuar) - përcakton parimet kryesore të qeverisjes mjedisore, duke përfshirë zhvillimin e qëndrueshëm dhe mekanizmat e pjesëmarrjes së publikut.
- Ligji nr. 10440/2011 “Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis” - kërkon konsultim publik, dëgjime publike dhe akses në dokumentacion për projektet me ndikim të rëndësishëm mjedisor.
- Ligji nr. 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor” - kërkon vlerësim dhe konsultim për planet dhe programet, duke përfshirë planet lokale.
- Ligji nr. 119/2014 “Për të Drejtën e Informimit” - garanton aksesin publik në informacionin mjedisor dhe informacionin tjetër zyrtar të mbajtur nga institucionet publike.
- Ligji nr. 146/2014 “Për Njoftimin dhe Konsultimin Publik” - rregullon procedurat për konsultimin publik mbi projektligjet, strategjitë dhe dokumentet e politikave publike në nivel kombëtar dhe vendor.
- Ligji nr. 107/2014 “Për Planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit” - përcakton rregullat dhe procedurat për planifikimin, përdorimin dhe zhvillimin e territorit në nivel kombëtar e vendor.
- Ligji nr. 68/2017 “Për Financat e Vetëqeverisjes Vendore” - përcakton rregullat për financat, buxhetin dhe të ardhurat e njësisë të vetëqeverisjes vendore.
- Konventa e Aarhusit dhe Direktiva 2011/92/BE, e ndryshuar me Direktivën 2014/52/BE.

Praktikat bashkiake në Elbasan

Mekanizmat ekzistues të konsultimit publik në Bashkinë e Elbasanit përfshijnë mbledhjet e Këshillit Bashkiak, seancat dëgjimore publike, njoftimet zyrtare në faqen e bashkisë dhe konsultimet me grupet e interesit, të cilat janë tashmë pjesë e praktikave të punës së tyre për të siguruar transparencë dhe pjesëmarrje qytetare në vendimmarrje. Brenda kuadrit ligjor kombëtar dhe ndërkombëtar të përshkruar më sipër, Bashkia e Elbasanit ka përcaktuar përgjegjësitë për organizimin dhe lehtësimin e proceseve të pjesëmarrjes publike në nivel vendor.

Regullorja e përgjithshme e Këshillit Bashkiak të Elbasanit i referohet dhe udhëhiqet nga legjislacioni i mësipërm. Ai përcakton kërkesat procedurale për transparencën, raportimin dhe aksesin publik në vendimet e këshillit. Këshilli Bashkiak kërkohet të miratojë dhe të rishikojë çdo vit programin e transparencës, si dhe të përgatisë e publikojë një raport vjetor mbi transparencën në vendimmarrje. Ky raport duhet të përfshijë të dhëna mbi numrin e akteve të miratuara, rekomandimet e marra nga palët e interesuara, rekomandimet e pranuar ose të refuzuara dhe takimet e organizuara publikisht.

Programi i transparencës dhe Partneriteti për Qeverisje të Hapur (OGP), programi i transparencës i bashkisë së Elbasanit udhëhiqet nga ligji për të Drejtën e Informimit dhe zbatohet në mënyrë të njëpasnjëshme. Ai operacionalizon të gjitha detyrimet ligjore të mësipërme. Përmes Planit të Veprimit të PQH-së, Elbasani angazhohet, ndër të tjera, për: mekanizma të strukturuar të përfshirjes së komunitetit, platforma dialogu, siç janë mjetet e konsultimit online dhe forumet publike; dhe një forum transparence bashkiake për të koordinuar pjesëmarrjen dhe angazhimin.

Buxhetimi me pjesëmarrje u mundëson qytetarëve të angazhohen drejtpërdrejt në diskutime dhe priorizim të investimeve publike. Ky proces pasqyron detyrimet e pjesëmarrjes sipas Ligjit për Vetëqeverisjen Vendore dhe demonstroi se si konsultimi mund të organizohet në një mënyrë të parashikueshme dhe të decentralizuar. Përvoja e fituar përmes buxhetimit pjesëmarrës ofron mësim praktik për përmirësimin e pjesëmarrjes në procese të tjera, duke përfshirë planifikimin vendor dhe procedurat mjedisore.

Përgjegjësitë e VNM-së dhe VSM-së Sipas legjislacionit përkatës dhe specifik, bashkia mban role dhe përgjegjësi të ndryshme në lidhje me pjesëmarrjen e publikut në të dyja procedurat. Në Shqipëri,

bashkitë luajnë një rol kyç në procesin e Vlerësimit të Ndikimit Mjedisor (VNM) duke lehtësuar konsultimet publike, duke transmetuar dokumentacionin në Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit dhe duke monitoruar pajtueshmërinë me masat zbutëse gjatë zbatimit të projektit. Përgjegjësitë e tyre sigurojnë që shqetësimet lokale të integrohen në vendimmarrjen kombëtare dhe që standardet e qëndrueshmërisë të respektohen në nivel komuniteti. Ky rol është i lidhur drejtpërdrejt me angazhimet e Shqipërisë për anëtarësim në BE sipas Kapitullit 27 - Mjedisi dhe Ndryshimet Klimatike, konkretisht me pikën referuese për përputhshmërinë me Direktivën e BE-së për VNM-në (2011/92/BE, siç është ndryshuar në 2014/52/BE). Përfshirja efektive e publikut në vendimmarrje në nivel bashkie tregon kapacitetin e Shqipërisë për qeverisje mjedisore dhe pjesëmarrjen e publikut, të cilat të dyja janë pika referuese kritike në procesin e negociatave. Në proceset e VSM-së që lidhen me planet lokale, bashkia ka një rol udhëheqës. Ato janë ligjërisht përgjegjëse për përgatitjen e raporteve të VSM-së për planet lokale, kryerjen e konsultimeve publike, integrimin e masave mbrojtëse mjedisore në planifikim dhe koordinimin me Ministrinë e Mjedisit për miratim. Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM) është një kërkesë ligjore sipas Direktivës së BE-së 2001/42/KE, me të cilën Shqipëria duhet të përputhet si pjesë e Kapitullit 27 mbi Mjedisin dhe Ndryshimet Klimatike në procesin e anëtarësimit. Bashkitë luajnë një rol në vijën e parë duke hartuar dhe zbatuar plane lokale që përcaktojnë dhe orientojnë drejtpërdrejt përdorimin e tokës, infrastrukturën dhe zhvillimin e komunitetit. Integrimi i duhur i VSM-së tregon kapacitetin e Shqipërisë për qeverisje të shëndoshë mjedisore, një pikë referimi kyçe në negociatat me BE-në.

Tabela më poshtë ofron një pasqyrë krahasuese të VNM-së dhe VSM-së, duke u përqendruar posaçërisht në rolet institucionale dhe përgjegjësitë e pjesëmarrjes publike. Të kuptuarit e këtyre dallimeve është thelbësore për organizimin efektiv të pjesëmarrjes publike.

Tabela 1. Rolet institucionale dhe përgjegjësitë e pjesëmarrjes publike në VNM dhe VSM

Aspekti i punës	Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor (VNM)	Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM)
Cfarë lloj procesi i Vlerësimit Mjedisor zbatohet?	Individ projekte (<i>ndërtim, infrastrukturë, industriale aktivitetet etj.</i>)	Planet dhe programet (<i>planet hapësinore lokale, strategjitë sektoriale, etj.</i>)
Kush është autoriteti kryesor kompetent?	Agjencia Rajonale e Mjedisit (ARM)	Agjencia Kombëtare e Mjedisit (AKM)
Roli i bashkisë lokale?	Pjesëmarrja në fazat e shqyrtimit dhe përcaktimit të fushëveprimit të procesit të VNM-së, duke ndihmuar në përcaktimin nëse projektet lokale bien nën kërkesat e Ligjit Nr. 10440/2011 për VNM-në dhe duke ofruar të dhëna dhe kontekst thelbësor lokal për të mbështetur identifikimin dhe vlerësimin e ndikimeve të mundshme mjedisore. Mbështetja dhe lehtësimi i procesit në nivel lokal Të veprojnë si urë lidhëse midis zhvilluesve të projekteve dhe Ministrisë së Mjedisit: Agjencisë Kombëtare dhe/ose Rajonale të Mjedisit (AKM/REA), duke siguruar që shqetësimet lokale dhe perspektivat e komunitetit të pasqyrohen siç duhet.	Përgatitja dhe integrimi i VSM-së në planet dhe programet e tyre lokale, duke siguruar që konsideratat mjedisore të trajtohen herët në vendimet e planifikimit hapësinor dhe zhvillimit.

Aspekti i punës	Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor (VNM)	Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM)
Përgjegjësitë specifike të bashkisë vendore brenda procesit	Lehtëson njoftimin publik lokal. Lehtëson dëgjimin publik lokal. Siguron transparencë dhe akses publik në dokumentacion dhe procese. Mbështet komunikimin midis komuniteteve dhe ARM-së (<i>kur është e nevojshme</i>). Koordinoni ngushtë me autoritetet qendrore duke i transmetuar dokumentacionin e VNM-së ARM/AKM-së. Monitoron përputhshmërinë me masat zbutëse të identifikuar në VNM.	Fillimi i procesit të VSM-së së bashku me përgatitjen e planit. Përgatitja/autorizimi i Raportit të VSM-së. Organizimi i konsultimeve publike me komunitetet lokale, OSHC-të dhe palët e interesuara. duke siguruar që kontributi publik të dokumentohet dhe të pasqyrohet në raportin e VSM-së përpara dorëzimit. Integrojnë konsideratat mjedisore në dokumentet e tyre të planifikimit urban dhe hapësinor Ia paraqet raportin e VSM-së Ministrisë së Mjedisit për shqyrtim dhe miratim, pas së cilës Ministria lëshon një deklaratë mjedisore që konfirmon pajtueshmërinë me standardet kombëtare dhe të BE-së. Duhet të monitorojë zbatimin e masave mjedisore të identifikuar në Raportin e VSM-së dhe të sigurojë që veprimet zbutëse dhe të qëndrueshmërisë të kryhen gjatë ekzekutimit të planeve vendore lokale.
Niveli i përgjegjësisë	Mbështetje operationale	Përgjegjësia kryesore (për planet lokale vendore të Bashkisë)
Fokusi në pjesëmarrjen publike	Konsultim në nivel projekti	Konsultim i hershëm dhe strategjik gjatë fazës së planifikimit

Gjetjet e vlerësimit të Projektit CEJ si bazë

Raporti i Vlerësimit të Nevojave të Pjesëmarrjes Publike të CEJ-së për Bashkinë e Elbasanit (<https://www.expertisefrance.fr/sites/expertise/files/2026-03/cej-convergence-assessment-report-on-public-participation-needs-of-the-municipality-of-elbasan-albania.pdf>) ofron bazën analitike për këtë mjet. Gjetjet e tij identifikojnë si pikat e forta ashtu edhe boshllëqet në mënyrën se si pjesëmarrja publike është e organizuar aktualisht në Elbasan, duke përfshirë çështje që lidhen me procese të ndryshme, njoftimin në kohë, kompleksitetin teknik të informacionit, përfshirjen, ciklin e reagimeve etj. Në të njëjtën kohë, ai nxjerr në pah praktikën pozitive, veçanërisht nga buxheti i pjesëmarrës dhe iniciativat që lidhen me transparencën, si partneriteti i qeverisjes së hapur, të cilat mund të përshtaten dhe të zgjerohen. Ky mjet i përkthen këto gjetje në udhëzime praktike, duke siguruar që rekomandimet të jenë të bazuara në prova, realiste dhe drejtpërdrejt të rëndësishme për kontekstin bashkiak.

PJESA II. ZBATIMI PRAKTIK I PJESËMARRJES PUBLIKE NË BASHKINË ELBASAN

Pjesëmarrja publike në Elbasan zhvillohet brenda konteksteve specifike procedurale. Ky komplet mjetesh për qendrohet në forcimin e pjesëmarrjes në dy fusha kryesore: 1) planifikimin vendor dhe 2) vlerësimin e ndikimit mjedisor, duke ofruar dhe nxjerrë mësim praktik nga përvoja e buxhetimit me pjesëmarrje. Këto procese janë përzgjedhur pasi përfaqësojnë instrumentet më të rëndësishme të planifikimit, qeverisjes mjedisore dhe vendimmarrjes financiare në nivel vendor. Ato ndryshojnë në fushëveprim dhe strukturë ligjore, por ato ndajnë modele të përbashkëta pjesëmarrjeje. Të kuptuarit se si funksionon pjesëmarrja në secilën prej tyre është thelbësore për zbatimin e mjeteve të paraqitura në këtë komplet mjetesh, por në të njëjtën kohë, i mundëson përdoruesit dhe bashkisë të kuptojnë proceset pjesëmarrëse si një proces të unifikuar, një këndvështrim që i bën burimet bashkiake më efikase dhe efektive.

Pjesëmarrja publike në planifikimin vendor lokal

Planifikimi vendor përfaqëson disa nga proceset më të rëndësishme të politikave publike në nivel lokal. Ai përfshin përgatitjen dhe rishikimin e planit hapësinor vendor dhe dokumenteve të tjera strategjike bashkiake, planeve dhe programeve vendore të cilat zakonisht përcaktojnë përdorimin e tokës, zhvillimin e infrastrukturës, masat e mbrojtjes së mjedisit, rregulloret e zonimit dhe zhvillimin afatgjatë territorial dhe socio-ekonomik.

Pjesëmarrja publike gjatë planifikimit vendor lokal kërkohet sipas disa ligjeve, pjesa më e madhe e paketës legjislativë horizontale të Kapitullit 27. Më të rëndësishmet janë ligji për vetëqeverisjen vendore, ligji për njoftimin dhe konsultimin publik dhe ligji për vlerësimin strategjik mjedisor. Bazuar në strukturën e qeverisjes vendore dhe kompetencat bashkiake në Shqipëri, Elbasani zakonisht përgatit ose miraton lloje planesh dhe dokumentesh strategjike të cilat i nënshtrohen proceseve pjesëmarrëse të rregulluara ligjorisht. Për secilin prej këtyre dokumenteve, përgjegjësitë e pjesëmarrjes së secilës drejtori janë të njëjta bazuar në bazën ligjore të zbatueshme dhe rastin e planifikimit:

Tabela 2. Përgjegjësitë e pjesëmarrjes në planifikimin vendor lokal

Drejtoria	Llojet e dokumenteve	Baza ligjore	Procesi i konsultimit	Përgjegjësitë e pjesëmarrjes
Drejtoria e Planifikimit të Territorit dhe Zhvillimit Urban	- Plani Hapësinor Lokal - Plane të detajuara lokale - Planet e rigjenerimit ose rindërtimit urban - Rregulloret e ndërtimit dhe ndryshimet në zonim	Ligji Nr. 139/2015 “Për Vetëqeverisjen Vendore” Ligji Nr. 146/2014 “Për Njoftimin dhe Konsultimin Publik”	Konsultimi publik organizohet gjatë përgatitjes së draft-dokumenteve lokale, përpara finalizimit të tyre. Konsultimi publik në kuadër të VSM-së organizohet gjatë përgatitjes së: - Plani ose programi i projektligjit - Raporti i VSM-së Në të gjitha rastet, procesi i konsultimit rregullohet nga baza ligjore.	Bashkia është përgjegjëse për të siguruar transparencë dhe angazhimin e qytetarëve në të gjitha çështjet brenda kompetencave të saj. Në proceset e planeve vendore lokale, Bashkia: - Publikon projektaktin në Regjistrin Elektronik për Njoftim dhe Konsultim Publik. - Ofron informacion të qartë në lidhje me procesin e konsultimit dhe afatet e caktuara.
Drejtoria e Mjedisit dhe Shërbimeve Publike	- Planet Vendore të Veprimit Mjedisor - Planet e Menaxhimit të Mbeturinave - Programet e pastrimit publik dhe mbledhjes së mbeturinave - Planet e menaxhimit të hapësirave të gjelbra dhe pyjeve urbane - Masat e përmirësimit të cilësisë së ajrit ose mjedisit	Ligji nr. 119/2014, datë 18.09.2014, “Për të Drejtën e Informimit”. “Pjesëmarrja publike në VNM mbështetet në Ligjin nr. 10440/2011 'Për Vlerësimin e Ndikimit në Mjedis', Konventën e		

Drejtoria	Llojet e dokumenteve	Baza ligjore	Procesi i konsultimit	Përgjegjësitë e pjesëmarrjes
Drejtoria e Infrastrukturës dhe Punëve Publike	- Planet e transportit dhe lëvizshmërisë - Programet e investimeve në rrugë dhe infrastrukturë	Aarhusit dhe Direktivën 2011/92/BE, të ndryshuar me Direktivën 2014/52/BE. Kur planifikimi mund të ketë efekte të rëndësishme mjedisore, ai zbatohet në përputhje me Ligjin Nr. 91/2013 “Për Vlerësimin Strategjik Mjedisor (VSM)”.		- Lejoni një afat kohor të arsyeshëm për komentet publike - Organizoni takime publike kur është e përshtatshme - Pranon dhe shqyrton komentet me shkrim - Përgatit një përmbledhje që shpjegon se cilat komente janë marrë parasysh dhe si janë reflektuar në vendimmarrje, duke siguruar transparencë dhe llogaridhënie në procesin e konsultimit publik.
	- Planifikimi i furnizimit me ujë dhe kanalizimeve - Planet e ndriçimit publik dhe shërbimeve		- praktikat lokale pjesëmarrëse - Regjistri elektronik për konsultim publik	komente u pranuan ose u refuzuan dhe pse Në proceset e VSM-së a) Bashkia ka një rol udhëheqës: - Fillon procesin e VSM-së - Siguron përgatitjen e Raportit VSM - Organizon konsultime publike - Publikon dokumente draft - Mbledh dhe shqyrton komentet - Integroni konsideratat mjedisore në plan - Demonstron se si u trajtua kontributi i publikut b) Bashkia merr pjesë vetëm si institucion i konsultuar: - Lehtëson konsultimin në nivel lokal nëse kërkohet - Informon palët e interesuara lokale
Drejtoria e Zhvillimit Ekonomik dhe Turizmit	- Strategjia e Zhvillimit Ekonomik Lokal - Strategjia e Zhvillimit të Turizmit - Programet e zhvillimit të tregut dhe biznesit			
Drejtoria e Shërbimeve Sociale dhe Zhvillimit të Komunitetit	- Strategjitë e Përfshirjes Sociale - Planet e Veprimit për të Rinjtë - Planet për Barazi Gjinore - Programet e zhvillimit të komunitetit			
Drejtoria e Financave dhe Buxhetit	- Programi Buxhetor Afatmesëm - Buxheti Vjetor - Korniza e Buxhetimit me Pjesëmarrje			

Si rrjedhojë, forcimi i pjesëmarrjes në planifikimin vendor nuk është vetëm çështje e përputhshmërisë ligjore, por edhe një funksion qeverisës i lidhur drejtpërdrejt me qëndrueshmërinë mjedisore, besimin social dhe përafrimin e Shqipërisë me standardet e BE-së sipas Kapitullit 27. Një qasje koherente, e unifikuar dhe e organizuar mirë e pjesëmarrjes i lejon Elbasanit të kalojë nga konsultimi formal drejt një angazhimi më strategjik, të hershëm dhe me ndikim të qytetarëve në zhvillimin afatgjatë të qytetit.

Pjesëmarrja publike në Vlerësimin e Ndikimit Mjedisor (VNM)

Qëllimi i VNM-së është të sigurojë që konsideratat mjedisore dhe sociale të merren në konsideratë përpara miratimit të një projekti dhe që vendimmarrja të bazohet në informim të plotë dhe konsultim publik.

Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor (VNM) është një proces i kërkuar me ligj për projektet e planifikuara që mund të kenë efekte të rëndësishme në mjedis. Ai zbatohet për projektet e infrastrukturës, aktivitetet industriale, zhvillimet e ndërtimit, objektet energjetike dhe ndërhyrjet e tjera të përcaktuara sipas Vlerësimit të Ndikimit në Mjedis. VNM-ja perfundon me një raport specifik për projektin dhe përqendrohet në identifikimin, vlerësimin dhe zbutjen e ndikimeve mjedisore përpara se të merret një vendim përfundimtar.

Pjesëmarrja e publikut gjatë VNM-së është një pjesë integrale e procesit të VNM-së dhe duhet të ndodhë para vendimit përfundimtar për miratimin e projektit. Konsultimi duhet të sigurojë që komunitetet e prekura të kenë qasje në informacionin përkatës dhe një mundësi reale për të shprehur pikëpamjet e tyre. Procesi zakonisht përfshin njoftimin publik të projektit të propozuar, Raportit të VNM-së dhe dokumentacionit përkatës; Një periudhë të përcaktuar konsultimi për komente me shkrim dhe/ose organizimin e seancave dëgjimore publike ose takimeve konsultative (kur kërkohet); dhe shqyrtimin e kontributit të publikut para nxjerrjes së vendimit përfundimtar.

Kush e udhëheq procesin e VNM-së? Agjencia Rajonale e Mjedisit (ARM) është autoriteti kompetent përgjegjës për menaxhimin dhe miratimin e procesit të VNM-së. Bashkia nuk e udhëheq VNM-në, por luan një rol mbështetës dhe lehtësues në nivel vendor, duke siguruar që pjesëmarrja të jetë e arritshme dhe efektive. Bashkia është përgjegjëse për:

- Lehtësimi i aksesit publik në informacion në nivel lokal
- Mbështetja e organizimit të seancave dëgjimore publike brenda territorit të saj
- Informimi i komuniteteve të prekura rreth afateve kohore të konsultimit
- Sigurimi i hapësirës ose mbështetjes logjistike për takimet konsultative
- Duke vepruar si një urë komunikimi midis komunitetit dhe REA-s

Në praktikë, Bashkia shpesh bëhet pika e parë e kontaktit për qytetarët që kanë shqetësime në lidhje me një projekt. Për Elbasanin, ku projektet e infrastrukturës, industrisë dhe zhvillimit ndikojnë drejtpërdrejt në komunitetet, forcimi i pjesëmarrjes në VNM është si një përgjegjësi qeverisëse ashtu edhe një mundësi për ndërtimin e besimit.

Mësime të nxjerra nga përvoja e buxhetimit me pjesëmarrje

Buxhetimi Pjesëmarrës në Elbasan përfaqëson një nga shembujt më të strukturuar dhe të dukshëm të pjesëmarrjes publike në nivel vendor. Gjatë viteve të fundit, Buxhetimi me Pjesëmarrje ka zhvilluar praktika operative, mekanizma të shtrirjes së aktiviteteve dhe formate të angazhimit të komunitetit që ofrojnë mësim të vlefshme për procese të tjera të pjesëmarrjes, si planifikimi vendor dhe Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor. Prandaj, ky komplet mjetesh *promovon një model të të mësuarit dypalësh*, duke zbatuar një qasje dypalëshe:

- 1) Ne marrim nga strukturat operationale të buxhetimit pjesëmarrës, modelet e shtrirjes së aktiviteteve dhe praktikat e angazhimit të bazuara në komunitet, dhe
- 2) Ne japim reagime më të forta mbi buxhetimin pjesëmarrës, monitorimin dhe mjetet e përfshirjes.

Duke lidhur buxhetimin pjesëmarrës me proceset e planifikimit dhe VNM-së, Bashkia e Elbasanit mund të ecë drejt një sistemi më të unifikuar të pjesëmarrjes publike. *Kjo përmirëson efikasitetin, shmang dyfishimin e përpjekjeve dhe forcon të nxënit institucional nëpër departamente.* Në fund të fundit, pjesëmarrja nuk bëhet një grup procedurash të izoluar, por një praktikë e qëndrueshme bashkiake e ngulitur në kulturën e qeverisjes.

PJESA III. MODELI I PJESËMARRJES SË PUBLIKUT TË UNIFIKUAR NË BASHKINË E ELBASANIT

Pse një model i unifikuar?

Raporti i Vleresimit të Nevojave për Elbasanin i projektit CEJ tregoi se pjesëmarrja publike në Elbasan nuk ndodh në mënyrë të izoluar. Edhe pse planifikimi vendor, VNM-ja dhe Buxheti i Pjesëmarrës ndjekin procedura të ndryshme ligjore dhe përfshijnë autoritete të ndryshme kryesore, ato ndajnë aktorë, faza dhe sfida të ngjashme pjesëmarrjeje të përbashkëta. Në vend që t'i trajtojë këto procese si momente të ndara, ky set mjetesh miraton një model të unifikuar pjesëmarrjeje. Kjo qasje:

- Promovon qëndrueshmëri në të gjitha praktikat komunale
- Zvogëlon dyfishimin e përpjekjeve
- Forcon koordinimin midis departamenteve
- Sqaron rolet midis Bashkisë dhe Agjencisë Rajonale të Mjedisit
- Ndërton të nxënit institucional nëpër procese

Si rrjedhim, pjesëmarrja kuptohet si një funksion i vazhdueshëm qeverisjeje, jo si një aktivitet i izoluar.

Mekanizmi i pjesëmarrjes në Elbasan

Pjesëmarrja publike në vendimmarrjen mjedisore dhe lokale në Elbasan përfshin një rrjet aktorësh institucionalë dhe jo-institucionalë. Secili luan një rol të ndryshëm, por plotësues. Aktorët kryesorë dhe roli i tyre thelbësor paraqiten në tabelën më poshtë. Për qartësi dhe qëndrueshmëri vizuale, ikonat e mëposhtme përdoren për të përfaqësuar aktorët kryesorë në ekosistemin e pjesëmarrjes së Bashkisë së Elbasanit.

Tabela 3. Tabela e ekosistemit të pjesëmarrjes

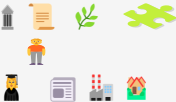
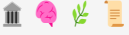
Simbole	Aktorët	Roli kryesor në pjesëmarrje
	Bashkia	Organizon, koordinon dhe zbaton proceset e pjesëmarrjes në të gjithë planifikimin, VNM-në (lehtësimin) dhe buxhetimin pjesëmarrës.
	Këshilli Bashkiak	Autoriteti vendimmarrës; siguron pajtueshmërinë me konsultimet dhe miraton aktet përfundimtare. Sekretariati i tij koordinon proceset e konsultimeve.
	Agjencia Rajonale e Mjedisit (ARM)	Udhëheq dhe menaxhon procedurat e VNM-së; shqyrton të dhënat dhe lëshon deklaratën mjedisore
	Njësitë administrative (duke përfshirë strukturat komunitare)	Mobilizoni komunitetet lokale; shpërndani informacion; mbështesni konsultimet e decentralizuara
	Organizatat e Shoqërisë Civile	Lehtësonjnë përhapjen e informacionit, moderoni diskutimet, monitoroni transparencën dhe llogaridhënien
	Qytetarët dhe komunitetet lokale	Ngrenë komente, shqetësime, votojnë (për buxhetimin pjesëmarrës), shprehin mendime për prioritetet lokale
	Strukturat rinore (Këshilli Rinor i Qytetit)	Përfaqësojnë interesat e të rinjve; kontribuojnë në ndërgjegjësimin mjedisor dhe inovacionin
	Gratë dhe grupet e cenueshme	Sigurojnë pjesëmarrjes së larmishme dhe të barabartë. Fokusi i rëndësishëm i përfshirjes;
	Media	Shpërndan informacion publik; rrit vizibilitetin; forcon transparencën dhe llogaridhënien
	Njësia e komunikimit Bashkiak	Publikon njoftime; menaxhon kanalet e informacionit; siguron dukshmërinë e konsultimeve
	Donatorët dhe partnerët e zhvillimit	Ofrojnë asistencë teknike, ndihmojnë në ngritje kapacitetsh nepermjet projekteve, dhe në përputhjen me standardet e BE-së
	Spektori privat / Zhvilluesit e projekteve	Ka rol informimi dhe pjesëmarrjeje në konsultime; jep kontribut teknik; duhet të nënshtroheni procedurave mjedisore
	Ekspertët dhe akademikët	Ofrojnë ekspertizë teknike; sqarojnë çështje komplekse mjedisore dhe planifikimi

Pjesëmarrja publike në Elbasan ndjek një sekuencë të strukturuar fazash që mbeten konsistente në të gjithë Planifikimin Vendor, Vlerësimin e Ndikimit Mjedisor (VNM) dhe Buxhetimin me Pjesëmarrje

(BP). Ndërsa autoriteti kryesor dhe kuadri ligjor mund të ndryshojnë në varësi të procesit, logjika operative e pjesëmarrjes mbetet e njëjtë: përgatitja, konsultimi, shqyrtimi, vendimi dhe ndjekja.

Tabela më poshtë paraqet këtë cikël të unifikuar pjesëmarrjeje, duke treguar veprimet kryesore në secilën fazë dhe aktorët e përfshirë zakonisht.

Tabela 4. Fazat e pjesëmarrjes së unifikuar

Faza	Veprimet kryesore	Aktorët kryesorë	Vlen për procesin
1. Përgatitja dhe njoftimi	- Hartimi i dokumenteve - Hartimi i palëve të interesuara - Analiza e grupeve vulnerabël; - Përcaktimi i metodave të konsultimit; - Hartimi i planit të komunikimit; - Caktimi i kalendarit të pjesëmarrjes. - Përgatitja e përmbledhjeve jo-teknike - Njoftim publik - Shtrirje e synuar		Planifikim / VNM / BP
2. Konsultimi dhe dialogu publik	- Takime ose seanca dëgjimore publike - Konsultime online - Fokus-grupe - Takime me grupet e cënueshme - Përdorimi i pyetësorëve - Konsultime në njësitë administrative - Periudha e komenteve me shkrim - Diskutime konsultative - Sqarime dhe prioritete		Planifikim / VNM / BP
3. Rishikimi dhe integrimi	- Rishikimi teknik i kontributeve/sugjerimeve/komenteve - Vlerësimi i fizibilitetit - Kontroll i përputhshmërisë mjedisore dhe ligjore - Rregullimi i propozimit		Planifikim / VNM / BP
4. Vendim dhe reagime	- Publikimi i matricës së përgjigjeve, ku tregohet se si janë trajtuar komentet e marra. - Shpjegimi i mënyrës së reflektimit të komenteve me transparencë mbi ndryshimet e bëra në dokumente. - Informimi i pjesëmarrësve duke komunikuar rezultatet dhe vendimevet tek qytetarët e përfshirë.		Planifikim / VNM / BP
5. Monitorimi dhe ndjekja e veprimeve pasuese	- Monitorimi i zbatimit të proceseve pjesëmarrëse - Anketa e kënaqësisë së qytetarëve - Monitorimi i pajtueshmërisë mjedisore - Vlerësimi dhe të nxëniti		BP / Planifikim / VNM (kur është e aplikueshme)

Ky model i unifikuar i pjesëmarrjes përforcon kuptimin se angazhimi publik në Elbasan nuk është një ngjarje e izoluar, por një funksion i vazhdueshëm qeverisjeje i ngulitur në proceset e planifikimit, vlerësimit mjedisor dhe buxhetimit. Duke sqaruar rolet dhe fazat, Bashkia forcon koordinimin, parashikueshmërinë dhe llogaridhënien në mënyrën se si organizohet dhe ndiqet pjesëmarrja. Seksioni tjetër e përkthen këtë model të strukturuar pjesëmarrjeje në mjete praktike dhe shabllone operationale të hartuara për të adresuar boshllëqet e identifikuara në Raportin e Vlerësimit të projektit CEJ, duke siguruar që pjesëmarrja publike të kalojë nga pajtueshmëria formale drejt një angazhimi kuptimplotë, gjithëpërfshirës dhe transparent.

PJESA IV. MJETE OPERACIONALE PËR PJESËMARRJE EFEKTIVE TË PUBLIKUT

Brenda projektit të Konvergencës së CEJ, është zhvilluar një sërë mjetesh për pjesëmarrjen publike për të forcuar Modelin e Unifikuar të Pjesëmarrjes për bashkitë, të strukturuar në katër faza:

- ✓ Faza 1 – Përgatitja dhe njoftimi i hershëm;
- ✓ Faza 2 – Konsultimi dhe dialogu publik;
- ✓ Faza 3 – Rishikimi, integrimi dhe reagimet;
- ✓ Faza 4 – Monitorimi dhe përmirësimi i vazhdueshëm.

Çdo mjet adreson drejtpërdrejt sfidat e identifikuara në Vlerësimin e Nevojave për Pjesëmarrje Publike të CEJ-së dhe rrit aksesin, përfshirjen, praktikën dhe llogaridhënien në proceset e pjesëmarrjes në Elbasan. Është e rëndësishme të theksohet se këto mjete e përkthejnë modelin e unifikuar në mekanizma praktikë që e përshtasin qeverisjen vendore me standardet e pranimit në BE sipas Kapitullit 27 - Mjedisi dhe Ndryshimet Klimatike, veçanërisht pajtueshmërinë me Direktivën VNM (2011/92/BE, e ndryshuar 2014/52/BE), Direktivën VSM (2001/42/KE), Direktivën për Qasje në Informacion (2003/4/KE) dhe Konventën e Aarhusit.

Mjetet janë hartuar rreth pesë parimeve udhëzuese:

- Ato duhet të jenë me kosto të ulët dhe realiste brenda kapaciteteve ekzistuese bashkiake;
- forcojnë koordinimin midis drejtorive;
- përmirësojnë përfshirjen dhe aksesueshmërinë;
- rrisin transparencën dhe llogaridhënien; dhe
- përafrojnë praktikën lokale me standardet e BE-së dhe të Aarhus-it.

Të organizuara sipas katër fazave të pjesëmarrjes, këto mjete mund të aplikohen në të gjithë planifikimin vendor, procedurat e VNM-së dhe Buxhetimin me Pjesëmarrje, me përshtatje në varësi të procesit specifik. Duke i institucionalizuar këto mjete, bashkitë demonstronjë gatishmërinë e tyre për të përmbushur standardet e BE-së mbi pjesëmarrjen e strukturuar publike, transparencën dhe angazhimin qytetar, të cilat janë kritike për progresin e Shqipërisë në negociatat e Kapitullit 27. Shabllone dhe formate të detajuara për secilin mjet janë dhënë në Shtojca.

Faza 1 - Përgatitja dhe njoftimi i hershëm

Pjesëmarrja efektive fillon përpara se të zhvillohet takimi publik. Përgatitja përcakton nëse pjesëmarrja është gjithëpërfshirëse, informuese dhe konstruktive, apo procedurale. Mjetet e propozuara të PP në këtë fazë sigurojnë që komunitetet të informohen herët për vendimet e ardhshme mjedisore. Njoftimi i hershëm ndërton besim, u jep qytetarëve kohë për t'u përgatitur dhe parandalon surprizat e minutës së fundit. Për bashkitë, kjo përmirëson planifikimin dhe ndarjen e burimeve. Nga një perspektivë e anëtarësimit në BE, kjo përputhet me Direktivën e VNM-së, Direktivën e VSM-së dhe Konventën e Aarhusit, të cilat kërkojnë qasje në kohë në informacion si një pikë referimi për pjesëmarrje kuptimplote. Mjetet e mëposhtme forcojnë parashikueshmërinë, transparencën dhe shtrirjen në Bashkinë e Elbasanit.

Mjeti 1 – Plani vjetor i konsultimit publik

Një Plan Vjetor i Konsultimit Publik i ofron bashkisë së Elbasanit një mënyrë të strukturuar për të planifikuar dhe koordinuar pjesëmarrjen e qytetarëve paraprakisht, duke forcuar si qeverisjen ashtu edhe transparencën. Duke përcaktuar një kalendar të qartë konsultimesh, bashkitë mund të ndajnë burimet në mënyrë më efektive, të shmangin proceset ad – hoc, të izoluara ose të nxituara dhe të sigurojnë që komunitetet dhe organizatat e shoqërisë civile të kenë mundësi të parashikueshme për t'u angazhuar. Kjo qasje proaktive tregon gjithashtu përgjegjshmëri, pasi qytetarët mund të shohin se kur dhe si do të përfshihen në vendimmarrje. Duke institucionalizuar konsultimin përmes një plani vjetor, bashkitë tregojnë se Shqipëria po ndërton kapacitetin e qeverisjes pjesëmarrëse të pritur nga BE-ja, i cili është një pikë referimi kritike për mbylljen e negociatave në Kapitullin 27.

Ky mjet prezanton një pasqyrë vjetore të konsultimeve të planifikuara në të gjitha proceset komunale. Duke publikuar një kalendar konsultimesh në fillim të vitit, komuna rrit parashikueshmërinë dhe u lejon palëve të interesuara të përgatiten paraprakisht. **Mjeti paraqitet në Shtojcën 1.** Plani vjetor i konsultimeve mbështet:

- Koordinim më i mirë ndërdrejtorial
- Ndërgjegjësimi i hershëm i palëve të interesuara
- Transparencë e përmirësuar ndaj qytetarëve dhe medias
- Përputhshmëria me angazhimet e programit të transparencës

Efekti i prituri i këtij mjeti:

- zvogëlon perceptimin e konsultimeve ad-hoc ose simbolike
- forcon besimin publik duke demonstruar planifikim dhe angazhim institucional për qeverisje të hapur
- përmirëson koordinimin e brendshëm
- mbështet përputhshmërinë me transparencën dhe angazhimet e OGP-së

📌 **Mjeti 2 – Plani i komunikimit me tre valë**

Një plan komunikimi me tre valë është i vlefshëm për bashkitë sepse siguron që informacioni në lidhje me konsultimet publike të arrijë tek qytetarët në mënyrë të qartë, të përsëritur dhe në kohën e duhur. Duke njoftuar herët, duke i kujtuar në mes të procesit dhe duke lëshuar një thirrje përfundimtare pak para konsultimit, bashkitë maksimizojnë pjesëmarrjen dhe zvogëlojnë rrezikun që komunitetet të humbasin mundësitë për t'u angazhuar. Përdorimi i kanaleve të shumëfishta - të tilla si mediat sociale, faqet e internetit të bashkive, njësitë administrative dhe strukturat e komunitetit - e bën procesin më gjithëpërfshirës dhe të arritshëm. Nga një perspektivë e anëtarësimit në BE, ky mjet mbështet drejtpërdrejt detyrimet e Shqipërisë sipas Kapitullit 27, veçanërisht standardet e lidhura me Direktivën e VNM-së, Direktivën e VSM-së dhe Konventën e Aarhusit. Këto korniza theksojnë transparencën, aksesin në kohë në informacion dhe pjesëmarrjen kuptimplote të publikut në vendimmarrjen mjedisore. Një plan i strukturuar komunikimi tregon se bashkitë jo vetëm që po përmbushin kërkesat ligjore, por edhe po ndërtojnë kapacitetin e qeverisjes pjesëmarrëse të prituri nga BE-ja, duke forcuar besueshmërinë e Shqipërisë në procesin e negociatave.

Ky mjet siguron që informacioni në lidhje me konsultimet publike të ndahet në tre faza: 1) një njoftim fillestar, 2) një përkujtesë dhe 3) një thirrje përfundimtare para konsultimit. Mjeti promovon komunikim të qartë, të përsëritur dhe të arritshëm përmes mediave sociale, faqes së internetit të bashkisë, njësite administrative dhe strukturave komunitare. **Mjeti paraqitet në Shtojcën 2.**

Plani i komunikimit me 3 valë mbështet:

- Njoftimi në kohë dhe i përsëritur i takimeve konsultative
- Përdorimi i kanaleve të shumëfishta të komunikimit (dixhital dhe të bazuara në komunitet)
- Shpjegim i qartë se për çfarë bëhet fjalë në konsultim dhe pse është i rëndësishëm
- Arritje më e gjerë publike

Efekti i prituri i këtij mjeti:

- Rrit pjesëmarrjen në proceset e konsultimit publik
- Minimizon përjashtimin nga pjesëmarrja e shkaktuar nga njoftimet e vonuara
- Rrit transparencën dhe dukshmërinë e vendimmarrjes vendore

🌟 **Mjeti 3 – Model Partneriteti / Memorandumi i Mirëkuptimit**

Një Model Partneriteti ose Memorandum Mirëkuptimi (MM) është shumë i dobishëm për një bashki sepse formalizon bashkëpunimin me organizatat e shoqërisë civile, grupet e komunitetit dhe palët e tjera të interesuara në procesin e vendimmarrjes mjedisore. Duke përcaktuar role, përgjegjësi dhe kanale komunikimi të qarta, bashkia forcon besimin dhe siguron që konsultimet publike të mos jenë vetëm simbolike, por vërtet pjesëmarrëse. Ky bashkëpunim i strukturuar përmirëson transparencën, i ndihmon komunitetet të ndiejnë pronësi mbi politikat lokale mjedisore dhe i bën rezultatet e konsultimeve më të besueshme. Duke miratuar memorandume mirëkuptimi, bashkitë demonstrojnë se po ndërtojnë partneritete të institucionalizuara me komunitetet, gjë që është një tregues kyç i përputhshmërisë me

standardet e BE-së dhe një sinjal i fortë i gatishmërisë për të përmbushur standardet e anëtarësimit.

Ky mjet ofron një kornizë të strukturuar për bashkëpunim me median, organizatat e shoqërisë civile, strukturat rinore dhe institucionet arsimore me qëllim forcimin e shtrirjes së aktiviteteve, përfshirjes dhe përmirësimit të koordinimit të konsultimeve publike. [Mjeti paraqitet në Shtojcën 3.](#)

Modeli i partneritetit mbështet:

- Bashkëpunim i formalizuar me aktorë të jashtëm për shtrirje të aktiviteteve
- Mobilizim i synuar i grupeve të marginalizuara dhe të cenueshme
- Pjesëmarrje e qartë e angazhimeve në promovimin e pjesëmarrjes
- Pronësia e përbashkët e proceseve pjesëmarrëse

Efekti i prituri i këtij mjeti:

- Zgjeron pjesëmarrjen dhe koordinimin përtej kanaleve institucionale
- Rrit përfshirjen dhe diversitetin e zërave
- Forcon besimin midis bashkisë dhe aktorëve të komunitetit
- Rrit besueshmërinë e konsultimeve

Në Francë, partneritetet me shkrim midis OSHC-ve dhe bashkive janë një praktikë e zakonshme. Këto shpesh formalizohen përmes asaj që njihet si një “Letër Angazhimi”, e cila luan një rol të ngjashëm me një Memorandum Mirëkuptimi. Disa OSHC kërkojnë një letër të tillë për të përcaktuar qartë rolet, përgjegjësitë dhe angazhimet e secilës palë gjatë bashkë-hartimit dhe lehtësimit të një procesi pjesëmarrës.

Bazuar në modelin francez të Letrës së Angazhimit, një letër partneriteti është ofruar si një mjet alternativ ndaj Memorandumit të Mirëkuptimit. Është hartuar dhe përshtatur për Bashkinë e Elbasanit dhe është dhënë [në Shtojcën E.](#)

Mjeti 4 – Model i planifikuesit të hapave të konsultimit

Një Planifikues i Hapave të Konsultimit është shumë i dobishëm për bashkitë sepse ofron një plan të qartë dhe të strukturuar për organizimin e pjesëmarrjes së publikut në vendimmarrjen mjedisore. Duke e ndarë procesin e konsultimit në faza të përcaktuara, të tilla si përgatitja, njoftimi, lehtësimi, dokumentimi dhe ndjekja, bashkia mund të planifikojë përpara, të ndajë përgjegjësitë dhe të shmangë boshllëqet ose vonesat. Kjo përmirëson efikasitetin, siguron që konsultimet të jenë të qëndrueshme në projekte të ndryshme dhe e bën procesin më transparent për qytetarët dhe organizatat e shoqërisë civile. Një Planifikues i Hapave të Konsultimit tregon se bashkitë po institucionalizojnë proceset pjesëmarrëse, gjë që është një pikë referimi kyçe për të demonstruar gatishmërinë e Shqipërisë për të përmbushur standardet e BE-së në qeverisjen mjedisore.

Ky mjet ofron një kornizë të strukturuar planifikimi të brendshëm për organizimin e konsultimeve publike. Ai përshkruan hapat para, gjatë dhe pas proceseve të konsultimit, duke siguruar që elementët logjistikë, të komunikimit, të dokumentimit dhe të koordinimit të përgatiten paraprakisht. [Mjeti paraqitet në Shtojcën 4.](#)

Planifikuesi i hapave të konsultimit mbështet:

- Renditje e qartë e veprimeve
- Koordinimi midis drejtorëve
- Përgatitja logjistike (mbërritja, koha, aksesueshmëria)
- Integrimi i hapave të njoftimit, lehtësimit dhe reagimit

Efekti i prituri i këtij mjeti:

- Zvogëlon boshllëqet dhe mospërputhjet procedurale
- Përmirësoni profesionalizmin dhe planifikimin
- Forcon koordinimin ndërdepartamental
- Përmirëson cilësinë e përgjithshme të proceseve të pjesëmarrjes

Mjeti 5 – Udhëzues operativ ndërdrejtorial për konsultime publike

Një udhëzues operacional ndërdrejtorial për konsultimet publike është i rëndësishëm sepse u ofron bashkive një kornizë të unifikuar se si drejtorët e ndryshëm duhet të koordinohen gjatë gjithë procesit të pjesëmarrjes. Megjithatë prezantohet gjatë fazës përgatitore, ai zbatohet në të gjitha fazat e planifikimit, njoftimit, lehtësimit, dokumentimit dhe ndjekjes, duke shërbyer si shtylla kurrizore e koordinimit të brendshëm. Kjo siguron që përgjegjësitë të përcaktohen qartë, komunikimi të jetë i qëndrueshëm dhe asnjë hap të mos anashkalohet. Duke institucionalizuar koordinimin e brendshëm përmes një udhëzuesi operacional, bashkitë demonstrojnë aftësinë e tyre për të menaxhuar në mënyrë efektive proceset komplekse pjesëmarrëse, gjë që është një pikë referimi kyçe për të treguar gatishmërinë e Shqipërisë për të përmbushur standardet e BE-së në vendimmarrjen mjedisore.

Edhe pse u prezantua në fazën përgatitore, *ky udhëzues operativ zbatohet në të gjitha fazat e pjesëmarrjes dhe shërben si shtylla kurrizore e koordinimit të brendshëm*.

Ky mjet ofron një kornizë koordinimi të brendshme që sqaron përgjegjësitë në të gjitha departamentet bashkiake para, gjatë dhe pas proceseve të konsultimit publik. Ai përcakton se kush udhëheq çdo hap, cilat njësi ofrojnë mbështetje, kur duhet të përfshihen aktorët e jashtëm (ARM-të, OSHC-të, media, njësitë administrative) dhe si ndahet informacioni për të siguruar qëndrueshmërinë e procedurave. [Mjeti paraqitet në Shtojcën 5.](#)

Udhëzuesi operativ ndërdrejtorial mbështet:

- Vizualizimi i përgjegjëseve në të gjitha njësitë bashkiake
- Koordinim në kohë midis departamenteve
- Përfshirje e strukturuar e aktorëve të jashtëm aty ku është e nevojshme
- Parandalimi i hapave proceduralë të humbur
- Shkëmbim i vazhdueshëm informacioni gjatë gjithë ciklit të konsultimit

Efekti i prituri i këtij mjeti:

- Zvogëlon boshllëqet e koordinimit, konfuzionin dhe dyfishimin e detyrave
- Forcon efikasitetin dhe profesionalizmin në organizimin e konsultimeve
- Përmirëson llogaridhënien brenda strukturave komunale
- Siguron qëndrueshmëri në të gjitha proceset e planifikimit, VNM-së dhe buxhetimit pjesëmarrës
- Rrit besueshmërinë dhe qëndrueshmërinë e qeverisjes pjesëmarrëse

 Shënim! Gjatë kësaj faze, vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet përgatitjes së [Përmbledhjes Jo-Teknike](#). Bashkia duhet të kërkojë qartë që të gjitha përmbledhjet jo-teknike të përdorin gjuhë të thjeshtë dhe të kuptueshme në mënyrë që dokumenti të kuptohet nga publiku i gjerë. Qëllimi i kësaj përmbledhjeje nuk është thjeshtimi i përmbajtjes së propozimit, por siguri që qytetarët të marrin informacion të qartë dhe kuptimplotë që mundëson pjesëmarrje të informuar dhe dialog konstruktiv.

Këshillë praktike për bashkinë: Para publikimit, ndani përmbledhjen jo-teknike me një person që nuk është i njohur me sektorin ose fushën teknike në fjalë. Kërkojuni atyre të vlerësojnë nëse dokumenti është i qartë, i kuptueshëm dhe pa fjalor teknik të panevojshëm. Bazuar në reagimet e tyre, kërkonit rishikime nga ekipi përgjegjës ose eksperti i jashtëm për të përmirësuar qartësinë dhe aksesueshmërinë.

Faza 2 – Konsultimi dhe dialogu publik

Konsultimi publik është zemra e procesit të pjesëmarrjes. Cilësia e dialogut dhe kontributeve gjatë kësaj faze përcakton cilësinë e politikave, planeve dhe vlerësimeve mjedisore të hartuara. Si pasojë, *ai përcakton cilësinë e vendimmarrjes dhe qeverisjes mjedisore*. Mjetet e sugjeruara lehtësojnë dialogun e hapur midis bashkive, zhvilluesve të projekteve dhe komuniteteve. Konsultimet e strukturuar, formularët e kontributit me shkrim dhe planet e komunikimit me tre valë e bëjnë pjesëmarrjen më gjithëpërfshirëse dhe të arritshme. Përfitimi është një legjitimitet më i fortë i vendimeve dhe një angazhim më i gjerë i qytetarëve. Në nivelin e BE-së, kjo mbështet pajtueshmërinë me Direktivën VSM dhe Direktivën për Qasje në Informacion, duke siguruar që zërat e publikut të dëgjohen dhe të integrohen në qeverisjen mjedisore. Këto korniza kërkojnë që bashkitë të garantojnë transparencë, qasje në kohë në informacion dhe pjesëmarrje kuptimplotë të publikut. Mjetet e mëposhtme forcojnë

aksesueshmërinë, përfshirjen dhe angazhimin e ekuilibruar gjatë konsultimeve.

Mjeti 6 – Formularë të shkruar për të dhëna (dixhitalë dhe të printueshëm)

Prania e formularëve të kontributit me shkrim në nivel bashkie është e rëndësishme sepse ato u ofrojnë qytetarëve dhe komuniteteve një mënyrë të strukturuar dhe të arritshme për të kontribuar në vendimmarrjen mjedisore. Këto formularë standardizojnë mënyrën e mbledhjes së reagimeve, duke e bërë më të lehtë për bashkitë të analizojnë, dokumentojnë dhe integrojnë kontributin publik në proceset e planifikimit. Ato gjithashtu ulin pengesat për pjesëmarrje duke ofruar formate të shumëfishta, duke siguruar përfshirje për ata me akses të kufizuar dixhital. Duke institucionalizuar mekanizmat e kontributit me shkrim, bashkitë demonstrojnë se ato mund të kapin dhe reflektojnë shqetësimet e komunitetit në një mënyrë transparente dhe të përgjegjshme, një pikë referimi thelbësore për të treguar gatishmërinë e Shqipërisë për të përmbushur standardet e BE-së në qeverisjen mjedisore pjesëmarrëse.

Ky mjet ofron një format të standardizuar për qytetarët që të paraqesin komente me shkrim gjatë një procesi të hapur konsultimi. Ai përfshin formularë dixhitalë (të integruar në faqen e internetit të bashkisë), si dhe versione të shtypshme (përmes njësive të administratës dhe strukturave komunitare) për qytetarët që për arsye të ndryshme nuk ndihen rehat ose nuk mund të përdorin platformat dixhitale. Ai nuk mbivendoset me regjistrin elektronik për pjesëmarrjen dhe njoftimin e publikut, por shërben si një alternativë shtesë për të siguruar përfshirjen. [Mjeti paraqitet në Shtojcën 6.](#)

Formulari i të dhënave me shkrim mbështet:

- Mundësi më të mëdha për qytetarët për të paraqitur komente
- Përfshirja e pjesëmarrësve që nuk mund të qëndrojnë në shtëpi, që punojnë, që jetojnë në zonat rurale dhe nga diaspora
- Dokumentimi i kontributit të qytetarëve
- Pjesëmarrja përtej pjesëmarrjes fizike në seancat dëgjimore publike

Efekti i prituri i këtij mjeti:

- Zgjeron kanalet e pjesëmarrjes përtej takimeve ballë për ballë
- Zvogëlon përjashtimin për shkak të barrierave logjistike ose teknologjike
- Përmirëson dokumentimin dhe organizimin e komenteve të marra
- Forcon drejtësinë dhe përfshirjen e proceseve të konsultimit

Mjeti 7 – Shënim shpjegues për regjistrin elektronik për njoftimet publike dhe konsultime

Ky mjet ofron informacion të qartë dhe të lehtë për t'u përdorur se si qytetarët mund të hyjnë dhe të përdorin platformën kombëtare të regjistrit elektronik për shqyrtimin e dokumenteve dhe dorëzimin e komenteve. [Mjeti paraqitet në Shtojcën 7.](#)

Shënimi shpjegues mbështet:

- Ndërgjegjësimi i qytetarëve për platformën kombëtare të konsultimit
- Udhëzime të qarta se si të qaseni në dokumentet e konsultimit
- Përdorimi i duhur i kanaleve zyrtare të dorëzimit të komenteve
- Pajtueshmëria ligjore dhe transparenca

Efekti i prituri i këtij mjeti:

- Rrit përdorimin e mekanizmave formalë të konsultimit
- Zvogëlon konfuzionin në dorëzimin e kontributit me shkrim
- Përmirëson aksesin në dokumentacionin e konsultimit
- Forcon transparencën institucionale dhe qartësinë procedurale

Mjeti 8 – Këshilla për moderim (për dëgjesa publike)

Ky mjet ofron udhëzime për ata që do të moderojnë dëgjësas publike dhe seancat e dialogut për të mbështetur mundësimin e lehtësimit neutral, mundësive të balancuara për pjesëmarrësit dhe një debati të respektueshëm. [Mjeti paraqitet në Shtojcën 8.](#)

Modeli i këshillave të moderimit mbështet:

- Mjedise diskutimi të sigurt dhe respektuese
- Pjesëmarrje e balancuar midis aktorëve të ndryshëm
- Parandalimi i dominimit nga zërat e kufizuar
- Politizim i reduktuar i konsultimeve

Efekti i prituri i këtij mjeti:

- Inkurajon pjesëmarrjen nga grupet hezituese, të turpshme dhe të nën-përfaqësuar
- Zvogëlon frikën dhe autocensurën në të folur
- Përmirëson cilësinë e përgjithshme të dialogut
- Forcon besueshmërinë e rezultateve të konsultimit

Një sugjerim është që moderatori të zgjidhet nga aktorë të paanshëm dhe neutralë, si akademia ose OSHC-të.

Ka disa momente thelbësore gjatë [fazës së konsultimit publik dhe dialogut](#). Duke marrë përvojë nga procesi i BE-së mbi Konsultimin Publik dhe Dialogun, ky Udhëzues sugjeron tre mjete të dedikuara duke iu referuar praktikave të mira franceze, që duhen marrë në konsideratë në nivel lokal:

A) përdorimi i takimeve online për të zgjeruar përfshirjen dhe për të arritur komunitete më të gjera dhe më të larmishme;

B) sigurimi i pjesëmarrjes aktive dhe kuptimplote të të rinjve, jo vetëm në vendimmarrjen mjedisore, por në të gjitha aspektet e çështjeve mjedisore;

C) zbatimin e një qasjeje të strukturuar për të parandaluar, menaxhuar dhe, kur është e mundur, zgjidhur konfliktet në një mënyrë të drejtë dhe transparente gjatë konsultimeve.

Për këto tre momente vendimtare, janë zhvilluar, projektuar dhe përshtatur tre mjete të dedikuara duke iu referuar modeleve dhe praktikave të mira franceze.

Mjetet janë dhënë në [Shtojcat përkatëse A dhe B](#).

Faza 3 – Mjetet e rishikimit, integritit dhe reagimeve

Pjesëmarrja publike nuk mbaron kur procesi i konsultimit dhe dëgjimi publik mbyllet. Faza e shqyrtimit dhe reagimeve është thelbësore për të siguruar që kontributi i qytetarëve vlerësohet siç duhet, integrohet në mënyrë transparente në dokumentin përfundimtar dhe u komunikohet qartë qytetarëve. Raporti i Vlerësimit të Nevojave të projektit CEJ në Elbasan identifikoi një hendek besimi të lidhur me dukshmërinë e kufizuar të mënyrës se si komentet publike merren në konsideratë dhe ndikojnë në vendimet përfundimtare. Si i tillë, forcimi i kësaj faze është thelbësor për të kaluar nga konsultimi formal drejt pjesëmarrjes kuptimplote. Mjetet PP të propozuara këtu i ndihmojnë bashkinë të shqyrtojë në mënyrë sistematike kontributin publik, të integrojë shqetësimet përkatëse në vendime dhe të ofrojë reagime për komunitetet gjatë fazës pas konsultimit. Kjo forcon llogaridhënien dhe u tregon qytetarëve se kontributet e tyre kanë rëndësi. Për bashkitë, zvogëlon konfliktin dhe rrit pranimin e vendimeve. Sa i përket anëtarësimit në BE, kjo fazë mbështet drejtpërdrejt standardet sipas Direktivës VNM dhe Konventës së Aarhusit, të cilat theksojnë transparencën dhe detyrimin për të shpjeguar se si kontributi publik ndikon në rezultatet përfundimtare.

Mjeti 9 – Modeli i mekanizmit të reagimeve

Mekanizmi i Reagimeve është jetik sepse siguron që pjesëmarrja e publikut në vendimmarrjen lokale mjedisore të jetë transparente dhe e përgjegjshme. Duke ofruar një mënyrë të strukturuar për bashkitë për të mbledhur, shqyrtuar dhe për t'iu përgjigjur kontributeve të qytetarëve, shablloni i propozuar shërben si një mjet që demonstroi se zërat e komunitetit merren vërtet në konsideratë dhe nuk injorohen. Ai forcon besimin, zvogëlon konfliktin dhe rrit legjitimitetin e vendimeve. Në praktikë, shablloni i transformon konsultimet në një proces dypalësh, duke e bërë pjesëmarrjen kuptimplotë dhe duke

përforcuar progresin e Shqipërisë sipas Kapitullit 27.

Ky mjet standardizon mënyrën se si shqyrtohen, kategorizohen dhe raportohen publikisht komentet e marra gjatë konsultimeve. Ai ofron një format të strukturuar që tregon: Komentet e marra, nëse komentit është reflektuar apo jo, si është integruar në vendimin përfundimtar dhe arsyetimin kur komentet nuk janë pranuar. Mekanizmi i reagimeve siguron që rezultatet e pjesëmarrjes të dokumentohen në një mënyrë transparente.

Mjeti është paraqitur në Shtojcën 9.

Mekanizmi i reagimit mbështet:

- Rishikimi sistematik i të gjitha komenteve të marra (me shkrim dhe me gojë)
- Dokumentacion i qartë i arsyetimit të vendimmarrjes
- Raportim transparent i të dhënave të pranuar dhe të papranuara
- Konsistencë në të gjitha proceset e VNM-së, planifikimit dhe buxhetimit pjesëmarrës
- Llogaridhënia institucionale ndaj qytetarëve

Efekti i prituri i këtij mjeti:

- Zvogëlon indiferencën ndaj konsultimit duke treguar se kontributi ka rëndësi
- Forcon besimin publik në vendimmarrjen komunale
- Përmirëson perceptimin e drejtësisë dhe transparencës
- Rrit besueshmërinë e procedurave mjedisore dhe të planifikimit
- Përputh praktikën komunale me standardet e BE-së për qeverisjen pjesëmarrëse

Përgjegjësia institucionale në këtë fazë është e rëndësishme. Për të siguruar efektivitetin, kjo fazë kërkon që drejtorët teknikë të shqyrtojnë dhe vlerësojnë komentet/propozimet. (jo në rastin e proceseve të VNM-së), verifikim ligjor ose procedural (kur kërkohet), përgatitjen e shpjegimeve të qarta publike dhe të sigurojë transparencë në vendimet përfundimtare.

Kjo fazë duhet të përfundojë me: 1) Publikimin e përmbledhjes së reagimeve, 2) Komunikimin e qartë të vendimeve përfundimtare dhe 3) Aksesueshmërinë në dokumentet përfundimtare.

Kjo fazë është gjithashtu strategjike e rëndësishme. Ajo e transformon pjesëmarrjen nga një ngjarje në një proces qeverisjeje të përgjegjshme. Kur qytetarët kuptojnë se si kontributet e tyre kanë ndikuar në vendime, ose pse propozime të caktuara nuk janë marrë në konsideratë, besimi institucional rritet ndjeshëm. Praktikë transparente të shqyrtimit dhe reagimeve janë veçanërisht të rëndësishme në çështjet mjedisore, ku vendimet mund të gjenerojnë ndjeshmëri publike ose debat politik. Shpjegimi i qartë zvogëlon dezinformimin, polarizimin dhe mosbesimin afatgjatë.

Faza 4 – Mjetet e monitorimit dhe përmirësimit të vazhdueshëm

Pjesëmarrja kuptimplote nuk arrihet përmes konsultimeve të izoluara, por përmes të mësuarit të vazhdueshëm dhe përshtatjes institucionale. Monitorimi dhe vlerësimi i lejojnë Bashkisë të vlerësojë nëse proceset e pjesëmarrjes janë gjithëpërfshirëse, të arritshme, transparente dhe efektive me kalimin e kohës. Mjetet e propozuara të PP këtu sigurojnë që bashkitë të ndjekin veprimet pas marrjes së vendimeve, duke monitoruar pajtueshmërinë me masat zbutëse dhe duke përmirësuar vazhdimisht praktikën e pjesëmarrjes. Kjo ndërton besim dhe qëndrueshmëri afatgjatë në qeverisje. Nga një perspektivë e anëtarësimit në BE, kjo tregon aftësinë e Shqipërisë për të zbatuar Direktivat e VNM-së dhe VSM-së përtej fazave të miratimit, duke përmbushur standardet mbi llogaridhënien e vazhdueshme dhe qeverisjen adaptive sipas Kapitullit 27 - Mjedisi dhe Ndryshimet Klimatike. Forcimi i kësaj faze siguron që pjesëmarrja të evoluojë nga pajtueshmëria procedurale drejt një kulture qeverisjeje të përgjegjshme. Mjetet e mëposhtme institucionalizojnë monitorimin, vlerësimin dhe përmirësimin e vazhdueshëm.

Mjeti 10 – Treguesit kryesorë kryesorë të performancës në pjesëmarrjen publike

Prezantimi i Treguesve Kyç të Performancës (KPI) për të monitoruar pjesëmarrjen publike është i rëndësishëm sepse e bënë procesin të matshëm, transparent dhe të orientuar drejt rezultateve. Duke ndjekur përfshirjen, cilësinë e dialogut dhe reagimin në të gjithë planifikimin, VNM-në dhe buxhetimin pjesëmarrës, bashkitë mund të identifikojnë boshllëqet, të përmirësojnë praktikën dhe të demonstrojnë

llogaridhënie. Kjo qasje e bazuar në prova jo vetëm që forcon qeverisjen vendore, por gjithashtu tregon pajtueshmëri me standardet e pranimit në BE sipas Kapitullit 27 dhe Konventës së Aarhusit, duke vërtetuar se zërat e qytetarëve janë të integruar në mënyrë kuptimplote në vendimmarrje .

Ky mjet prezanton një sërë treguesish të matshëm (Tregues Kyç të Performancës – KPI) për të monitoruar cilësinë dhe përfshirjen e proceseve të pjesëmarrjes në të gjithë planifikimin, VNM-në dhe buxhetimin pjesëmarrës. [Mjeti paraqitet në Shtojcën 10.](#)

KPI- të përqendrohuni në fusha të tilla si:

- Numri i konsultimeve të organizuara çdo vit
- Numri i pjesëmarrësve për konsultim
- Balanca gjinore dhe përfaqësimi gjeografik
- Numri i komenteve me shkrim të marra
- Përqindja e komenteve të pasqyruara në vendimet përfundimtare
- Përdorimi i formateve hibride ose alternative të pjesëmarrjes

KPI- të kryesore të pjesëmarrjes mbështetje:

- Vlerësimi i bazuar në prova të praktikave të pjesëmarrjes
- Monitorimi i përfshirjes dhe aksesueshmërisë
- Ndjekja e konsistencës dhe frekuencës së konsultimeve
- Përputhshmëria me angazhimet për transparencë dhe qeverisje

Efekti i prituri i këtij mjeti:

- Mundëson përmirësime të vazhdueshme
- Forcon llogaridhënien dhe transparencën
- Mundëson përshtatje të bazuara në të dhëna për praktikën e pjesëmarrjes
- Mbështet raportimin brenda kornizave të integritetit në BE dhe qeverisjes mjedisore
- Rrit besueshmërinë afatgjatë të përpjekjeve të angazhimit vendor lokal

Kjo fazë është strategjike dhe rëndësishme sepse e transformon pjesëmarrjen në një sistem mësimor. Duke matur përfshirjen, duke ndjekur rezultatet dhe duke dëgjuar reagimet e qytetarëve, Bashkia forcon qeverisjen adaptive dhe demonstroi angazhim afatgjatë për vendimmarrje transparente. Në kontekstin e qeverisjes mjedisore dhe harmonizimit me BE-në, monitorimi sistematik përforcon pajtueshmërinë me parimet e aksesit në informacion, pjesëmarrjes publike dhe llogaridhënies. Ai siguron që pjesëmarrja jo vetëm të jetë e organizuar, por edhe të përmirësohet vazhdimisht.

Mjete të të mesuarit gjithëpërfshirës e ndërsektoriale

Përveç mjeteve të hartuara për faza specifike dhe hapa operative të procesit pjesëmarrës, ky seksion paraqet mjete mësimore ndërsektoriale. Këto mjete nuk kufizohen vetëm në një fazë të vetme, por ofrojnë modele praktike, shembuj të bazuar në raste dhe frymëzim metodologjik të nxjerrë nga praktikën e mira franceze dhe evropiane. Ato mund të mbështesin bashkitë gjatë gjithë ciklit të plotë të pjesëmarrjes dhe përfshijnë:

- Një Asamble Qytetarësh, e cila është një proces demokratik deliberativ ku një grup i larmishëm qytetarësh të zgjedhur rastësisht mbledhen së bashku për të mesuar, diskutuar dhe zhvilluar rekomandime të zbatueshme mbi një çështje specifike. Ndryshe nga konsultimet tradicionale publike, asamblatë e qytetarëve janë përfaqësuese, deliberative dhe kanë një ndikim të drejtpërdrejtë në vendimmarrje. Ato janë të dobishme kur bashkitë janë të gatshme të zbatojnë një politikë më të gjerë të pjesëmarrjes publike për një vit ose më shumë.
- Studimi i Rastit të Praktikës më të Mirë: Pjesëmarrja Ndërkufitare për Peizazhe Rezistente ndaj Zjarreve në Natyrë. Studimi i Rastit Gata- Malcata paraqet një studim rasti evropian si një shembull të praktikës më të mirë të qeverisjes pjesëmarrëse për peizazhe rezistente ndaj zjarreve në natyrë. Ai ilustron se si pjesëmarrja publike mund të mbështesë bashkëpunimin përtej kufijve administrativë dhe territorialë, veçanërisht për sfidat komplekse mjedisore siç janë parandalimi i zjarreve në natyrë, menaxhimi i peizazhit dhe qëndrueshmëria ndaj klimës.

Këto mjete mësimore ndërsektoriale, të nxjerra nga modelet franceze dhe evropiane, janë dhënë

përkatësisht në Shtojcën D dhe Shtojcën F.

Konsideratat kryesore për gjininë dhe grupet e cënueshme/të marginalizuara

Paketa e Mjeteve PP tashmë i njeh gratë dhe grupet vulnerabël si një kategori thelbësore pjesëmarrjeje brenda ekosistemit të pjesëmarrjes, por këto konsiderata mund të bëhen më të qarta dhe funksionale:

a) Pengesa strukturore ndaj pjesëmarrjes

- Gratë, komunitetet rome/egjiptiane, personat me aftësi të kufizuara, të moshuarit, familjet me të ardhura të ulëta dhe popullatat rurale shpesh përballen me:
 - Qasje e kufizuar në informacion (ndarje dixhitale, boshllëqe në shkrim-lexim)
 - Kufizime kohore (përgjegjësi kujdesi, punë informale)
 - Kufizimet e lëvizshmërisë (distanca, kostot e transportit)
 - Barrierat sociale/kulturore (mungesa e vetëbesimit, normat e përjashtimit)
- Gjuha teknike në dokumentet e VNM-së/planifikimit përjashton në mënyrë disproporcionale grupet jo-ekspertë

b) Dinamika e pabarabartë e fuqisë

- Seancat dëgjimore publike mund të dominohen nga:
 - Pjesëmarrës meshkuj
 - Palët e interesuara të arsimuara/urbane
 - Grupet e organizuara të interesit
- Grupet e cënueshme mund të vetëcensurohen ose të ndiejnë se kontributi i tyre nuk vlerësohet.

c) Rreziku i “përfshirjes formale, përjashtimit real”

- Edhe kur konsultimet janë të hapura, pjesëmarrja mund të mbetet:
 - Simbolike më tepër sesa me ndikim
 - Pasiv (pjesëmarrje pa zë)
 - Jo përfaqësues i komuniteteve të prekura

d) Ndërthurja

- Dobësia shpesh mbivendoset: Shembull: gra rurale, persona të moshuar me aftësi të kufizuara, të rinj romë
- Qasjet e pjesëmarrjes duhet të shmangin synimin “një madhësi i përshtatet të gjithëve”.

Paketa zbaton parimet ndërsektoriale të mësipërme në lidhje me përfshirjen e grave dhe grupeve të cënueshme dhe të marginalizuara në vendimmarrjen mjedisore.

PJESA V. INSTITUCIONALIZIMI DHE QËNDRUESHMËRIA

Mjetet pjesëmarrëse të propozuara do të forcojnë ndjeshëm cilësinë, përfshirjen dhe transparencën e pjesëmarrjes publike në Bashkinë e Elbasanit duke e shndërruar konsultimin në një proces të strukturuar dhe të orientuar drejt rezultateve. Ato sigurojnë që qytetarët të informohen herët, të kenë kanale të arritshme për të dhënë kontributin e tyre dhe të marrin reagime të qarta se si kontributet e tyre formësojnë vendimet. Duke standardizuar praktikën në të gjithë planifikimin, VNM-në dhe buxhetimin pjesëmarrës, mjetet zvogëlojnë boshllëqet, përmirësojnë llogaridhënien dhe nxisin besimin midis bashkisë dhe komuniteteve të saj. Është e rëndësishme të theksohet se ato e përafrojnë qeverisjen vendore me standardet e pranimi në BE sipas Kapitullit 27 dhe Konventës së Aarhusit, duke demonstruar gatishmërinë e Elbasanit për të përmbushur standardet e BE-së për vendimmarrje kuptimplote, transparente dhe gjithëpërfshirëse mjedisore. Megjithatë, efektiviteti i tyre varet nga zbatimi i vazhdueshëm institucional dhe angazhimi afatgjatë.

Ky seksion përshkruan se si Bashkia mund ta përfshijë kornizën e pjesëmarrjes brenda strukturave të saj qeverisëse për të siguruar qëndrueshmëri, llogaridhënie dhe përmirësim të vazhdueshëm.

Pronësia dhe përgjegjësia institucionale

Pronësia dhe përgjegjësia institucionale nga Bashkia e Elbasanit është thelbësore sepse siguron që mjetet dhe proceset pjesëmarrëse të mos trajtohen si rezultate të përkohshme të projektit, por të përfshihen në kuadrin qeverisës të bashkisë. Kur bashkia merr përgjegjësi të qartë, ajo garanton vazhdimësinë, llogaridhënien dhe qëndrueshmërinë e praktikave të pjesëmarrjes publike në vendimmarrjen mjedisore. Kjo pronësi forcon besimin me qytetarët, përmirëson koordinimin midis drejtorive dhe demonstroi pajtueshmërinë me standardet e pranimi në BE sipas Kapitullit 27 dhe Konventës së Aarhusit, duke treguar se Elbasani është i aftë të menaxhojë procese pjesëmarrjeje transparente, gjithëpërfshirëse dhe të përgjegjshme në nivel vendor.

Pjesëmarrja publike në Bashkinë e Elbasanit nuk trajtohet si një detyrë e një drejtorie të vetme ose e sekretariatit të këshillit bashkiak, por si një funksion qeverisjeje ndërsektorial dhe shumëaktor, të cilin Bashkia e ka integruar në mënyrë të qëndrueshme në praktikën e saj. Përgjegjësia kryesore për zbatimin e tij është e ndarë dhe bashkëpunuese ndërmjet:

- **Kryetari të bashkisë dhe sekretarit të përgjithshëm**, të cilët sigurojnë angazhimin politik dhe administrativ;
- **Drejtorëve teknikë përkatës**, që udhëheqin proceset e konsultimit dhe përmbajtjen brenda sektorëve të tyre;
- **Sekretariatit të këshillit bashkiak**, që garanton koordinimin, shpërndarjen në kohë të informacionit dhe dokumentacionin mbështetës;
- **Njësi administrative dhe strukturave komunitare**, që lehtësojnë shtrirjen në nivel lagjeje dhe fshati;
- **Departamenteve të tjera bashkiake**, të cilat kontribuojnë përmes bashkëpunimit ndërsektorial;
- **Aktorëve të jashtëm**, si shoqëria civile, grupet e interesit dhe partnerët ndërkombëtarë, me të cilët Bashkia ka ndërtuar një traditë bashkëpunimi për transparencë dhe përfshirje gjithëpërfshirëse.

Këshilli Bashkiak luan një rol mbikëqyrës në sigurimin e respektimit të detyrimeve të konsultimit dhe ruajtjen e standardeve të transparencës. Qartësia institucionale e roleve forcon llogaridhënien dhe zvogëlon mospërputhjet procedurale.

Integrimi në procedurat e vendimmarrjes vendore

Integrimi i mjeteve pjesëmarrëse në procedurat bashkiake të Elbasanit është thelbësor sepse përfshin transparencën, përfshirjen dhe llogaridhënien drejtpërdrejt në funksionimin e përditshëm të qeverisjes vendore. Kur këto mjete bëhen pjesë e procedurave standarde, angazhimi qytetar nuk është më ad - hoc ose i bazuar në projekte, por një praktikë e qëndrueshme që forcon besimin dhe legjitimitetin në vendimmarrjen mjedisore. Institucionalizimi i pjesëmarrjes siguron gjithashtu vazhdimësi në të gjitha ciklet politike, përmirëson koordinimin midis drejtorëve bashkiakë dhe demonstroi pajtueshmërinë me standardet e pranimi në BE sipas Kapitullit 27 dhe Konventës së Aarhusit, duke e pozicionuar Elbasanin si një model për përfshirje të strukturuar dhe kuptimplote të publikut.

Që Paketa e Mjeteve PP të jetë i qëndrueshëm, mjetet e tij duhet të integrohen në praktikat ekzistuese komunale në vend që të trajtohen si instrumente të veçanta të bazuara në projekte. Integrimi përfshin:

- Lidhja e planit vjetor të konsultimit publik me planin vjetor të punës së bashkisë;
- Përfshirja e “matricës së përgjegjësive” së pjesëmarrjes publike në procedurat e brendshme administrative;
- Përshtatja e mekanizmit të reagimeve me praktikat zyrtare të publikimit të vendimeve;
- KPI-ve të pjesëmarrjes në ciklet e raportimit të brendshëm;
- Zbatimi sistematik i përmbledhjeve jo-teknike në procedurat e VNM-së dhe planifikimit.

Duke i përfshirë këto mjete në operacionet rutinë, bashkia siguron vazhdimësi përtej anëtarëve individualë të stafit ose projekteve të jashtme.

Ndërtimi i kapaciteteve dhe të mësuarit e vazhdueshëm

Ndërtimi i kapaciteteve dhe i të mësuarit të vazhdueshëm në procedurat bashkiake të Elbasanit është thelbësor për të siguruar qëndrueshmërinë e praktikave pjesëmarrëse. Kur stafi dhe institucionet i forcojnë vazhdimisht aftësitë dhe njohuritë e tyre, bashkia mund të mbajë procese vendimmarrëse me cilësi të lartë, gjithëpërfshirëse dhe transparente përtej jetëgjatësisë së projekteve individuale. Përfshirja e mekanizmave të të mësuarit përmirëson gjithashtu koordinimin midis departamenteve, nxit inovacionin dhe siguron që mjetet pjesëmarrëse të aplikohen vazhdimisht. Forcimi i pjesëmarrjes kërkon zhvillim të vazhdueshëm të kapaciteteve. Stafi bashkiak i përfshirë në proceset e konsultimit duhet të jetë i njohur me:

- Standardet e komunikimit për qeverisjen pjesëmarrëse dhe kuptimin e duhur të kërkesave ligjore;
- Teknikat e lehtësimit dhe moderimit;
- Praktikrat e dokumentimit dhe raportimit;
- Përdorimi i treguesve të monitorimit dhe mjeteve të anketimit.

Duhet të kryhen rishikime periodike të brendshme të praktikave të pjesëmarrjes, duke përdorur KPI-të dhe gjetjet e anketave për të identifikuar fushat për përmirësim. Mësimet e nxjerra duhet të informojnë përditësimet e planit vjetor të konsultimit publik dhe procedurave të konsultimit. Mësimi i vazhdueshëm siguron që pjesëmarrja të evoluojë në përgjigje të nevojave të qytetarëve dhe përvojës institucionale.

Përputhja me standardet kombëtare dhe evropiane

Kjo Paketë Mjeteve PP përforcon parimet e përcaktuara sipas legjislacionit kombëtar dhe angazhimeve ndërkombëtare në lidhje me aksesin në informacion, pjesëmarrjen publike dhe qeverisjen mjedisore. Në veçanti, korniza përputhet me:

- Parimet e transparencës dhe llogaridhënies në qeverisjen vendore;
- Kërkesat për konsultim publik sipas legjislacionit të planifikimit dhe mjedisit;
- Standardet e promovuara sipas Konventës së Aarhusit;
- Pritjet e qeverisjes brenda procesit të integritetit evropian, veçanërisht në fushën e qeverisjes mjedisore dhe demokratike. Konsideratat e standardeve përkatëse të pranimit në BE për proceset pjesëmarrëse në vendimmarrjen lokale mjedisore në Shqipëri, të cilat bien nën Kapitullin 27 - Mjedisi dhe Ndryshimet Klimatike. Ato janë të lidhura me përputhshmërinë me Direktivën e BE-së për Vlerësimin e Ndikimit Mjedisor (VNM) (2011/92/BE, e ndryshuar nga 2014/52/BE) dhe Direktivën për Vlerësimin Strategjik Mjedisor (VSM) (2001/42/KE), të cilat kërkojnë pjesëmarrje të fortë publike, transparencë dhe akses në informacion.
- Standardet e Kapitullit 27 kërkojnë në mënyrë të qartë që Shqipëria të demonstrojë se proceset pjesëmarrëse funksionojnë në nivel lokal, jo vetëm në nivel qendror.

Duke përfshirë një pjesëmarrje të strukturuar dhe transparente, bashkia e Elbasanit forcon kontributin e saj në reformat më të gjera të qeverisjes dhe në harmonizimin evropian. Në një perspektivë më të përgjithshme, bashkitë janë institucionet e vijës së parë ku qytetarët bashkëveprojnë me vendimmarrjen mjedisore, duke e bërë rolin e tyre kritik për pajtueshmërinë. Zbatimi i duhur i seancave dëgjimore publike, transparencës dhe monitorimit tregon kapacitetin e Shqipërisë për qeverisje mjedisore, i cili është një kusht kyç për mbylljen e negociatave në Kapitullin 27. Këto standarde lidhen gjithashtu me parimet më të gjera të BE-së për qeverisjen e mirë, sundimin e ligjit dhe pjesëmarrjen demokratike, duke përforcuar gatishmërinë e Shqipërisë për anëtarësim.

Tabela 5. Standardet sipas Kapitullit 27 të Acquis të BE-së

Zona e referencës	Direktiva/Kërkesa e BE-së	Rëndësia për Bashkitë në Shqipëri
Vlerësimi i Ndikimit Mjedisor (VNM)	Direktiva 2011/92/BE (e ndryshuar nga 2014/52/BE)	Bashkitë duhet të lehtësojnë konsultimet publike, të sigurojnë kontributin e komunitetit dhe të ofrojnë qasje në raportet e VNM-së për projektet lokale.
Vlerësimi Strategjik Mjedisor (VSM)	Direktiva 2001/42/KE	Bashkitë e integrojnë VSM-në në planet hapësinore dhe rregullatore lokale, organizojnë seanca dëgjimore dhe ia transmetojnë raportet Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit.
Qasja në Informacionin Mjedisor	Direktiva 2003/4/KE	Kërkon që bashkitë të garantojnë aksesin publik në të dhënat dhe vendimet mjedisore, duke përfunduar transparencën.
Pjesëmarrja Publike në Vendimmarrjen -Mjedisore	Konventa e Aarhusit (e ratifikuar nga Shqipëria, e integruar në BE e përvetësuar)	Bashkitë duhet të sigurojnë përfshirje kuptimplote të qytetarëve dhe OSHC-ve në qeverisjen lokale mjedisore.

Mësimet nga Franca: Njohuri për Procesin e VSM-së në Shqipëri

Si Shqipëria ashtu edhe Franca zbatojnë të njëjtën Direktivë të BE-së 2001/42/KE mbi Vlerësimin Strategjik Mjedisor (VSM), por sistemet e tyre ndryshojnë në pjekuri dhe dizajn institucional.

Franca ka zhvilluar instrumente të dallueshme, Planin Lokal të Urbanizmit (PLU) [Plani Lokal i Planifikimit Urban] për planifikimin hapësinor dhe Planin Klimat- Air- Énergie Territorial (PCAET) [Plani Territorial Klimë-Ajër-Energji] për klimën/energjinë, secili me procedura të integruara të VSM-së. Këto përfshijnë mbikëqyrje të pavarur (komisioner për hetim publik), Autoritetin Mjedisor , hetime të strukturuar publike, pjesëmarrje elektronike dhe detyrime të detyrueshme për reagime.

Shqipëria zbaton një kuadër të vetëm dhe të përgjithshëm të VSM-së (Ligji Nr. 91/2013) për të gjitha planet dhe programet. Bashkitë i udhëheqin proceset e tyre nën mbikëqyrjen e Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit dhe Agjencive Rajonale Mjedisore. Konsultimi publik është i nevojshëm, por më pak i formalizuar, me më pak mekanizma të pavarur dhe pa një kohëzgjatje minimale të caktuar.

Dallimet kryesore

- **Mbikëqyrja:** Franca mbështetet te komisionerët dhe autoritetet mjedisore të pavarura; mbikëqyrja e Shqipërisë është ministrore dhe rajonale.
- **Formatet e pjesëmarrjes:** Franca kërkon hetime publike ose regjistra elektronikë me sintezë të reagimeve; Shqipëria kërkon njoftim dhe seanca dëgjimore, por me më pak detaje procedurale dhe një lak të dobët reagimesh.
- **Reagimet dhe zbatimi:** Franca i detyron këshillat të shpjegojnë se si janë përdorur vëzhgimet, me mjete të forta juridike në gjykatat administrative; Shqipëria kërkon një deklaratë, por kultura e gjykimit është ende në zhvillim e sipër.
- **Ciklet e rishikimit:** Franca zbaton rishikime periodike (p.sh., PCAET çdo 6 vjet); Shqipëria kërkon monitorim, por ciklet ndryshojnë.

Rekomandime për Bashkinë e Elbasanit

Kaloni përtej pajtueshmërisë formale: Sigurohuni që konsultimet të mos jenë simbolike, por të ndikojnë vërtet në vendime. Organizoni seanca dëgjimore dhe aktivitete informuese në fillim të ciklit të planifikimit, përpara se projektet të finalizohen.

Forcimi i përfshirjes: Përdorni praktikat e buxhetimit pjesëmarrës që janë tashmë në fuqi, shtrirjen e decentralizuar, ciklet e parashikueshme, angazhimin në nivel komuniteti, si modele për konsultimet e VNM-së.

Garantimi i transparencës: Publikoni deklarata të qarta se si janë marrë në konsideratë vëzhgimet publike dhe bëjini dokumentet të arritshme si fizikisht ashtu edhe elektronikisht.

Ndërtimi i besimit me palët e interesuara: Angazhoni organizatat e shoqërisë civile dhe komunitetet lokale në mënyrë proaktive, duke theksuar rëndësinë e vendimeve mjedisore për jetën e përditshme.

Institucionalizimi i qarqeve të reageve: Ngritja e një mekanizmi bashkiak për të ndjekur dhe raportuar se si të dhënat e VNM-së formësojnë vendimet përfundimtare, duke përforcuar llogaridhënien.

Përputhja me standardet e BE-së: Përcaktimi i praktikave të pjesëmarrjes si pjesë e detyrimeve të Shqipërisë për anëtarësim në BE sipas Kapitullit 27, duke siguruar vullnet politik dhe qëndrueshmëri. Më shumë informacion mbi analizat mund të gjendet në [Shtojcën G](#).

Rishikimi dhe përditësimi periodik i paketës së mjeteve

Praktikat e pjesëmarrjes publike duhet të përshtaten me zhvillimet ligjore, ndryshimet teknologjike dhe pritjet në zhvillim të qytetarëve. Për këtë arsye, ky komplet mjeteve nuk duhet të konsiderohet si një dokument statik. Rekomandohet që:

- Paketa e Mjeteve PP duhet të rishikohet të paktën çdo dy deri në tre vjet;
- Përditësimet pasqyrojnë mësimet e nxjerra nga monitorimi dhe anketat;
- Përshtatjet duhet të bëhen në përgjigje të ndryshimeve legjislative;
- Mjetet ose metodat e reja dixhitale të angazhimit duhet të përfshihen aty ku është e përshtatshme.

Një proces i strukturuar rishikimi siguron që seti i mjeteve të mbetet i rëndësishëm, praktik dhe në përputhje me standardet e qeverisjes së mirë.

Zbatimi i parimit ndërsektorial: Përfshirja e grave, grupeve vulnerabël dhe të marginalizuara

Sigurimi i pjesëmarrjes gjithëpërfshirëse të publikut është thelbësor për arritjen e proceseve vendimmarrëse kuptimplote, përfaqësuese dhe legjitime. Në përputhje me Konventën e Aarhusit dhe kërkesat e Kapitullit 27 të BE-së, pjesëmarrja publike duhet të shkojë përtej hapjes formale dhe të mundësojë në mënyrë aktive përfshirjen e grave, grupeve vulnerabël dhe të marginalizuara, zërat e të cilave shpesh nuk përfaqësohen sa duhet në qeverisjen vendore.

Në kontekstin e Bashkisë së Elbasanit, grupet vulnerabël dhe të marginalizuara përfshijnë, ndër të tjera, gratë (veçanërisht në zonat rurale), të rinjtë, personat e moshuar, personat me nevojë të veçanta, komunitetet rome dhe egjiptiane, familjet me të ardhura të ulëta dhe banorët e zonave të largëta ose të pashërbyera të cilët përballen me pengesa në përfshirje dhe pjesëmarrje, siç përmendet në Raportin e Vlerësimit të Pjesëmarrjes të CEJ. Pa përpjekje të synuara, pjesëmarrja rrezikon të mbetet e pabalancuar dhe jo plotësisht përfaqësuese e nevojave të komunitetit. Si e tillë, përfshirja duhet të integrohet në të gjitha fazat e ciklit të pjesëmarrjes.

Gjatë fazës së përgatitjes dhe njoftimit të hershëm, Bashkia duhet të sigurojë që përpjekjet e shtrirjes së informacionit të jenë të synuara dhe të diversifikuara. Përveç komunikimit dixhital, informacioni duhet të shpërndahet përmes njësive administrative, strukturave komunitare, shkollave, qendrave shëndetësore dhe organizatave të shoqërisë civile që punojnë drejtpërdrejt me grupet vulnerabël. Përdorimi i planit të komunikimit me tre valë duhet të përfshijë në mënyrë të qartë kanalet që arrijnë grupet e nën-përfaqësuar.

Partneritetet me organizatat e shoqërisë civile dhe aktorët e bazuar në komunitet janë veçanërisht të rëndësishme për të arritur komunitetet e marginalizuara. Përmes bashkëpunimit formal ose joformal, këta aktorë mund të mbështesin shtrirjen e aktiviteteve, të ndërtojnë besim dhe të lehtësojnë pjesëmarrjen midis grupeve që përndryshe mund të mbeteshin të përjashtuara. Përveç kësaj, ata mund të mbështesin një kuptim më të mirë të materialeve të konsultimit duke shpjeguar përmbajtjen teknike në një gjuhë më të kuptueshme dhe jo-teknike, duke u mundësuar kështu grupeve vulnerabël të angazhohen më kuptimplotë në proces. Kjo qasje forcon si përfshirjen ashtu edhe besueshmërinë e procesit të pjesëmarrjes.

Gjatë fazës së konsultimit publik dhe dialogut, duhet të merren masa specifike për të krijuar hapësira të sigurta dhe të arritshme për pjesëmarrje. Formatet e konsultimit duhet të përshtaten me nevojat e grupeve të ndryshme, duke përfshirë organizimin e diskutimeve në grupe më të vogla, grupeve të fokusit ose takimeve të decentralizuara në nivel lagjeje ose fshati. Praktikrat e moderimit duhet të sigurojnë pjesëmarrje të ekuilibruar, duke parandaluar dominimin nga një numër i kufizuar zërash dhe duke inkurajuar në mënyrë aktive kontributet nga pjesëmarrësit e nën-përfaqësuar. Formularët e shkruar të kontributit, si në format dixhital ashtu edhe në atë të shtypshëm, duhet të vihen gjerësisht në dispozicion për të mundësuar pjesëmarrjen nga individët që nuk mund të marrin pjesë personalisht në takime.

Konsideratat për aksesueshmërinë duhet të merren parasysh gjithashtu gjatë organizimit të konsultimeve, duke përfshirë vendndodhje të aksesueshme që marrin në konsideratë dhe sigurojnë nevojat e personave me aftësi të kufizuara dhe individëve me lëvizshmëri të kufizuar.

Gjatë fazës së shqyrtimit dhe reagimeve, vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet demonstrimit se si është marrë në konsideratë kontributi nga grupe të ndryshme, me fokus të veçantë tek ata që vijnë nga gratë dhe komunitetet vulnerabël.

Në fazën e monitorimit dhe përmirësimit të vazhdueshëm, Bashkia duhet të ndjekë përfshirjen përmes treguesve specifikë. Këta mund të përfshijnë, përveç balancës gjinore, pjesëmarrjen e grupeve vulnerabël, përfaqësimin gjeografik dhe masën në të cilën kontributet e tyre pasqyrohen në vendimet përfundimtare. Këto të dhëna duhet të informojnë përmirësimet e vazhdueshme në praktikrat e pjesëmarrjes.

Në përgjithësi, pjesëmarrja gjithëpërfshirëse kërkon një qasje proaktive dhe të strukturuar. Nuk mjafton të ftohen të gjithë qytetarët në mënyrë të barabartë; përkundrazi, Bashkia duhet të sigurojë që ata që përjashtohen më shpesh të arrihen, të mbështeten dhe të dëgjohen në mënyrë efektive. Deri më tani, Bashkia e Elbasanit ka zbatuar praktika të mira të pjesëmarrjes gjithëpërfshirëse, veçanërisht në praktikën e saj model, “Buxhetimin me Pjesëmarrje”. Megjithatë, mesazhi ynë përmes këtij mjeti është që t'i përfshijmë këto praktika të mira në çdo proces vendimmarrjeje pjesëmarrëse, si një parim ndërsektorial, me qëllim forcimin e cilësisë së vendimmarrjes së saj, rritjen e barazisë sociale dhe përforcimin e përputhshmërisë së saj me standardet evropiane të qeverisjes pjesëmarrëse dhe të përgjegjshme.

PËRFUNDIME DHE HAPAT E ARDHSHËM

Kjo Pakete Mjetesh PP e pozicionon Bashkinë e Elbasanit për të kaluar nga konsultimet e fragmentuara drejt një modeli më strategjik dhe të besueshëm të pjesëmarrjes publike në vendimmarrjen mjedisore. Vlera e tij qëndron në forcimin e qeverisjes vendore, ndërtimin e besimit publik dhe mbështetjen e përafrimit të Shqipërisë me Kapitullin 27 të BE-së për Mjedisin dhe Ndryshimet Klimatike.

Pjesëmarrja publike duhet të trajtohet si një funksion thelbësor qeverisës, jo si një hap formal, që siguron transparencë, llogaridhënie dhe përfshirje. Acquis i BE-së dhe Konventa e Aarhusit kërkojnë që bashkitë të ofrojnë informacion në kohë, konsultime kuptimplote dhe reagime të qarta. Elbasani, si institucioni më i afërt me qytetarët, ka një rol të drejtpërdrejtë në demonstrimin e gatishmërisë për këto standarde.

Bashkia mund të ndërtojë mbi praktikën e saj ekzistuese, buxhetimin pjesëmarrës, mekanizmat e transparencës dhe konsultimet lokale, duke miratuar një kulturë të unifikuar pjesëmarrjeje në të gjithë planifikimin, proceset e VNM-së dhe politikat mjedisore. Kjo do të thotë institucionalizim i përgjegjësive, konsultime planifikimi herët, thjeshtim i komunikimit dhe siguri që reagimet të jenë të gjurmueshme.

Po aq e rëndësishme është edhe përfshirja, angazhimi i grupeve të ndryshme përmes kanaleve të shumëfishta, kombinimi i mjeteve dixhitale dhe atyre të drejtpërdrejta, dhe monitorimi i pjesëmarrjes me tregues të thjeshtë. Vëmendje e veçantë duhet t'u kushtohet grave, të rinjve, grupeve vulnerabël dhe të marginalizuara, duke u siguruar që zërat e tyre formësojnë vendimet.

Në fund të fundit, pjesëmarrja efektive nuk është një ushtrim i vetëm, por një praktikë e vazhdueshme qeverisjeje. Duke e zbatuar këtë set mjetesh në mënyrë të vazhdueshme, Elbasani mund të forcojë besimin, të përmirësojë qeverisjen mjedisore dhe të shërbejë si një shembull lokal se si parimet e Aarhusit dhe pritjet e Kapitullit 27 të BE-së mund të përkthehen në praktikë.

SHTOJCAT (INSTRUMENTET)

Mjete të dizajnuara dhe të personalizuar bazuar në vlerësimin e Elbasanit

- 1) Plani vjetor i konsultimit publik
- 2) Plani i komunikimit me tre faza
- 3) Model Partneriteti / Memorandumi i Mirëkuptimit
- 4) Model i planifikuesit të hapave të konsultimit
- 5) Udhëzues operativ ndërdrejtorial për konsultime publike
- 6) Formularë të shkruar (dixhitalë dhe të shtypshëm)
- 7) Shënim shpjegues për regjistrin elektronik për njoftimet dhe konsultimet publike
- 8) Këshilla për moderim (për seancat dëgjimore publike)
- 9) Model i mekanizmit të reagimeve
- 10) Treguesit kryesorë të performancës në pjesëmarrjen publike

Mjete të përshtatura sipas praktikave të mira evropiane dhe franceze

- A) Kryerja e një takimi online
- B) Udhëzime për pjesëmarrjen e të rinjve
- C) Protokolli i zgjidhjes së konflikteve për pjesëmarrjen e publikut
- D) Asambleja e Qytetarëve: Një Udhëzues Praktik për Bashkitë
- E) Letër partneriteti për pjesëmarrje gjithëpërfshirëse të publikut
- F) Pjesëmarrja Ndërkufitare: Nga Peizazhe të Rrezikuara drejt Peizazheve të Qëndrueshme ndaj Zjarreve: Studimi i Rastit Gata-Malkata
- G) Kuptimi i Vlerësimit Strategjik Mjedisor (VSM)